

**LOKALNY PROGRAM
REWITALIZACJI MIASTA ŻAGAŃ
NA LATA 2009 - 2020**

2009

ŻAGAŃ

Spis treści

1. Wstęp	4
2. Charakterystyka obecnej sytuacji na terenie całej gminy (powiatu), w której znajdują się obszary zdegradowane	6
2.1. Podstawowe informacje o powiecie	6
2.2. Zagospodarowanie przestrzenne	8
2.3. Gospodarka	9
2.4. Strefa społeczna	14
3. Charakterystyka obecnej sytuacji na terenie wymagającym rewitalizacji	21
3.1. Podstawowe informacje o mieście oraz obszarze objętym rewitalizacją	21
3.2. Zagospodarowanie przestrzenne miasta i obszaru rewitalizowanego	23
3.3. Gospodarka	28
3.4. Strefa społeczna	33
3.5. Strefa środowiskowa	42
3.6. Strefa kulturowa	45
3.7. Analiza i ocena sytuacji miasta Żagań - analiza SWOT	59
4. Nawiązanie do dokumentów strategicznych dotyczących rozwoju przestrzenno - społeczno-gospodarczego regionu	59
4.1. Aktualizacja Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego z horyzontem czasowym do 2020 roku	60
4.2. Strategia zrównoważonego rozwoju powiatu żagańskiego do roku 2015	61
4.3. Strategia rozwoju Miasta Żagań	62
4.4. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego	63
4.5. Inne dokumenty strategiczne	63
5. Założenia programu rewitalizacji	68
5.1. Okres realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji	68
5.2. Przedstawienie postępu w realizacji programu	68
5.3. Stan prac nad planowanymi inwestycjami	69
5.4. Opis dokonanych działań	69
5.5. Główne kierunki działań	69
5.6. Zasięg terytorialny rewitalizowanego obszaru	70
5.7. Kryteria wyboru obszaru do rewitalizacji oraz kolejność realizacji poszczególnych przedsięwzięć	73
6. Planowane do realizacji działania (oraz ich zakres przedmiotowy) w latach 2007 – 2013 i w latach następnych na obszarze rewitalizowanym	78
6.1. Działania przestrzenne (techniczno – materialne)	78
6.2. Działania gospodarcze	96
6.3. Działania społeczne	100
7. Wskaźniki realizacji programu	108
7.1. Wskaźniki produktu	109
7.2. Wskaźniki rezultatu	109
8. Schierarchizowane potrzeby i cele rewitalizacji (nadrzędne i strategiczne)	112
8.1. Obszary priorytetowe, koncentracji działań rewitalizacyjnych	112
8.2. Cel strategiczny Lokalnego Programu Rewitalizacji	120
8.3. Cele szczegółowe (taktyczne) rewitalizacji dla obszarów problemowych	120
8.4. Cele operacyjne rewitalizacji dla obszarów problemowych	121
8.5. Strefa społeczna	121
8.5.1. Ożywienie społeczno – gospodarcze	122
8.5.2. Zainicjowanie i wzmocnienie współpracy między różnymi podmiotami przy lokalnych działaniach społecznych	122

8.5.3 Zwiększanie udziału społeczności lokalnej w życiu kulturalnym miasta	124
8.5.4. Ograniczenie patologii	124
8.5.5. Poprawa wizerunku i tożsamości lokalnej mieszkańców	126
8.6. Strefa gospodarczo – ekonomiczna	126
8.6.1. Tworzenie nowych miejsc pracy.....	126
8.6.2. Pobudzenie ruchu turystycznego	127
8.6.3. Uzyskanie ład przestrzennego i estetyki miasta.....	127
8.6.4. Przywrócenie nieruchomościom ich utraconych wartości	127
8.6.5. Poprawa standardu zasobów mieszkaniowych	127
8.6.6. Wzrost ilości przedsięwzięć organizowanych w obszarze oddziaływania inwestycji.....	128
8.6.7. Podnoszenie prestiżu dotąd zaniedbanych miejsc	128
9. Plan finansowy realizacji rewitalizacji na lata 2009 – 2013 (obligatoryjnie) i na lata następne (fakultatywnie)	129
9.1. Plan finansowy realizacji rewitalizacji na lata 2009 – 2013 oraz lata 2014 - 2020	129
9.2. Sytuacja finansowa Miasta Żagań	135
10. System wdrażania.....	136
11. Sposoby monitorowania realizacji programu, oceny i komunikacji społecznej.....	141
12. Podsumowanie	145

1. Wstęp

Podstawowym celem rewitalizacji jest przywrócenie dotychczasowych funkcji zdegradowanego społecznie, ekonomicznie, środowiskowo obszaru, bądź zamiana jego dotychczasowych funkcji na nowe.

Opublikowany przez Urząd Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast Podręcznik rewitalizacji formułuje pojęcie „odnowa miast” jako proces przystosowania stanu zagospodarowania miasta do zmiennych potrzeb społeczności miejskich i jednostek, które je tworzą. Generalnym celem odnowy miast jest zapewnienie harmonijnego i wielostronnego rozwoju miasta poprzez adaptacje starych zasobów do nowych potrzeb, co zapewnia poprawę warunków życia w mieście, ochronę i zachowanie tych zasobów, integrację form historycznych i współczesnych oraz wyrównanie standardów nowych i starych zasobów (...) ¹. Jednak takie bardzo ogólne określenie nie może być traktowane jako definicja rewitalizacji, toteż można jeszcze przytoczyć definicję autorstwa dr K. Skalskiego: „Właściwa definicja określa rewitalizację jako kompleksowy program remontów, modernizacji zabudowy i przestrzeni publicznych, rewaloryzacji zabytków na wybranym obszarze, najczęściej dawnej dzielnicy miasta, w powiązaniu z rozwojem gospodarczym i społecznym. Rewitalizacja to połączenie działań technicznych – jak np. remonty – z programami ożywienia gospodarczego i działaniem na rzecz rozwiązania problemów społecznych, występujących na tych obszarach: bezrobocie, przestępczość, brak równowagi demograficznej. Niewłaściwym jest więc mówić o «rewitalizacji» jednego budynku, czy «rewitalizacji» placu miejskiego, jeżeli te działania dotyczą jedynie modernizacji budynków, czy rewaloryzacji zabytków” ².

Jeszcze trafniejsza definicja rewitalizacji została sformułowana przez dr Andreasa Billerta: „Rewitalizacja odnosi się do kompleksowego procesu odnowy obszaru zurbanizowanego, którego przestrzeń, funkcje i substancja uległy procesowi strukturalnej degradacji, wywołującej stan kryzysowy, uniemożliwiający lub znacznie utrudniający prawidłowy rozwój ekonomiczny i społeczny tego obszaru jak i zrównoważony rozwój całego miasta” ³.

Kluczowe w tej definicji jest stwierdzenie, że rewitalizacja to reakcja na stan kryzysowy, który przejawia się nie tylko w degradacji substancji, ale także – a nawet przede wszystkim – w degradacji funkcji i przestrzeni. Dlatego też rewitalizacja to działania o charakterze naprawczym w sferze architektoniczno-urbanistycznej (substancja), społecznym i gospodarczym (funkcja) oraz ekologiczno-przestrzennym. A. Billert stwierdza wręcz: „Rewitalizacja jest, więc odpowiedzią na stan kryzysowy obszaru miejskiego i obejmuje zespół kompleksowych działań, koordynowanych i zarządzanych przez sektor publiczny (gminę), opartych na aktywnej współpracy organów i instytucji polityczno – administracyjnych oraz podmiotów społecznych.

Wreszcie warto porównać przytoczone definicje z terminem W. Kłosowskiego:

¹ Podręcznik rewitalizacji, Zasady, procedury i metody działania współczesnych procesów rewitalizacji, Urząd Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast, Warszawa, 2003 r., str. 16.

² Skalski K., Rewitalizacja obszarów starej zabudowy w miastach, mps, s.1.

³ Andreas Billert; Centrum staromiejskie w Żarach; problemy, metody i strategię rewitalizacji; Słubice 2004, str. 6.

„Rewitalizacja oznacza ponowne ożywienie procesów społeczno-gospodarczych na obszarze, w którym procesy te zamarły. Obszary wymagające rewitalizacji to nie obszary wybrane pod kątem wartości zabytkowej, ale obszary o szczególnej kumulacji problemów społeczno-gospodarczych (w tym także najczęściej – remontowo-architektonicznych).

Cytowane definicje podkreślają następujące cechy rewitalizacji, które pozwalają odróżnić ją od innych form kompleksowej interwencji w daną przestrzeń:

- Cele rewitalizacji są usytuowane w sferze społeczno-gospodarczej i ekologiczno-przestrzennej, a działania infrastrukturalne i architektoniczno-urbanistyczne są tym celom podporządkowane (mają charakter narzędziowy); nie jest więc rewitalizacją działanie wyłącznie remontowobudowlane, które nie ma wskazanego celu społecznego, gospodarczego lub ekologicznoprzestrzennego;
- Rewitalizacja to reakcja na kryzys, który obejmuje dany obszar i przejawia się w wielu dziedzinach na raz; nie jest więc rewitalizacją działanie podejmowane poza obszarem kryzysowym (stąd kluczowe znaczenie trafnego wyznaczenia obszaru do rewitalizacji);
- Rewitalizacja musi być realizowana we współpracy zróżnicowanych partnerów lokalnych: zarówno sektora publicznego (z reguły – gminy), jak i lokalnych przedsiębiorców oraz sektora pozarządowego, a często także innych partnerów: miejscowych uczelni, policji itp.; nie jest więc rewitalizacją program nie uwzględniający zaangażowania partnerów prywatnych: zarówno komercyjnych i niekomercyjnych.
- Rewitalizacja ma charakter kompleksowy, jest zawsze planem wielowątkowych, wzajemnie wzmacniających się (synergicznych) działań zmierzających do wywołania jakościowej zmiany na całym wyznaczonym obszarze, w tym zawsze – zmiany negatywnego wizerunku tego obszaru; nie jest więc rewitalizacją lista (choć by obszerna) działań punktowych, nie powiązanych ze sobą i nie układających się w spójny, całościowy program.

Według tych czterech kryteriów należy oceniać każdy Lokalny Program Rewitalizacji.

Celem Lokalnego Programu Rewitalizacji jest: „ożywienie społeczne i gospodarcze miast, zwiększenia potencjału turystycznego i kulturalnego terenów zdegradowanych – przemysłowych czy miejskich” poprzez:

- Działania inspirujące rozwój nowych funkcji obszarów rewitalizowanych,
- Przywrócenie terenom zdegradowanym utraconych funkcji społeczno – gospodarczych,
- Odnowę zdegradowanych obszarów miast i dzielnic mieszkaniowych w miastach (zwłaszcza zabytkowych)
- Zagospodarowanie obiektów i terenów przemysłowych oraz po-militarnych, przez zmianę dotychczasowych funkcji na gospodarcze, społeczne, edukacyjne, zdrowotne, rekreacyjne i turystyczne.

Szczególną uwagę należy zwrócić na:

- Zachęcanie do rozwijania nowych form aktywności gospodarczej generujących miejsca pracy poprzez budowę i przebudowę infrastruktury (dróg, budynków, parkingów, rynków), aby dostosować się do działalności i potrzeb nowych przedsiębiorstw, przy równoczesnej trosce o

ochronę stanu środowiska naturalnego warunkującego zrównoważony rozwój gospodarczo – społeczny.

- Współpracę różnych środowisk i instytucji na rzecz rozwiązywania problemów społecznych na danym obszarze, poprawy bezpieczeństwa i zapobiegania przestępczości.

Aktywizację organizacji kulturalnych, edukacyjnych, turystycznych dla rozwoju czy usprawnienia ich działalności poprzez remont lub przebudowę obiektów pełniących funkcje zaplecza turystycznego lub kulturalnego.

2. Charakterystyka obecnej sytuacji na terenie całej gminy (powiatu), w której znajdują się obszary zdegradowane

2.1. Podstawowe informacje o powiecie

Powiat Żagański jest położony w południowo-wschodniej części województwa lubuskiego i graniczy na zachodzie poprzez powiat Karski z Niemcami, na wschodzie i południu z województwem dolnośląskim (powiat zgorzelecki, powiat polkowicki, powiat bolesławiecki), na północnym wschodzie z powiatem nowosolskim oraz na północy – z powiatem zielonogórskim. Przez powojenne półwiecze powiat tak jak i całe województwo znajdował się na zachodnich peryferiach państwa polskiego i był wykorzystywany w ramach Układu Warszawskiego, jako siedziba baz wojskowych Armii Radzieckiej. Okoliczności te wpłynęły na mniejszy zakres industrializacji niż w wielu innych regionach Polski. Powiat Żagański leży na szlakach tranzytowych z Niemiec na wschód i na południe Europy, w bezpośrednim sąsiedztwie osadniczego pasma o znaczeniu międzynarodowym (Berlin – Wrocław – Kijów) oraz pasma rozwojowego o znaczeniu regionalnym (Żary - Żagań - Leszno).

Liczący blisko 83 tysiące mieszkańców powiat Żagański zajmuje powierzchnię 1.131,29 km², złożony jest z dziewięciu gmin, są to: Miasto Gozdnicza, Miasto Żagań, Gmina Brzeźnica, Miasto i Gmina Iłowa, Miasto i Gmina Małomice, Gmina Niegosławice, Miasto i Gmina Szprotawa, Gmina Wymiarki, Gmina Żagań. Największe miasta Żagań i Szprotawa skupiają prawie 48% ludności powiatu. W miastach zamieszkuje ok. 50 tys. mieszkańców, co stanowi 60,5% ludności powiatu, natomiast na obszarach wiejskich zameldowanych jest około 22,1 tys. mieszkańców.

Tabela 1 Podział administracyjny Powiatu Żagańskiego

Podział administracyjny Powiatu Żagańskiego	Liczba ludności w tys.
Gmina Żagań o statusie miejskim	26,6 tys.
Gmina Miejska Gozdnicza	3,5 tys.
Gmina Miejsko Wiejska Szprotawa	21,8 tys.
Gmina Miejsko Wiejska Iłowa	7,2 tys.
Gmina Miejsko Wiejska Małomice	5,5 tys.
Gmina Wiejska Żagań	7 tys.
Gmina Wiejska Brzeźnica	3,8 tys.

Gmina Wiejska Wymiarki	2,4 tys.
Gmina Wiejska Niegosławice	4,7 tys.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Regionalnych, GUS, 2008 r.

Rysunek 1 Usytuowanie Powiatu Żagańskiego w Polsce

Źródło: Opracowanie własne.

Rysunek 2 Powiat Żagański na tle województwa lubuskiego

Źródło: Opracowanie własne.

2.2. Zagospodarowanie przestrzenne

Powiat położony na części Nizin Środkowopolskich i Sasko-Łużyckich, posiada interesujące walory przyrodnicze predestynujące ten obszar do rozwoju różnych form turystyki. Krajobraz tworzą doliny Bobru, Kwisy i Czernej Wielkiej, wysoczyzny i morenowe wzgórza zachodniej części Wzgórz Dalkowskich i południowej części Wzgórz Żarskich, stożek Bobru, Kwisy i Czernej Wielkiej (Bory Dolnośląskie), Pradolina Wrocławsko - Magdeburska (dolina Szprotawy) oraz Równina Szprotawska. Na terenie powiatu, w granicach administracyjnych gminy Szprotawa znajduje się jedyny w powiecie obszar objęty ustawowymi warunkami inwestowania określonymi dla specjalnych stref ekonomicznych. Przemysł i usługi oparte o małe i średnie przedsiębiorstwa, różne i zdywersyfikowane formy produkcji rolnej i usług okołorolnych oraz turystyka są obecnie podstawą rozwoju społeczno – gospodarczego powiatu.

Usytuowanie powiatu żagańskiego sprawia że posiada on dogodne warunki naturalne dla rozwoju rolnictwa. Głównym atutem tego obszaru są wysokiej jakości gleby. Grunty w północno – wschodniej części powiatu uznawane są za najlepsze gleby w całym województwie.

Tabela 2 Struktura gruntów w powiecie

Nazwa gruntu	Wyszczególnienie
- użytki rolne ogółem w tym:	485,1 km ²
- grunty orne	377,31 km ²
- sady	2,27 km ²
- łąki	65,37 km ²
- pastwiska	40,15 km ²
- lasy i grunty leśne	543,41 km ²
- pozostałe grunty i nieużytki	102,78 km ²

Źródło: Strategia zrównoważonego rozwoju powiatu żagańskiego do roku 2015.

Na terenie gmin wiejskich prowadzone są gospodarstwa rolne. W gminach wiejskich Szprotawa, Brzeźnica, Niegosławice występują najlepsze warunki dla rozwoju produkcji rolnej. Rolnictwo wciąż stanowi jedno z istotniejszych źródeł utrzymania osób zamieszkujących tereny wiejskie.

Rozmieszczenie obszarów leśnych

Lasy powiatu zajmują 44% całej powierzchni powiatu. Największe skupisko lasów usytuowane jest na obszarze Borów Dolnośląskich. Poniżej przedstawiono najważniejsze cechy charakteryzujące lasy powiatu żagańskiego:

- wśród gatunków drzew dominujących w powiecie są sosny. Można je spotkać we wszystkich borowych siedliskach lasu,
- bory sosnowe rosną głównie na jałowych i przepuszczalnych glebach piaszczystych,
- na terenie Borów Dolnośląskich znajduje się rezerwat Buczyna Szprotawska. Rosną tam buki, lipy i inne gatunki liściaste tworząc naturalną enklawę wśród dominującej w okolicy monokultury sosnowej,
- w powiecie występują także lasy mieszane. W miejscach tych obok drzew iglastych rosną głównie buki oraz klony,
- w części lasów na terenie powiatu można spotkać świerk pospolity oraz jodły pospolite.

Położenie powiatu w rejonie autostrady i przejść granicznych stwarza warunki do rozwoju sfery obsługi ruchu tranzytowego towarów. Dogodne położenie powiatu żagańskiego oraz dobrze rozwinięta sieć komunikacyjna, w tym połączenie z siecią autostrad i kolei, a także z dużymi portami lotniczymi w Berlinie i Dreźnie, przedstawiają atuty dobrego potencjału dla dostawców rynkowych oraz rynków zbytu dla rozwoju gospodarczego oraz do osiedlania się.

Tabela 3 Podstawową sieć dróg powiatu tworzą drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne, w tym:

Drogi	Długość w km
Drogi krajowe	60 km
Drogi wojewódzkie	106 km
Drogi powiatowe	378 km
Drogi gminne	466 km

Źródło: Biuletyn informacji Publicznej Starostwa Powiatowego, 2008 r.

Drogi krajowe przebiegające przez powiat:

- Nr 18 (dawniej droga nr 12) o oznaczeniu międzynarodowym E36 na trasie Olszyna - Wrocław, zaliczana do tzw. korytarza paneuropejskiego III
- Nr 12 na trasie Łęknica – Żary – Żagań- Szprotawa – Głogów – Wschowa do Drohouska.

2.3. Gospodarka

Cechą charakterystyczną powiatu żagańskiego jest zróżnicowanie przestrzenne i funkcjonalne. Niemalże cały potencjał gospodarczy skupiony jest w dwóch miastach: w Żaganiu oraz w Szprotawie. Główną rolę odgrywa tu przemysł i usługi. Specyfiką branżową był dotychczas przemysł włókienniczy, odzieżowy i ceramiczno – budowlany. Bliskość autostrady i przejść granicznych stwarza odpowiednie warunki do rozwoju rynku w tym obsługi ruchu tranzytowego towarów. Tereny inwestycyjne gminy Iłowa znajdujące się przy drodze A-18 (Berlin – Wrocław -

Lwów) stanowią atrakcyjną ofertę dla potencjalnych inwestorów. Wielkość potencjału gospodarczego oraz kondycja firm i zdolność do inwestowania stanowią najistotniejsze cechy rozwoju powiatu.

Na terenie powiatu żagańskiego w 2008 roku prowadziło działalność blisko 4800 podmiotów gospodarczych. Istnieje różnica pomiędzy rzeczywiście działającymi podmiotami gospodarczymi, a wpisami do ewidencji działalności gospodarczej i Krajowego Rejestru Sądowego. W przekroju terytorialnym najwięcej podmiotów gospodarczych przypadających na 100 osób znajduje się w gminie miejskiej Żagań, Mieście i Gminie Łłowa i w Mieście i Gminie Szprotawa. Najgorsza sytuacja pod tym względem jest w Gminie Wymiarki i Niegosławice.

Wielkość wewnętrznego potencjału inwestycyjnego i kondycja firm ma ogromne znaczenie dla rozwoju gospodarczego powiatu. Nie mniej o jego sile i przyszłości decyduje również potencjał inwestycyjny i zdolność do inwestowania jaką reprezentują poszczególne samorządy gminne zlokalizowane na terenie powiatu żagańskiego. Dochody budżetów gmin powiatu żagańskiego są niższe od średniej w województwie lubuskim, co nastraja negatywnie w perspektywie absorpcji dotacji Unii Europejskiej do roku 2013. Najbiedniejsze gminy w powiecie to Wymiarki, Brzeźnica, Łłowa, Małomice i Niegosławice. Ich dochody to w przybliżeniu połowa średniej wojewódzkiej.

Wydatki inwestycyjne gmin w przeliczeniu na liczbę mieszkańców są bardzo zróżnicowane i świadczą o nierównym poziomie inwestycji w poszczególnych gminach, różnym wykorzystaniu środków Unii Europejskiej w latach 2004-2006 i różnym sposobie stosowanych montażu finansowych. W przypadku kilku gmin niski poziom inwestycji wiąże się z wysokimi wydatkami bieżącymi. Świadczy to o słabości budżetu i nie rokuje dobrze w perspektywie możliwości jakie daje runda aplikacyjna o dotacje Unii Europejskiej w latach 2008-2013. Gminom dysponującym niewielkim kapitałem mogącym brać udział w montażu ze środkami UE nie pozostaje inna droga jak posiłkowanie się kredytami lub środkami z emisji obligacji komunalnych lub znaczne ograniczenia wydatków bieżących.

Powiat żagański na tle województwa lubuskiego wykazuje się słabą samodzielnością budżetu i dotyczy to również porównania ze średnią krajową. Poziom dochodów i wydatków na 1 mieszkańca jest podobny do tego, który średnio przypada dla innych powiatów w Polsce, ale na tle powiatów lubuskich oba te wskaźniki wypadają bardzo słabo. Przy takich wskaźnikach należy wyróżnić wysoki poziom wydatków inwestycyjnych jako procent całego budżetu. Świadczy to o pro gospodarczej polityce władz powiatu.

Gminy należące do powiatu żagańskiego przeznaczają wiele terenów na inwestycje tworząc także wiele nowych miejsc pracy. Obiekty i tereny przeznaczone do zagospodarowania na lotniskach które niegdyś należały do Armii Radzieckiej, dziś są jednym z najbardziej pożądanych i atrakcyjnych ofert inwestycyjnych w całym regionie. Hangary, hale remontowe, garaże warsztaty, schrony samolotowe to obiekty znajdujące się na terenie Tomaszowa, gminy Żagań i w Wiechlicach w gminie Szprotawa.

Ważnym elementem wspierającym rozwój powiatu jest współpraca ze środowiskiem przedsiębiorców, a także wspieranie rozwoju przedsiębiorczości. Powiat został wyposażony w Ośrodek Wspierania Przedsiębiorczości przy Stowarzyszeniu Forum Gospodarcze Powiatu Żagańskiego oraz Powiatowy Punkt Informacji Europejskiej. Przy Urzędzie Miasta działa Żagańska

Agencja Rozwoju Lokalnego, która zasięgiem swojego działania wychodzi poza obszar miasta i wspiera przedsiębiorczość na terenie całego powiatu. Zadaniem tych instytucji jest prowadzenie podstawowego oraz specjalistycznego doradztwa gospodarczego. Instytucje te stanowią bardzo ważny element wspierający rozwój powiatu. Przedsiębiorcy mogą tam uzyskać informacje o systemie pomocy dla małych i średnich przedsiębiorstw, a także uzyskać profesjonalne doradztwo w zakresie korzystania z dostępnych funduszy Unii Europejskiej oraz rządowych funduszy pomocowych.

Firmy i gminy na terenie powiatu żagańskiego, uczestniczą w wielu szkoleniach i warsztatach z zakresu przygotowywania do korzystania z funduszy strukturalnych.

Tabela 4 Struktura prowadzonej działalności gospodarczej w powiecie żagańskim z podziałem na gminy

Wyszczególnienie	OGÓŁEM:	Placówki handlowe i gastronomiczne	Produkcja wyrobów przemysłowych	Produkcja wyrobów spożywczych	Budownictwo	Usługi transportowe	Zakłady produkcyjne - usługowe	Inne
POWIAT ŻAGAŃSKI	4750	2041	126	29	475	244	990	825
miasto Gozdnicza	115	16	2	3	6	1	1	86
miasto Żagań	1939	827	24	3	195	104	466	320
gmina Brzeźnica	142	23	10	10	28	7	27	37
miasto i gmina Iłowa	366	116	0	0	37	32	78	103
miasto i gmina Małomice	385	160	4	0	42	21	35	123
gmina Niegostawice	115	30	3	2	15	12	6	47
miasto i gmina Szprotawa	1258	701	81	11	104	72	242	47
gmina Wymiarki	104	19	0	0	10	7	6	62
gmina Żagań	326	149	2	0	38	8	129	0

Źródło: Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Żagańskiego do roku 2015.

Tabela 5 Najwięksi i najbardziej dynamicznie rozwijający się pracodawcy w powiecie żagańskim na koniec 2007 roku

Lp.	Nazwa	Branża
1.	VITROSILICON S.A. Iłowa ul. Żagańska 27	Produkcja opakowań szklanych i szkła sodowego
2.	INTRA S.A. Iłowa ul. Borowska 8	Transport
3.	PPHU „MARTPOL” Szprotawa Ul. Rolna 11	Produkcja tkanin
4.	Firma Produkcyjna „Bartex” Żagań ul. X-lecia 15	Produkcja zabawek, odzieży i tekstyliów
5.	HUTA SZKŁA S.A. Wymiarki ul. Ks. Witolda 11	Produkcja opakowań szklanych

6.	ASCO – VOGEL & NOOT sp.z.o.o Wiechlice	Produkcja metalowa
7.	Poltops Sp. z o.o. Żagań ul. Dworcowa 45	Produkcja włókiennicza
8.	P.H.U. „ADAM” Sp. z o.o. Żagań ul. Nowogródzka	Handel
9.	Alpos Polska Spółka z o.o., ul. Fabryczna 4	Produkcja metalowa
10.	PW „Jersak” Żagań ul. Mickiewicza 3	Handel paliwami
11.	Gozdnickie Zakłady Ceramiki Budowlanej Gozdnica ul. Świerczewskiego 35	Produkcja ceramiki budowlanej
12.	POLSTOFF Sp. z o.o. Żagań ul. Spółdzielcza 2	Handel
13.	WIENNEBERGER Elewacje Polska Sp. z o.o. Jankowa Żag. ul. Żagańska 51a	Produkcja ceramiki budowlanej
14.	PPHU „SZAWIX” Szprotawa Ul. Kolejowa 15	Produkcja dzianin
15.	Powszechna Spółdzielnia Spożywców „SPOŁEM” Szprotawa ul. Kościuszki	Handel detaliczny
16.	„SUN-D-YAN” Sp. z o.o. Żagań ul. Kożuchowska 5	Produkcja
17.	M – S Pico Rusztowania spółka z o.o. Borowina 60	Produkcja metalowa
18.	Zakład Wielobranżowy Galwanizernia Żagań ul. Kożuchowska 5	Produkcja
19.	„BEWA” Materiały i Roboty Budowlane Wiechlice	Produkcja wyrobów betonowych
20.	Nadleśnictwo Żagań ul. Żarska 14	Leśnictwo
21.	„KAISER” Sp. z o.o. Leszno Górne ul. Fabryczna 8	Wyprawianie skór i produkcja
22.	VP Polska Sp. z o.o. Żagań ul. Lotników Alianckich	Produkcja opakowań z papieru
23.	Dringenberg Polska Sp. z o.o. Żagań ul. Würtha 1	Produkcja metalowa

Źródło: Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Żagańskiego do roku 2015

Tabela 6 Podmioty gospodarki w powiecie żagańskim w roku 2008

	<i>J.m.</i>	<i>2008</i>
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON WG SEKTORÓW WŁASNOŚCIOWYCH		
Ogółem	jed. gosp.	7 499
ogółem		
Sektor publiczny		
podmioty gospodarki narodowej ogółem	jed. gosp.	30
państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego ogółem	jed. gosp.	2
przedsiębiorstwa państwowe	jed. gosp.	0
spółki handlowe	jed. gosp.	1

Sektor prywatny		
podmioty gospodarki narodowej ogółem	jed. gosp.	633
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	jed. gosp.	575
spółki handlowe	jed. gosp.	14
spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	jed. gosp.	5
spółdzielnie	jed. gosp.	0
fundacje	jed. gosp.	0
stowarzyszenia i organizacje społeczne	jed. gosp.	16

Źródło: Bank Danych Regionalnych

Strukturę podmiotów wg sekcji PKD w latach 2005 – 2008 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7 Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sekcji PKD

Podmioty	2005	2006	2007	2008
Ogółem				
Ogółem	7 612	7 760	7 809	7 499
Sektor publiczny	643	665	682	471
Sektor prywatny	6 969	7 095	7 127	7 028
A. Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo				
Ogółem	276	283	300	277
Sektor publiczny	3	3	3	3
Sektor prywatny	273	280	297	274
B. Rybactwo				
Ogółem	1	0	0	0
Sektor publiczny	0	0	0	0
Sektor prywatny	1	0	0	0
C. Górnictwo				
Ogółem	2	2	1	1
Sektor publiczny	0	0	0	0
Sektor prywatny	2	2	1	1
D. Przetwórstwo przemysłowe				
Ogółem	623	640	642	601
Sektor publiczny	5	4	4	3
Sektor prywatny	618	636	638	598
E. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę				
Ogółem	11	12	13	14
Sektor publiczny	6	8	8	8
Sektor prywatny	5	4	5	6
F. Budownictwo				
Ogółem	611	652	742	799
Sektor publiczny	4	4	2	2
Sektor prywatny	607	648	740	797
G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego				
Ogółem	2 832	2 816	2 722	2 461
Sektor publiczny	0	0	0	0
Sektor prywatny	2 832	2 816	2 722	2 461
H. Hotele i restauracje				
Ogółem	260	263	257	240

Sektor publiczny	1	1	1	1
Sektor prywatny	259	262	256	239
I. Transport, gospodarka magazynowa i łączność				
Ogółem	408	412	408	397
Sektor publiczny	2	2	2	1
Sektor prywatny	406	410	406	396
J. Pośrednictwo finansowe				
Ogółem	182	181	170	179
Sektor publiczny	0	0	0	0
Sektor prywatny	182	181	170	179
K. Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej				
Ogółem	1 497	1 548	1 582	1 538
Sektor publiczny	437	453	470	265
Sektor prywatny	1 060	1 095	1 112	1 273
L. Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne.				
Ogółem	60	60	61	61
Sektor publiczny	32	32	32	32
Sektor prywatny	28	28	29	29
M. Edukacja				
Ogółem	162	170	184	184
Sektor publiczny	116	119	121	118
Sektor prywatny	46	51	63	66
N. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna				
Ogółem	259	256	271	276
Sektor publiczny	19	19	18	18
Sektor prywatny	240	246	253	258
O. Działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała.				
Ogółem	428	456	456	471
Sektor publiczny	18	20	21	20
Sektor prywatny	410	436	435	451

Źródło: Bank Danych Regionalnych, 2009.

2.4. Strefa społeczna

DEMOGRAFIA

Powiat żagański liczy prawie 82 tys. mieszkańców ludności co stanowi 8,4% ludności województwa lubuskiego. W miastach zamieszkuje ok. 52 tys. mieszkańców, co prawie stanowi 62% ludności powiatu, zaś tereny wiejskie zamieszkuje ok. 33 tys. mieszkańców. W poniższej tabeli zawarto dane na temat struktury ludności powiatu wg płci w latach 2004 - 2008.

Tabela 8 Ludność powiatu żagańskiego. Dane za rok 2004 – 2008

Wyszczególnienie	2004	2005	2006	2007	2008
Ogółem	82 615	82 423	82 050	81946	81868
Kobiety	42 579	42 453	42 269	42191	42115
Mężczyźni	40 036	39 970	39 781	39755	39753

Źródło: Bank Danych Regionalnych, 2009 r.

W dwóch poniżej zamieszczonych tabelach przedstawiono dane Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego dotyczące ruchu naturalnego ludności oraz migracji w powiecie żagańskim.

Tabela 9 Ruch naturalny w Powiecie Żagańskim w latach 2004-2008

Wyszczególnienie	2004	2005	2006	2007	2008
Urodzenia żywe					
Ogółem	773	725	847	906	953
Mężczyźni	420	359	433	481	470
Kobiety	352	366	414	425	483
Zgony ogółem					
Ogółem	820	798	760	934	822
Mężczyźni	455	436	422	502	435
Kobiety	365	362	338	432	387
Przyrost naturalny					
Ogółem	- 47	- 73	87	-28	131
Mężczyźni	- 35	- 77	11	-21	35
Kobiety	- 13	4	76	-7	96

Źródło: Bank Danych Regionalnych

Tabela 10 Migracje ludności w powiecie żagańskim

Wyszczególnienie	2004	2005	2006	2007	2008
Migracje wewnętrzne - napływ					
Ogółem	1107	1088	1220	1272	1055
Kobiety	564	544	625	625	515
Mężczyźni	543	544	595	647	540
Migracje wewnętrzne - odpływ					
Ogółem	1258	1244	1524	1400	1250
Kobiety	653	651	810	726	663
Mężczyźni	605	593	714	674	587

Źródło: Bank Danych Regionalnych

W okresie 2004 – 2008 liczba ludności powiatu nieznacznie się zmniejszyła. Na zjawisko migracji wpływ ma zła sytuacja ekonomiczna powiatu żagańskiego i wysoki poziom bezrobocia.

W poniższym zestawieniu tabelarycznym przedstawiono strukturę ludności wg wieku w latach 2004 - 2008.

Tabela 11 Struktura ludności powiatu w latach 2004 – 2008

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008
w wieku przedprodukcyjnym – poniżej 15 lat				

Ogółem	13 781	13 370	13 152	12 954
Mężczyźni	7 000	6 806	6 715	6 663
Kobiety	6 781	6 564	6 437	6 291
w wieku produkcyjnym 15 – 59 lat kobiety, 15 – 64 lata mężczyźni				
Ogółem	56 989	56 940	56 909	56 791
Mężczyźni	29 427	29 456	29 559	29 636
Kobiety	27 562	27 484	27 3	27 155
w wieku produkcyjnym				
Ogółem	11 653	11 740	11 885	12 123
Mężczyźni	3 543	3 519	3 481	3 454
Kobiety	8 110	8 221	8 404	8 669

Źródło: Bank Danych Regionalnych

Na przestrzeni kilku ostatnich lat widać negatywne trendy demograficzne w Powiecie. Najważniejszymi z nich są znaczny spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym oraz wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym. Taki trend wskazuje jednoznacznie na proces starzenia się społeczeństwa. Jest on charakterystyczny dla terenu całego kraju.

Z dotychczasowej analizy sytuacji demograficznej należy prognozować następujące zjawiska: stały wzrost liczby mieszkańców powiatu spowodowany głównie migracją zewnętrzną, zmniejszanie się liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym w ujęciu bezwzględnym i w proporcji do ilości wszystkich mieszkańców Powiatu z poziomu 17,5% w 2004 roku do 16,8% w 2007 roku, systematyczny wzrost liczby mieszkańców powiatu w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym w ujęciu bezwzględnym, jak i proporcjonalnym.

BEZROBOCIE

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w maju 2009 r. w powiecie żagańskim zarejestrowanych było 5 951 osób bezrobotnych, w tym: 3 166 kobiety. Niepokojącym wydaje się fakt, że spośród ogółu bezrobotnych tylko 1627, w tym: 757 kobiet posiada prawo do zasiłku.

W tabeli poniżej przedstawiono dane na temat liczby bezrobotnych w poszczególnych gminach oraz bezrobotnych z prawem do zasiłku.

Tabela 12 Ogółem zarejestrowani wg. stanu na 31.05.2009r.

Wyszczególnienie	Bezrobotni		Z prawem do zasiłku	
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
Gmina Brzeźnica	340	188	74	30
Miasto Gozdnicza	330	186	72	32
Gmina Iłowa	278	152	70	24
Miasto Iłowa	284	144	63	23
Gmina Wymiarki	190	103	51	18
Gmina Żagań	489	277	120	58
Miasto Żagań	1781	941	558	272
Gmina Małomice	137	56	34	14
Miasto Małomice	307	144	73	32
Gmina Niegosławice	371	215	85	42
Gmina Szprotawa	573	307	182	85
Miasto Szprotawa	871	453	245	126
Razem	5951	3166	1627	757

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Żaganiu, 2009 r.

Wysokie bezrobocie powoduje wiele negatywnych skutków zarówno społecznych, jak i ekonomicznych. Można zatem uznać, że jest to największy problem powiatu, wymagający pilnych i systematycznych działań.

Powiat żagański w celu walki z bezrobociem podejmuje szereg działań. Najważniejszym z nich jest występowanie w roli pośrednika kojarzącego pracodawców z potencjalnymi pracownikami. Pozostałe działania sprowadzają się do aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu, do których zaliczamy: roboty publiczne, prace interwencyjne, szkolenia, staże, dotacje.

OŚWIATA

Na terenie powiatu żagańskiego funkcjonuje wiele szkół szczebla podstawowego, gimnazjalnego, ponadgimnazjalnego. Natomiast powstające filie bądź oddziały szkół wyższych nie cieszyły się jak dotąd zainteresowaniem ze strony potencjalnych studentów.

Powiat żagański jest organem prowadzącym dla sześciu szkół ponadgimnazjalnych mających swoją siedzibę na terenie powiatu. Prowadzi także inne placówki oświatowe, tj.: dwa specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze w Żaganiu i w Szprotawie (szkoła podstawowa specjalna, gimnazjum specjalne i specjalna szkoła przysposabiająca do zawodu) oraz dwie poradnie psychologiczno-pedagogiczne w Żaganiu i Szprotawie. Przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Iłowej działa internat, który stwarza możliwość nauki uczniom z całego terenu powiatu bez konieczności codziennego dojeżdżania do szkoły. Każda ze szkół posiada wysoko wykwalifikowaną kadrę nauczycielską dającą możliwość zdobycia wykształcenia na wysokim poziomie. Każda z nich dysponuje również co najmniej dwoma profesjonalnymi pracownikami komputerowymi z dostępem do Internetu, oraz bibliotekę multimedialną, która stanowi uzupełnienie dotychczas zebranych przez szkoły woluminów.

Wykaz placówek prowadzonych przez powiat żagański:

1. **Zespół Szkół Ogólnokształcących w Żaganiu:** liceum ogólnokształcące o 3 letnim cyklu kształcenia, liceum profilowane o 3 letnim cyklu kształcenia, liceum ogólnokształcące dla dorosłych.
2. **Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Szprotawie:** liceum ogólnokształcące o 3 letnim cyklu kształcenia, liceum profilowane o 3 letnim cyklu kształcenia, szkoła policealna dla dorosłych, szkoła policealna dla młodzieży.
3. **Zespół Szkół Zawodowych w Szprotawie:** liceum ogólnokształcące o 3 letnim cyklu kształcenia, liceum profilowane o 3 letnim cyklu kształcenia, technikum o 4 letnim cyklu kształcenia, zasadnicza szkoła zawodowa o cyklu kształcenia nie krótszym niż 2 lata i nie dłuższym niż 3 lata, zasadnicza szkoła zawodowa specjalna o cyklu kształcenia nie krótszym niż 2 lata i nie dłuższym niż 3 lata.
4. **Zespół Szkół Tekstylno Handlowych w Żaganiu:** liceum ogólnokształcące o 3 letnim cyklu kształcenia, liceum profilowane o 3 letnim cyklu kształcenia, technikum o 4 letnim cyklu

kształcenia, zasadnicza szkoła zawodowa o cyklu kształcenia nie krótszym niż 2 lata i nie dłuższym niż 3 lata, szkoła policealna dla młodzieży, szkoła policealna dla dorosłych, liceum ogólnokształcące dla dorosłych, technikum ekonomiczne dla dorosłych, liceum handlowe dla dorosłych.

5. **Zespół Szkół Mechanicznych w Żaganiu:** liceum ogólnokształcące o 3 letnim cyklu kształcenia, liceum profilowane o 3 letnim cyklu kształcenia, technikum o 4 letnim cyklu kształcenia, zasadnicza szkoła zawodowa o cyklu kształcenia nie krótszym niż 2 lata i nie dłuższym niż 3 lata, technikum ekonomiczne, szkoła policealna dla dorosłych.
6. **Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Iłowej:** liceum ogólnokształcące o 3 letnim cyklu kształcenia, liceum profilowane o 3 letnim cyklu kształcenia, technikum o 4 letnim cyklu kształcenia, zasadnicza szkoła zawodowa o cyklu kształcenia nie krótszym niż 2 lata i nie dłuższym niż 3 lata, szkoła policealna dla dorosłych.
7. **Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Żaganiu:** szkoła podstawowa specjalna, gimnazjum specjalne, specjalna szkoła przysposabiająca do pracy.
8. **Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Szprotawie:** szkoła podstawowa specjalna, gimnazjum specjalne, specjalna szkoła przysposabiająca do pracy.
9. **Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Żaganiu.**
10. **Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Szprotawie.**

KULTURA I TURYSTYKA

Na terenie poszczególnych gmin powiatu żagańskiego znajduje się kilkanaście placówek upowszechniania kultury, m.in. są to: kina, Muzeum Obozów Jenieckich w Żaganiu (Stalag VIII c), Skansen Maszyn Rolniczych przy Zespole Szkół Rolniczych w Henrykowie CKU, Izba Pamięci w Szprotawie oraz miejskie i gminne ośrodki i domy kultury, do których należą: Centrum Kultury w Żaganiu, Szprotawski Dom Kultury, Dom Kultury w Gozdnicy, Małomicki Dom Kultury, Gminny Ośrodek Kultury w Niegosławicach, Gminne Centrum Kultury i Sportu w Iłowej oraz Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka w Wymiarkach. Znaczącą rolę w promocji i organizacji życia kulturalnego powiatu odgrywają żagański Pałac Książęcy oraz środowisko skupione wokół Państwowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia w Żaganiu. Działalnością kulturalną w regionie zajmują się również placówki biblioteczne: Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Żaganiu, Biblioteka Pedagogiczna w Żaganiu i Szprotawie oraz pozostałe biblioteki miejskie i gminne.

Upowszechnianie kultury w powiecie żagańskim odbywa się również poprzez organizację licznych imprez, które uzupełniają ofertę kulturalną. Zaliczyć do nich można m.in. koncerty muzyczne orkiestry Państwowej Szkoły Muzycznej z Żagania, liczne wystawy malarskie, rzeźby, fotografii, coroczny Jarmark Św. Michała, Ogólnopolski Młodzieżowy Turniej Pianistyczny im. H. Czerny – Stefańskiej, uroczystości obchodów rocznicy wyzwolenia obozów jenieckich czy rocznicy Wielkiej Ucieczki, Kepleriada, Powiatowe Spotkania Zespołów Tanecznych, koncerty zespołów folklorystycznych m.in. w ramach lubuskiego festiwalu, Międzynarodowe Forum Perkusji, Festiwal

piosenki biesiadno-ludowej Bory Dolnośląskie, Festiwal grup śpiewaczych – „Ziemia i Pieśń” czy „Kolędy i Pastorałki”, występy gminnych zespołów ludowych, dożynki powiatowe.

Na terenie powiatu żagańskiego na dzień koniec 2008 roku funkcjonowało ok. 140 organizacji pozarządowych, które działają m.in. na rzecz społeczności lokalnej zamieszkującej teren powiatu oraz rozwoju regionalnego powiatu. Poniżej przedstawiono niektóre typy organizacji pozarządowych z ich liczebnością, a są to organizacje działające:

- na polu pomocy społecznej (w tym osób niepełnosprawnych i chorych): – 33,
- na rzecz szerzenia kultury fizycznej: – 30,
- na rzecz bezpieczeństwa pożarowego: – 30,
- na rzecz oświaty i kultury: – 12,
- na rzecz osób bezrobotnych / rynku pracy: – 2,
- na rzecz osób uzależnionych: – 5,
- w ramach organizacji pożytku publicznego: – 7.

Region żagański posiada znaczne predyspozycje do rozwoju turystyki. Turystyka na terenie powiatu żagańskiego oparta jest na cennych walorach przyrodniczych oraz zabytkach architektonicznych występujących na jego terenie. Na atrakcyjność regionu wpływ ma jego położenie geograficzne, klimat, urozmaicona rzeźba terenu oraz czyste środowisko naturalne.

Na terenie powiatu znajduje się około 126 km szlaków, które zachęcają turystów do wycieczek rowerowych jak i pieszych. Ponadto występują także szlaki dydaktyczne oraz 30 kilometrowa sieć Żagańskich Ścieżek Edukacyjnych.

Działalność kulturalna i sportowa w powiecie prowadzona jest samodzielnie przez współpracujące ze sobą gminne ośrodki kultury, kluby sportowe i koła zainteresowań. Jednostki zajmujące się działalnością kulturalną i sportową to m.in. Pałac Kultury w Żaganiu oraz Centrum Informacji Turystycznej, Izba Pamięci w Szprotawie, Muzeum Martyrologii Alianckich Jeńców Wojennych. W powiecie organizowane jest wiele imprez także o charakterze kulturowym. Lista imprez znajduje się poniżej zamieszczonym zestawieniu tabelarycznym.

Tabela 13 Wykaz cyklicznych imprez kulturalnych w powiecie

<i>Lp.</i>	<i>Nazwa</i>	<i>Miejsce</i>
1	Letnia Akademia Muzyczna	Żagań
2	Międzynarodowe Forum Perkusji	Żagań
3	Jarmark Michała	Żagań
4	koncerty muzyczne orkiestry Szkoły Muzycznej	Żagań
5	Ogólnopolski Turniej Pianistyczny Dzieci i Młodzieży	Żagań
6	Rajdy samochodów terenowych	Żagań
7	Letni Festiwal muzyki Organowej	Iłowa
8	Międzynarodowe Prezentacje Orkiestr Dętych, Strażackich i Gminnych	Iłowa
9	Mistrzostwa Polski Radnych i Pracowników 10 Samorządowych w Tenisie Stołowym	Szprotawa

Źródło: Opracowanie własne.

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Na terenie powiatu żagańskiego bezpieczeństwa publicznego strzeże Komenda Powiatowa Policji w Żaganiu oraz jednostki jej podległe, tj.: Komisariat Policji w Szprotawie oraz Komisariat Policji w Iłowej. W powiecie żagańskim zatrudnionych jest łącznie 216 funkcjonariuszy.

Do zadań Policji należy między innymi:

- Ochrona życia i zdrowia obywateli przed bezprawnymi zamachami na te dobra.
- Ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego, w tym również zapewnienie spokoju w miejscach publicznych w środkach komunikacji publicznej w ruchu drogowym, i na wodach przeznaczonych do powszechnego korzystania.
- Inicjowanie i organizowanie działań, mających na celu zapobieganie popełnieniu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z instytucjami państwowymi, samorządowymi, i społecznymi.
- Wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie sprawców tych czynów.
- Kontrola przestrzegania przepisów porządkowych i administracyjnych.

Ponadto Policja realizuje polecenia sądu, prokuratury, organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego oraz prowadzi wspólne akcje ze Strażą Miejską w Żaganiu. KPP w Żaganiu realizuje na terenie powiatu następujące programy profilaktyczne: Program Edukacyjno-Informacyjny „LUPO” skierowany do dzieci w szkołach podstawowych oraz do przedszkolaków (m.in. działania: „Bezpieczna droga do szkoły”, „Bezpieczna Zerówka” czy „Turniej Wiedzy o Bezpieczeństwie”. Program Prewencyjny „Bezpieczne Gimnazjum”.

Tabela 14 Bezpieczeństwo publiczne w powiecie żagańskim – przestępstwa stwierdzone

Rodzaj przestępstw		Powiat żagański		Miasto Żagań, gm. Żagań, gm. Brzeźnica		Miasto i gmina Iłowa, gm. Wymiarki, gm. Gozdnicza		Miasto i gmina Szprotawa, miasto i gmina Małomice, gm. Niegosławice	
		2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007
ogółem	ogółem	2525	2287	1385	1267	317	308	814	700
	w tym nieletnich	140	96	97	55	11	14	32	27
Bójka lub pobicie	ogółem	40	43	20	20	4	11	15	12
	w tym nieletnich	3	4	1	2	0	0	2	2
drogowe	ogółem	650	623	294	311	131	100	225	210
	w tym nieletnich	4	2	1	0	1	0	2	2
Kradzież rzeczy	ogółem	488	388	298	224	54	51	136	113
	w tym nieletnich	28	22	20	9	1	3	7	10
Kradzież z włamaniem	ogółem	238	168	128	70	22	37	88	61
	w tym nieletnich	56	35	44	26	1	6	11	3
rozbój	ogółem	34	28	19	19	1	3	14	6
	w tym	2	1	2	1	0	0	0	0

	nieletnich								
gospodarcze	ogółem	241	220	149	157	15	9	72	46
	w tym	0	2	0	2	0	0	0	0
	nieletnich								

Źródło: Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Żagańskiego do roku 2015

W 2007 roku na terenie powiatu żagańskiego zarejestrowano 635 zdarzeń drogowych, tj 64 wypadki i 571 kolizji, w których nastąpiły tylko straty w mieniu. W wyniku tych zdarzeń 14 osób zginęło na miejscu, a 70 osób doznało obrażeń ciała.

W powiecie żagańskim w 2007 roku z winy kierującego doszło do 57 zdarzeń (wypadków). Z winy pieszego w roku 2007 doszło do 7 wypadków drogowych. Zatrzymano 568 nietrzeźwych kierowców w 2007 r., a w 2006 r. 633 nietrzeźwych kierowców.

3. Charakterystyka obecnej sytuacji na terenie wymagającym rewitalizacji

3.1. Podstawowe informacje o mieście oraz obszarze objętym rewitalizacją

Żagań położony jest w pobliżu międzynarodowych szlaków komunikacyjnych, 45 km od granicy niemieckiej i ok. 100 km od granicy czeskiej. Z biznesowego i turystycznego punktu widzenia miasto położone jest bardzo atrakcyjnie. Dobre połączenie drogowe z Berlinem i pobliskimi lotniskami (ok. 2h), podobnie w kierunku Wrocławia (1,5h) i dalej Krakowa (do 5h), gwarantują szybki dostęp do większych aglomeracji i ośrodków gospodarczo-biznesowych. Bliskość tych ośrodków i komfort szybkiej podróży stanowią element atrakcyjności turystycznej miasta i sprzyjają rozwojowi gospodarczemu. Ok. 80 km od Żagania w Babimocie znajduje się lotnisko z połączeniami krajowymi, które zostanie zmodernizowane i dostosowane do ruchu międzynarodowego. W odległości 120 km znajduje się lotnisko we Wrocławiu komunikujące region z wieloma miastami w Europie.

Żagań położony jest w południowej części województwa lubuskiego, na pograniczu Niziny Śląskiej i Gór Kocich. Na południe od miasta rozciągają się Bory Dolnośląskie, skąd wypływają i wpadają do Bobru jego lewostronne dopływy: Kwis i Czerna. Bóbr przepływający przez Żagań jest rzeką górską, ma swoje źródło 2,5 km za granicą czeską na wysokości 864 m n.p.m. w Karkonoszach. Lewobrzeżna część miasta wznosząca się od koryta Bobru na zachód to początek wzniesień Żarskich, zaś prawobrzeżna wznosząca się na wschód to początek Wzgórz Dalkowskich. W północnej części miasta Bóbr zasila płynąca z południa rzeka Czerna, będąca lewobrzeżnym jego dopływem.

Żagań od zachodu graniczy z gminą wiejską Żary, od południowo-zachodu z gminą Iłowa Żagańska a na pozostałych kierunkach z terenami gminy wiejskiej Żagań. Powierzchnię miasta liczącą około 40 km² prawie w 50% zajmują tereny leśne, kolejne 15% to użytki rolne natomiast pozostałą część zajmują tereny zabudowane, nieużytki i wody.

Tabela 15 Struktura własności gruntów

Lp.	PODZIAŁ GRUNTÓW	STAN NA DZIEŃ (w ha)		
		01.01.2006	01.01. 2007	01.01.2008
1	POWIERZCHNIA EWIDENCYJNA	3992	4031	4034

2	GRUNTY SKARBU PAŃSTWA Z WYŁĄCZENIEM GRUNTÓW PRZEKAZANYCH W UŻYTKOWANIE WIECZyste W TYM:	2719	2668	2678
	GRUNTY PRZEKAZANE DO ZAGOSPODAROWANIA WOJSKOWEJ AGENCJI MIESZKANIOWEJ	13	9	7
	GRUNTY W ZARZĄDZIE PAŃSTWOWEGO GOSPODARSTWA LEŚNEGO LASY PAŃSTWOWE	2243	2246	2257
3	GRUNTY SKARBU PAŃSTWA PRZEKAZANE W UŻYTKOWANIE WIECZyste- W TYM:	228	223	220
	W UŻYTKOWANIU WIECZYSTYM OSÓB FIZYCZNYCH	31	29	29
	W UŻYTKOWANIU WIECZYSTYM OSÓB PRAWNYCH	183	188	184
4	GRUNTY GMIN I ZWIĄZKÓW MIĘDZY GMINNYCH Z WYŁĄCZENIEM GRUNTÓW PRZEKAZANYCH W UŻYTKOWANIE –W TYM:	640	648	594
	GRUNTY WCHODZĄCE W SKŁAD GMINNEGO ZASOBU NIERUCHOMOŚCI Z WYŁĄCZENIEM GRUNTÓW PRZEKAZANYCH W TRWAŁY ZARZĄD	442	452	475
5	GMIN I ZWIĄZKÓW MIĘDZYGMINNYCH PRZEKAZANE W UŻYTKOWANIE WIECZyste	134	123	158
6	GRUNTY OSÓB FIZYCZNYCH W TYM:	249	270	283
	GRUNTY OSÓB FIZYCZNYCH WCHODZĄCE W SKŁAD GOSPODARSTW ROLNYCH	102	109	110
	GRUNTY OSÓB FIZYCZNYCH NIE WCHODZĄCE W SKŁAD GOSPODARSTW ROLNYCH	147	161	173
7	GRUNTY SPÓŁDZIELNI W TYM:	15	15	14
	GRUNTY, KTÓRE SĄ WŁASNOŚCIĄ SPÓŁDZIELNI MIESZKANIOWYCH I ICH ZWIĄZKÓW ORAZ GRUNTY, KTÓRYCH WŁAŚCICIELE SĄ NIEZNANI	13	13	13
8	GRUNTY KOŚCIOŁÓW I ZWIĄZKÓW WYZNANIOWYCH	3	3	3
9	GRUNTY POWIATÓW Z WYŁĄCZENIEM GRUNTÓW PRZEKAZANYCH W UŻYTKOWANIE	11	48	43
10	GRUNTY WOJEWÓDZTW Z WYŁĄCZENIEM GRUNTÓW PRZEKAZANYCH W UŻYTKOWANIE	2	2	2
11	GRUNTY BĘDĄCE PRZEDMIOTEM WŁADANIA SPÓŁEK PRAWA HANDLOWEGO	31	31	31

Źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta w Żaganiu, Żagań 2009 r.

Tabela 16 Podstawowe informacje o mieście

Powierzchnia ogółem, w tym:	39,98 km²
obszary leśne	19,34 km²
użytki rolne	5,72 km²
Liczba ludności, w tym:	26.912 osób (31.12.2006r.)
w wieku produkcyjnym	67 %
Liczba osób bezrobotnych	2 052 osoby
Liczba podmiotów gospodarczych	ok. 2 tys.
Liczba szkół podstawowych	6 placówek
Liczba gimnazjów	2 placówki
Liczba szkół ponad gimnazjalnych	3 placówki
Liczba ulic pozostających w zarządzie gminy miejskiej	132 szt. o łącznej dł. pow. 43 km
Liczba obiektów wpisanych do rejestru zabytków	73 szt.
Liczba obiektów wpisanych do ewidencji zabytków	269 szt.

Źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta w Żaganiu, Żagań 2009 r.

Zgodnie z kryteriami określonymi w art. 47 Rozporządzenia Komisji WE nr 1828/2006 z dnia 8.12.2006 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonywania rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 oraz Szczegółowym Opiskiem Priorytetów lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego 2007 – 2013 (Uszczegółowieniem LRPO), na terenie miasta Żagania wyodrębniono jeden zasadniczy obszar rewitalizacji – obszar starego miasta, będący w pod ścisłą ochroną konserwatorską

Obszar kwalifikujący się do rewitalizacji spełnia co najmniej trzy z następujących kryteriów:

- wysoki poziom ubóstwa,
- wysoka stopa długotrwałego bezrobocia,
- niski wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej,
- wysoki poziom przestępczości i wykroczeń,
- porównywalnie niski poziom wartości zasobu mieszkaniowego.

Dokonując analizy stanu sytuacji jaka ma miejsce w obszarze objętym rewitalizacją, korzystano z ogólnie dostępnych danych statystycznych, a także przeprowadzono badania i analizy danych udostępnionych przez instytucje publiczne działające na terenie miasta. Na potrzeby weryfikacji dostępnych informacji, a także dla wyodrębnienia niektórych danych na poziomie wskazanego obszaru przyjęto pewne założenia, które szczegółowo będą przedstawione przy omawianiu poszczególnych elementów charakterystyki obszaru objętego rewitalizacją.

Dla zobrazowania sytuacji zdiagnozowanej na poziomie wskazanego obszaru rewitalizacji w Żaganiu, w tabeli poniżej przedstawiono wartości poszczególnych wskaźników i ich odniesienie do wartości wojewódzkich.

3.2. Zagospodarowanie przestrzenne miasta i obszaru rewitalizowanego

Rozwój urbanistyczny miast wymusza na ich władzach umiejętne i racjonalne sterowanie tym procesem. Działanie takie jest niezbędne, aby wyeliminować chaos urbanistyczny i architektoniczny,

niepożądane zjawiska związane z uciążliwościami niektórych funkcji. W szeroko pojętej dziedzinie nauki, jaką jest urbanistyka działania takie określane są mianem struktury przestrzennej.

Warto przy tym zaznaczyć, że struktura przestrzenna nie jest domeną miast dużych. Miasto Żagań, mimo przynależności do kategorii miast małych, również posiada swoją własną strukturę przestrzenną, wyrażoną głównie w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta z kwietnia 2008 roku oraz bardziej szczegółowo, w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

W ogólnym zarysie koncepcja struktury przestrzennej Żagania odpowiada klasycznemu modelowi struktury przestrzennej opracowanej przez Burgessa, jako pewnej sekwencji koncentrycznych stref otaczających obszar śródmiejski zwany centralnym obszarem działalności gospodarczej.

W modelu tym istniało 5 stref koncentrycznych:

- centralny obszar działalności gospodarczej stanowiący centrum handlowe, usługowe, produkcyjne;
- strefa przejściowa, obejmująca obszary zabudowy mieszkaniowej przemieszanej z zakładami przemysłowymi;
- strefa mieszkaniowa, którą zamieszkuje ludność pracująca w centrum miasta;
- obszar zamieszany przez klasy średnie, charakteryzujący się wysokim standardem zabudowy;
- obszar mieszkaniowy klas wyższych, jego znaczna odległość od centrum powoduje, że w celu dojazdu do pracy należy dysponować własnym środkiem transportu.

W odniesieniu do Żagania zaobserwować można zderzenie dwóch koncepcji struktury przestrzennej: wypracowaną samoczynnie przez poprzednie pokolenia oraz świadomie wypracowaną w ostatnich latach i konsekwentnie obecnie realizowaną.

Do strefy przejściowej, obejmującej obszary zabudowy mieszkaniowej przemieszanej z zakładami przemysłowymi należy zaliczyć przede wszystkim tereny dawnego osiedla Rybaki (tj. ul. Pstrowskiego, ul. Fabryczna, częściowo ul. Asnyka), ul. Dworcowa, rejon ul. Kolejowej (dworzec kolejowy), a także ul. Łokietka, Kędzierzawego, Joselewicza i I. Krasickiego. Tereny te, z uwagi na specyficzne położenie Żagania, znajdują się głównie po lewobrzeżnej stronie miasta wzdłuż wybrzeża rzeki Bóbr (z wyjątkiem rejonu ul. Kolejowej). Obecna koncepcja dopuszcza jednak lokalizowanie innych funkcji, ale nie bardziej uciążliwych niż istniejące obecnie. Jest to kompromis biorący pod uwagę realność przekształceń tego typu obszarów.

Na tych terenach dominuje przemysł włókienniczo-tekstylny, którego kondycja w tej chwili jest nienajlepsza. Część zabudowań fabrycznych pochodzi z XIX wieku i mimo późniejszych przekształceń, stanowi ciekawy przykład ówczesnej architektury przemysłowej. Dlatego też zasadnym staje się pomysł – w przypadku całkowitego wygaszenia funkcji przemysłowej – przekształcenia i wprowadzenia w obiektach tych funkcji usługowej.

W strefie przejściowej winna dominować średnio i bardzo intensywna zabudowa mieszkaniowa wraz z usługami podstawowymi, ogólnomiejskimi i ponadlokalnymi. Uzupełnienie i rozwinięcie istniejącej zabudowy winno nastąpić z zachowaniem następujących zasad:

- zabudowa zwarta, w pierzejach tylko we fragmentach, gdzie taki układ zaczął się już historycznie kształtować,
- na pozostałym obszarze uzupełnienia zabudowy na wolnych działkach, z jednoczesnym nawiązaniem do charakteru zabudowy w tym rejonie (budynki mieszkalne wielorodzinne, wolnostojące, zlokalizowane wśród zieleni), o skali typowej dla wysokostandardowych willi miejskich, nawiązujące do charakteru zabudowy mieszkaniowej ul. Dworcowej.

System przestrzeni publicznych i półpublicznych tej strefy nie będzie stanowił tak istotnego, jak na terenie Starego Miasta, elementu konstruujuącego przestrzeń, jednak należy przewidzieć możliwość powiązania pewnych fragmentów ciągów pieszych do staromiejskich przestrzeni publicznych, aby zachowały one w miarę spójny i ciągły system w ramach całego Śródmieścia.

Jako przestrzenie publiczne szczególnie ważne mogą być dojścia do dworca PKP oraz obiektów rekreacyjnych (stadionu) przy ul. Karpińskiego, z podkreśleniem założenia Placu Orłąt Lwowskich.

Na odrębną uwagę zasługuje styk z rzeką Bóbr na zapleczu zabudowy przy ul. Dworcowej. Jest to obszar, na którym istnieje możliwość zorganizowania waterfrontu.

Zasadna wydaje się być również likwidacja pozostałości po funkcji przemysłowej w rejonie Placu Orłąt Lwowskich i ul. I. Krasickiego, a związane z nią XIX-wieczne obiekty przemysłowe w miarę możliwości zachować i adaptować na inne cele, np. usługowe lub nowoczesne apartamenty o wysokim standardzie zwane loftami.

Za główną I strefę mieszkaniową w przypadku Żagania należy uznać obszar określony mianem **„obszaru zachodniej wysoczyzny”** charakteryzujący się w olbrzymiej większości zabudową wielorodzinną z nielicznymi punktami handlowo-usługowymi i jednym, głównym zespołem handlowym niezbędnym do obsługi mieszkańców tej dzielnicy. **Obszar ten obejmuje tereny osiedla XXX-lecia wraz z osiedlem przy ulicy Bema. Do strefy tej zaliczyć również należy tereny ul. Kochanowskiego, ul. M. Konopnickiej, ul. Śląską, ul. Buczka z pozostałą częścią ul. Asnyka, ul. Przyjaciół Żołnierza.**

Do strefy II (część miasta położona na wschód od rzeki Bóbr), **zaliczyć należy inny rejon zabudowy wielorodzinnej przy ul. Nocznickiego, a także tereny przylegające do strefy centralnej, tj. rejon „Łąk staromiejskich (ul. X-lecia, ul. Wojska Polskiego, ul. Mickiewicza, ul. Pomorska), ul. Piłsudskiego, ul. Łużycka, ul. H. Brodatego, ul. Kopernika, ul. Szprotawska.** Obszar 202ha, jaki obejmuje strefa jest jednym z najbardziej zaludnionych, gdzie gęstość zaludnienia np. obszaru Zachodniej Wysoczyzny osiąga wskaźnik 153 M/ha.

Kompletne zagospodarowanie tych terenów, w formie zabudowy wielomieszkaniowej (blokowisko) z fragmentami zabudowy jednorodzinnej (ul. Konopnickiej) wraz z kompletem usług podstawowych powoduje, że teren ma wszelkie dane, aby zgodnie z dotychczasowym przeznaczeniem, pozostał w dalszym ciągu główną sypialnią miasta. Istniejące zagospodarowanie daje niewielkie szanse przekształcenia układu urbanistycznego tych terenów. Dla obszaru tej strefy przewiduje się zachowanie obecnego kształtu układu urbanistycznego. Modyfikacjom powinno

podlegać zagospodarowania obecnych przestrzeni otwartych okalających wolnostojące bloki mieszkalne. Można to osiągnąć przez:

- poprawę wyposażenia strefy w tworzący estetyczny komfort życia system małej architektury (parkingi, pomniki),
- poprawę jakości terenów zieleni miejskiej i terenów rekreacyjnych (ogródki jordanowskie, place zabaw dla dzieci),
- eliminację funkcji przemysłowo-składowych z bezpośredniego sąsiedztwa zabudowy mieszkaniowej.

Powyższe przekształcenia winny być realizowane, w miarę posiadanych środków, kolejno w poszczególnych fragmentach osiedli, przez poszczególnych właścicieli i administratorów zlokalizowanych tu zasobów mieszkaniowych. Program realizowałby spójne i kompleksowe projekty obejmujące zielen miejską i małą architekturę.

W celu ewentualnego uzupełnienia zabudowy należy zwrócić uwagę na występujące na poszczególnych obszarach tereny wolne, z tym, że charakter zabudowy powinien nawiązywać do sąsiadujących budynków zwłaszcza z okresu międzywojennego. Ogólnie stwierdzić można, że obszary tej strefy poza nielicznymi wyjątkami stanowią teren o skończonym układzie urbanistycznym.

Dwie wyżej wymienione strefy koncentryczne w przypadku Żagania należałoby potraktować jako jedną całość z uwagi na fakt, iż do stref tych należy zaliczyć wszystkie tereny zabudowy jednorodzinnej zlokalizowane na terenach peryferyjnych. Są to głównie tereny osiedli: „Łąkowa”, „Kolonja Łaski”, „Moczyń”, „Bolesławiecka-Żarska”, rejon zabudowy jednorodzinnej ul. Asnyka, ul. Poprzecznej-Zacisze, ul. Kościuszki oraz rejon ul. Prusa. Jest to obszar zajmujący największą część powierzchni Żagania, bo aż ponad 600ha. Pozostaną to obszary zabudowy jednorodzinnej wolnostojącej i szeregowej ze sporadyczną zabudową wielorodzinną. Zapisy planistyczne aktualnie obowiązujących planów nie blokują rozwoju tych dzielnic.

Terenami charakterystycznymi dla dzisiejszej koncepcji struktury przestrzennej są przede wszystkim obszary działalności przemysłowej i usług. Za najlepsze tereny dla ekspansji zagospodarowania tego typu uznano obszar Żagańskiej Strefy Gospodarczej (42ha) wraz z obszarem zlokalizowanym na północ od ŻSG przy ul. Chrobrego, teren przylegający do obwodnicy miasta Żagań w rejonie ul. Asnyka (ok. 13ha) oraz teren działalności rzemieślniczej w rejonie ul. Węglowej, przemysłowo-składowej przy ul. Spółdzielczej, ul. Bema a także tereny zlokalizowane przy ul. Lotników Alianckich należące niegdyś do przedsiębiorstwa MODERNBUD. W odniesieniu do Żagańskiej Strefy Gospodarczej stwierdzić można, że tereny te charakteryzują się znaczną podatnością na przekształcenia. Brak zainwestowania i w większości bliskości terenów zurbanizowanych powoduje, że obszary te mogą być łatwym przedmiotem przekształceń. W odniesieniu do terenów zlokalizowanych przy ul. Lotników Alianckich zaznaczyć należy, że obszar ten winien przekształcać się tak, aby nie kolidował z funkcją muzealną a wręcz wspierał ją poprzez utworzenie w tej jednostce np. centrum usługowego obsługującego komatantów, gości i turystów odwiedzających muzeum (parkingi, gastronomia, drobny handel pamiątkarski itp.) Zlokalizowane tu funkcje mogłyby stanowić zaplecze dla potrzeb muzeum.

Obszarem centralnym, skupiającym najwięcej uwagi jest niewątpliwie teren tzw. starego miasta ograniczony Placem Wolności, ul. Jana Pawła II, ul. Gimnazjalną i kanałem rzeki Bóbr, stanowiący **pierwszy, zasadniczy pierścień obszaru rewitalizacji**. Obszar ten w stosunku do powierzchni miasta zajmuje jedynie 21,64ha (plus 189,90ha terenu zespołu pałacowo-parkowego i 2,93 terenu Bulwaru Szarych Szeregów), jednak duża gęstość zaludnienia dochodząca do 7,1M/ha powoduje, że liczba ludności tego obszaru to już 28% mieszkańców miasta. Zgodnie z wielowiekową zasadą obszar ten charakteryzuje się przede wszystkim funkcją mieszkaniową z licznymi punktami handlowo-usługowymi, będącymi podstawą obsługi nie tylko mieszkańców tej dzielnicy, ale i dzielnic do niej przylegających. Inną cechą charakterystyczną dla tego obszaru jest skoncentrowanie w nim głównych ośrodków administracji: Urząd Miasta, Sąd Rejonowy, Centrum Kultury, Miejska Biblioteka Publiczna.

W obecnie realizowanej koncepcji struktury przestrzennej dla obszaru Starego Miasta główny nacisk położony został na wdrożenie funkcji rozrywki i kultury z centralnym obiektem, tj. Zespołem Książęcym wraz z przylegającym parkiem, a w zakresie budownictwa mieszkaniowego lansowana jest koncepcja zabudowy plombowej o wysokim standardzie. Sterowanie strukturą przestrzenną tego obszaru jest działalnością niezwykle trudną do realizacji. Teren ten charakteryzuje się bowiem małą podatnością na przekształcenia. Spowodowane jest to stabilnością istniejącego układu urbanistycznego, zagospodarowania i użytkowania. Mała podatność spowodowana jest również istniejącą trwałą zabudową powojenną, przy jednoczesnej potrzebie zmian zmierzających do odtworzenia pierwotnego kształtu zabudowy staromiejskiej. Zachodzi przy tym konieczność zachowania istniejącej wartościowej zabudowy historycznej oraz konsekwentne odtwarzanie historycznego, średniowiecznego układu urbanistycznego, typowego dla miasta lokacyjnego, zamkniętego murami. Odtworzenie układu winno przywrócić:

- historyczną średniowieczną siatkę ulic,
- pierwotne linie zabudowy z odtworzeniem charakterystycznych dla średniowiecza wnętrza urbanistycznych,
- charakterystyczny dla miast średniowiecznych rytm elewacji przywołujący pierwotną szerokość kamienic,
- jedynie gabaryt i wysokość budynków, może nawiązywać do zabudowy z przełomu XIX i XX wieku.

Zagospodarowanie rezerw terenów pozostałych po wyburzeniach pierwotnej zabudowy winna następować z zachowaniem następujących warunków:

- budynki winny odtwarzać zniszczone i niekompletne pierzeje historycznych bloków zabudowy, zgodnie z zasadami opisanymi wyżej
- nowoprojektowane budynki winny komponować się z zachowaną zabudową historyczną oraz winny być dopasowane do historycznego układu urbanistycznego,
- nowoprojektowane budynki winny stać się elementem odtwarzanych wnętrza urbanistycznych oraz swoją architekturą kreować charakterystyczny klimat Starego Miasta,
- zachowanie charakterystycznych modułów podziału pionowego i poziomego,

- budynki narożne (u zbiegu pierzei sąsiadujących ulic) powinny w całości być przeznaczone na usługi. Powinny mieć skalę i formę wyróżniające je od pozostałych, tak aby stanowiły architektoniczny akcent w ciągach zabudowy zwartej i jednocześnie funkcjonowały jako obiekty charakterystyczne,
- poza powyższymi warunkami nie stawia się żadnych ograniczeń co do stylistyki architektury nowoprojektowanych budynków,
- wykształcenie systemu przestrzeni publicznych i półpublicznych, wyłączonych z ruchu kołowego, koncentrujących otwarte na mieszkańców i turystów usługi,
- konieczność opracowania spójnego projektu wyposażenia tych przestrzeni w odpowiednią nawierzchnię, małą architekturę, tzw. mebel architektoniczny, oświetlenie,
- konieczność opracowania programu uzupełnienia oferty handlowej zlokalizowanej w zabudowie stałej o różne formy sprzedaży ulicznej opartej np. jednolicie zaprojektowane mobilne wózki.

Pomiędzy ulicą II Armii WP oraz Rybacką, a rzeką Bóbr wskazane jest ukształtowanie obszaru łączącego funkcje usługowe z rekreacyjnymi, przy wykorzystaniu walorów krajobrazowych, jakie daje bezpośredni styk z rzeką Bóbr. Konieczna jest częściowa reorientacja układu frontu i zaplecza oraz dodatkowego otwarcia zabudowy na pobrzeże Bobru, co powinno doprowadzić do ukształtowania się pasma wzdłuż pobraża, mającego znamiona waterfrontu.

Zmianami winny być również objęte zagadnienia komunikacji. Zasady kształtowania układów komunikacyjnych tego obszaru winny dotyczyć:

- eliminacji ze starego miasta ruchu samochodowego zewnętrznego w stosunku do tej jednostki,
- utworzenia stref ograniczonego ruchu samochodowego i stref wyłączonych z tego ruchu w celu wykreowania przyjaznych dla pieszych przestrzeni publicznych,
- ustalenia potrzeb parkingowych, postojowych i garażowych dla obsługi mieszkańców i usług oraz wprowadzenie ustalonych wymogów do opracowywanych planów miejscowych,
- stworzenia odrębnych dróg dojazdowych, miejsc postojowych, parkingów i garaży przeznaczonych dla pojazdów mieszkańców i obsługi usług zlokalizowanych w części starego miasta,
- wytyczenia tras dla rowerów stanowiących alternatywę dla ruchu samochodowego w starym mieście dowiązaną do układu parkingów.

Elementem sprzyjającym wyznaczonym powyżej przekształceniom jest dobre wyposażenie miasta w infrastrukturę techniczną, która jest wynikiem inwestycji podejmowanych od 2002 roku.

3.3. Gospodarka

Przez kilka ostatnich lat sytuacja miasta Żagań należała do bardzo trudnych. W mieście od 2000 r. kolejno upadały znaczące przedsiębiorstwa. Miasto podjęło szereg działań mających na celu zmianę tego stanu rzeczy. W roku 2003 powstały dwie nowe spółki „Żagań Kontenery” (Francja; inwestycja w będącym w upadłości tartaku) oraz „Coldtechnika” (Polska; inwestycja w będącym w

upadłości „Zamex-ie”). W tym samym roku przeprowadzono inwestycję w spółce „BOB Polska”, która w konsekwencji zaowocowała ok. 200 nowymi miejscami pracy. W 2004 r. bazę magazynową po zakładzie „Zamex” kupiła firma z niemieckim kapitałem „VP Polska” – producent opakowań foliowo-papierowych. Dokonano również sprzedaży kolejnej spółki („Poltops”) firmie „Golab” (Hiszpania).

Zapadły znaczące kroki dalszego rozwoju „VP Polska”. Przyjazny klimat administracyjny i dobra współpraca z miastem zaowocowała decyzją dokupienia ok. 2 ha działki. Firma rozpoczęła budowę kolejnych hal i niewielkiego centrum logistycznego. To zwiększy zatrudnienie w „VP Polska” o kolejne kilkanaście osób. Mocną stroną żagańskiego rynku pracy jest Zakład Wielobranżowy „Galwanizernia”, który zainwestował w nowoczesne linie technologiczne. Prężnie rozwijają się również inne miejscowe firmy: Firma Produkcyjna „Bartex”, „Poltops”, „Ecotex Poland”, „Polstoff”, „Unibet”, PHU „Kolor”, „Bartosz”, FW „Danieliszyn”, PW „Jersak”. Właściciele firmy „Okatex” i „Okimex” zaadaptowali budynki dawnego szpitala w celu świadczenia usług hotelarsko-turystycznych oraz przeprowadzili ich gruntowną renowację. W ten sposób położony w malowniczym parku przy ul. J. Piłsudskiego obiekt odzyskał dawną świetność znaną z archiwalnych zdjęć i pocztówek. Hotel „Willa Park” aktywnie współpracuje z miastem wspierając żagańskie przedsięwzięcia kulturalne oraz te wpływające na rozwój turystyki w mieście. Zatrudnienie w żagańskich firmach znajduje coraz więcej osób.

W porównaniu z miejscowościami o podobnej wielkości w Żaganiu wciąż byt mało jest małych i średnich przedsiębiorstw inwestujących na terenie miasta. To, że przedsiębiorców jest niewielu spowodowane jest małą aktywnością gospodarczą mieszkańców gminy. Zwiększenie aktywności gospodarczej mieszkańców pozwoli na stworzenie nowych miejsc pracy w małych własnych firmach rodzinnych, a to pozwoli w części na zmniejszenie problemu bezrobocia oraz na ustabilizowanie rynku pracy w gminie.

Na terenie Żagania odnotowana jest liczba ok. 3000 podmiotów gospodarczych, z których większość stanowią przedsiębiorcy będący osobami fizycznymi zajmujący się handlem. Handel od wielu lat jest jedną z przeważających dziedzin gospodarki naszego regionu.

Tabela 17 Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w gminie miejskiej Żagań

WYSZCZEGÓLNIENIE	2003	2004	2005	2006	2007	2008
ŁĄCZNA LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH W TYM :	2968	2475	2538	2451	3320	
SEKTOR PUBLICZNY URZĘDY, SZKOŁY, JEDNOSTKI WOJSKOWE	-	42	42	42	47	
STOWARZYSZENIA STOWARZYSZENIA, WSPÓLNOTY MIESZKANIOWE, ZWIĄZKI ZAWODOWE, KLUBY, KOŚCIOŁY, ZWIĄZKI DZIAŁKOWCÓW, KOŁA ŁOWIECKIE	-	456	481	495	390	
SEKTOR PRYWATNY DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA OSÓB FIZYCZNYCH, PRZEDSIĘBIORSTWA ,	-	1977	2015	1914	2930	

SPOŁKI

Źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta w Żaganiu, Żagań 2009 r.

Dość spora liczba małych firm, szczególnie handlowych i usługowych, znajduje się w interesującym nas obszarze starego miasta, stanowiącym obszar objęty rewitalizacją. Zlokalizowane są tutaj przede wszystkim nieduże sklepy spożywcze, odzieżowe, ale również specjalistyczne, między innymi: RTV, AGD, meblowe, wyposażenia domu, elektroniki, jubilerskie, komputerowe, kwaciarnie, itp. W centrum miasta działalność prowadzą firmy usługowe działające w zakresie doradztwa finansowego, telefonii komórkowej, zakłady fotograficzne, salony fryzjerskie, salony kosmetyczne, gabinety lekarskie.

Tabela 18 Liczba zarejestrowanych podatników prowadzących działalność gospodarczą w poszczególnych dzielnicach

DZIELNICA / KWARTAŁ ULIC	LICZBA ZAREJESTROWANYCH PODATNIKÓW PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ	LICZBA FIRM, PRZEDSIĘBIORSTW, SPÓŁEK	LICZBA PODMIOTÓW (STOWARZYSZENIA ; WSPÓLNOTY, ZWIĄZKI ZAWODOWE; KLUBY; KOŚCIOŁY; KOŁA ŁOWIECKIE, ZWIĄZKI DZIAŁKOWCÓW	SEKTOR PUBLICZNY	% LICZBY FIRM NA DANYM OSIEDLU
STARE MIASTO WRAZ Z ULICAMI: OKOLICE ŁUŻYCKIEJ, SZPROTAWSKIEJ I PIŁSUDSKIEGO	505	109	187	20	33,50
OSIEDLE XXX-LECIA	309	19	59	7	16,08
OSIEDLE BEMA	127	11	21	2	6,57
OSIEDLE RYBAKI	164	15	68	3	10,20
OSIEDLE LUTNIA	23	9	7	-	1,59
KOLONIA ŁASKI	50	13	8	2	2,98
OSIEDLE MOCZYŃ	69	11	31	1	4,57
OSIEDLE ŁĄKOWA	205	37	20	2	10,77
KWARTAŁ OGRANICZONY ULICAMI: DWORCOWA – KOLEJOWA – PRZYJACIÓŁ ŻOŁNIERZA	180	52	94	5	13,50
INNE	6	-	-	-	0,24

RAZEM:	1638	276	495	42	100%
---------------	------	-----	-----	----	------

Źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta w Żaganiu, Żagań 2009 r.

Wykaz liczby podmiotów gospodarczych, działających w ścisłym centrum miasta znajduje się w poniższej tabeli.

Tabela 19 Działalność gospodarcza w ścisłym centrum Miasta Żagań

Nazwa ulicy	Liczba podmiotów
Rynek	41
Warszawska	33
Bracka	5
Długa	16
Słowackiego	12
Szprotawska	23
Keplera	22
Brodatego	2
Łużycka	1
Libelta	6
Gimnazjalna	7
Teatralna	0
Kopernika	13
Piłsudskiego	14
Razem	195

Źródło: EDG, Urząd Miasta Żagań, 2009 r.

Żagańscy przedsiębiorcy coraz częściej zgłaszają zapotrzebowanie do PUP w Żaganiu na dobrze wyszkolonych pracowników w zawodach: elektryk z uprawnieniami powyżej 1 kw., spawacz w osłonie gazowej, MAG, TIG, kierowca z prawem jazdy kat. C + E, szwaczka-krawcowa, elektryk-automatyk, elektronik oraz pracownik do nadzoru technicznego z wykształceniem wyższym i znajomością języków obcych. Najwięcej ofert pracy w ostatnich latach było w zawodach: krawiec-szwacz, operator maszyn, włókiennik, pracownik budowlany, sprzedawca, kierowca, robotnik pomocniczy, referent ekonomiczny, administracyjno-biurowy, pracownik księgowości, operator maszyn i urządzeń produkcji opakowań blaszanych, stolarz.

Najważniejszym wydarzeniem 2006 roku była sprzedaż Żagańskiej Strefy Gospodarczej dla Grupy Würth – światowego lidera w branży technik montażu. O potencjale i sile rynkowej koncernu świadczą fakty: obecność w 82 państwach na wszystkich kontynentach, ponad 362 samodzielnych firm, prawie 53.000 zatrudnionych, 562 zatrudnionych w firmie Würth Polska, ponad 2,9 miliona klientów, przeszło 7 mld euro wartości sprzedaży w 2005 roku, 100.000 produktów, rozwiązań i patentów. Grupa Würth to także mecenas sztuki i sportu na całym świecie. Pierwszymi firmami inwestującymi w strefie są Dringenberg Polska i SWG Polska. Na pierwszej 4 ha działce firma budowała halę o wielkości 4 tys. m². Firma SWG Polska kończy budować swoją halę, do której się przeniesie z produkcją, pozostawiając miejsce rozwoju dla Dringenberg Polska. Rozważana jest

koncepcja powiększenia Żagańskiej Strefy Gospodarczej przy ul. Chrobrego o kolejne kilkadziesiąt hektarów w stronę Gryżyc. Właścicielami tamtych terenów jest osoba prywatna i Lasy Państwowe.

Rysunek 3 Tereny inwestycyjne w Żaganiu przy ulicy Asnyka

ASNYKA 10 ha - ŻAGAŃ

Źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta w Żaganiu, Żagań 2009 r.

Rysunek 4 Tereny inwestycyjne w Żaganiu przy ulicy Węglowej

Źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta w Żaganiu, Żagań 2009r.

Władze miasta podejmowały i podejmować będą kolejne intensywne działania zmierzające do przeciwdziałania bezrobociu. Podjęto szereg zmian w uchwale w sprawie zasad gospodarowania nieruchomościami stanowiącymi własność Gminy Żagań o statusie miejskim, uwalniających do sprzedaży szereg lokali użytkowych, co znacznie poprawiło płynność finansową zainteresowanych i wpłynęło na ich rozwój. Obecnie osoby bezrobotne i absolwenci szkół zakładający działalność gospodarczą zostały zwolnione z opłat ponoszonych na rzecz Urzędu Miasta.

W połowie roku 2006 uruchomiono Żagański Inkubator Przedsiębiorczości, który jest spełnieniem celów określonych w projekcie „Adaptacja budynku przy ul. Świerczewskiego 15 w Żaganiu na Centrum Informacji Gospodarczej” współfinansowanego z funduszy Unii Europejskiej. Od kwietnia 2006 roku ruszył portal internetowy dla przedsiębiorców Żagań 4Business. Zawiera on wszystkie formy finansowania projektów biznesowych: dotacje, kredyty i pożyczki preferencyjne oraz zwolnienia podatkowe dostępne dla przedsiębiorców na terenie Żagania. Udostępnienie portalu było ważnym elementem polityki probiznesowej miasta. W styczniu 2008 roku została utworzona Agencja Rozwoju Lokalnego Sp. z o. o. Głównym celem działania podmiotu jest aktywizacja rozwoju gospodarczego oraz promocja miasta Żagań poprzez wspieranie inicjatyw na rzecz rozwoju podmiotów gospodarczych i instytucji, w szczególności małych i średnich przedsiębiorstw.

Agencja prowadzi również szkolenia i kursy dla osób bezrobotnych, a także dla tych, którzy chcą podnieść kwalifikacje zawodowe (m.in. kurs z podstaw obsługi komputera, warsztaty w zakresie kształtowania aktywnych form poszukiwania pracy, kursy językowe). Warta podkreślenia jest bardzo dobra współpraca oraz wymiana informacji i doświadczeń pomiędzy ARL a Powiatowym Urzędem Pracy. Pozwala to uzupełniać się we współpracy z przedsiębiorcami przy tworzeniu i aktualizowaniu bazy danych pracy oraz podczas naboru na nowe kursy i szkolenia.

3.4. Strefa społeczna

DEMOGRAFIA

Żagań na koniec 2006 roku (zgodnie z danymi Wydziału Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Żagań) zamieszkiwało 26.912 osób, z czego mężczyźni stanowili ok. 48 % a kobiety 52%.

Tabela 20 Ludność Żagania w latach 2000-2006 przedstawia się następująco

lata	liczba ludności (stan 31.12)
2000	26 813
2001	26 821
2002	26 682
2003	26 693
2004	26 665
2005	26 635
2006	26 550
2007	26 503
2008	26 496

Źródło: Opracowanie własne, www.stat.gov.pl

Z danych w przedstawionej wyżej tabeli zaobserwować można stały powolny spadek liczby mieszkańców miasta. Sytuacja spowodowana jest ujemnym przyrostem naturalnym obserwowanym w ostatnim, kilkuletnim okresie oraz migracją mieszkańców do większych ośrodków miejskich przede wszystkim w poszukiwaniu pracy.

Z danych statystycznych można też wyczytać, że spora część bo prawie 30% ludności Żagania zamieszkuje obszar starego miasta.

Tabela 21 Liczba mieszkańców w podziale na dzielnice

LP	DZIELNICA / KWARTAŁ ULIC	% MIESZKAŃCÓW MIASTA ŻAGAŃ
1	STARE MIASTO WRAZ Z ULICAMI: OKOLICE ŁUŻYCKIEJ, SZPTOWAWSKIEJ I PIŁSUDSKIEGO	28,00
2	OSIEDLE XXX-LECIA	22,16
3	OSIEDLE BEMA	8,28
4	OSIEDLE RYBAKI	9,67
5	OSIEDLE LUTNIA	1,16
6	KOLONIA ŁASKI	3,25
7	OSIEDLE MOCZYŃ	7,82
8	OSIEDLE ŁĄKOWA	9,97
9	KWARTAŁ OGRANICZONY ULICAMI : DWORCOWA – KOLEJOWA – PRZYJACIÓŁ ŻOŁNIERZA	9,69
	RAZEM	100%

Źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta w Żaganiu, Żagań 2009 r.

Analizując strukturę wiekową ludności Żagania według ekonomicznych grup wieku to nie odbiega ona zdecydowanie od średniej, obserwowanej dla podobnej wielkości miast.

Tabela 22 Struktura wiekowa ludności

Stan na 31.12.2008	Wiek przedprodukcyjny	%	Wiek produkcyjny	%	Wiek poprodukcyjny	%
26.496	3 832	14,46	18 692	70,54	3 972	15,00

Źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta w Żaganiu, Żagań 2007 r.

Tabela 23 Struktura wiekowa ludności

Lata	Liczba ludności (stan 31.12)	Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny
2000	26 813	250	277	-27
2001	26 821	241	219	22
2002	26 682	227	257	-30

2003	26 693	215	240	-25
2004	26 665	208	242	-34
2005	26 635	209	226	-17
2006	26 550	262	226	36
2007	26 503	266	308	-42
2008	26 496	282	227	55

Źródło: Opracowanie własne, www.stat.gov.pl, 2008 r.

Wykształcenie

Na terenie miasta funkcjonują cztery szkoły podstawowe oraz dwa zespoły szkół, w których skład wchodzi szkoła podstawowa i gimnazjum, trzy szkoły ponadgimnazjalne oraz zakład doskonalenia zawodowego. Sieć placówek oświatowych w pełni zaspokaja potrzeby edukacyjne mieszkańców. W zakresie opieki przedszkolnej cztery placówki zapewniają opiekę większości dzieci. W latach 2005 /06 podejmowane były próby otwarcia filii szkół wyższych. Ostatnie lata to okres intensywnych zmian w oświacie. Wprowadzenie reformy spowodowało zmiany w sposobie funkcjonowania szkół. Istotnym problemem ostatnich lat stała się coraz mniejsza liczba dzieci w szkołach. Pociąga to za sobą wyższe koszty funkcjonowania szkół, ale stwarza również szanse na podniesienie jakości kształcenia, które należy wykorzystać. W ostatnich latach zostały podjęte starania w celu zapewnienia warunków do rozwoju edukacji w Żaganiu.

W lutym 2005 roku został opracowany raport na temat stanu oświaty w Żaganiu oraz tendencji zagrożeń do roku 2010. Prognozy zawarte w tym raporcie są na bieżąco monitorowane przez Wydział Oświaty Kultury Sportu i Komunikacji Społecznej Urzędu Miasta Żagań. W wyniku tych analiz z lat 2005 - 2006 wynika, iż sytuacja demograficzna uległa nieznacznej poprawie. Prognozowany spadek liczby uczniów okazał się mniejszy, a co za tym idzie również wysokość subwencji oświatowej nie uległa tak drastycznemu spadkowi, jaki był prognozowany w raporcie. Według prognoz w latach 2005-2010 liczba uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych w Żaganiu będzie przedstawiała się następująco: 2005/2006 – 2751 uczniów, 2006/2007 – 2653 uczniów, 2007/2008 – 2571 uczniów, 2008/2009 – 2496 uczniów, 2009/2010 – 2430 uczniów. Stan faktyczny uczniów szkół podstawowych i gimnazjów przedstawiał się następująco: 2004/2005 – 2877 uczniów, 2005/2006 – 2846 uczniów, 2006/2007 – 2756 uczniów, 2007/2008 – 2.560 uczniów, 2008/2009 – 2.446 uczniów, 2009/2010 – 2.323 uczniów. Z powyższych danych wynika, iż w latach 2005/2006 i 2006/2007 spadek liczby uczniów był niższy niż prognozowany, i tak: w roku szkolnym 2005/2006 stan faktyczny wyniósł 2846 uczniów, a co za tym idzie było o 95 uczniów więcej niż w prognozie. W roku szkolnym 2006/2007 liczba uczniów wyniosła 2756 uczniów co dało wynik o 130 uczniów wyższy niż w prognozie. Natomiast w roku 2007/2008 faktyczna liczba uczniów była najbardziej zbliżona do prognozowanej ponieważ wyniosła o 11 uczniów mniej niż prognozowano i od tego też roku

faktyczna liczba uczniów z roku na rok była mniejsza od prognozowanej i wyniosła w roku 2008/2009 o 50 uczniów mniej, natomiast w roku 2009/2010 aż o 107 uczniów mniej.

Tabela 24 Liczba etatów pedagogicznych w szkołach w mieście Żagań

NAZWA JEDNOSTKI OŚWIATOWEJ	ROK SZKOLNY 2005/2006		ROK SZKOLNY 2006/2007		ROK SZKOLNY 2007/2008		ROK SZKOLNY 2008/2009	
	LICZBA ETATÓW PEDAGOGICZNYCH	LICZBA UCZNIÓW	LICZBA ETATÓW PEDAGOGICZNYCH	LICZBA UCZNIÓW	LICZBA ETATÓW PEDAGOGICZNYCH	LICZBA UCZNIÓW	LICZBA ETATÓW PEDAGOGICZNYCH	LICZBA UCZNIÓW
PUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA NR 1	31,89	332	33,63	355	35,53	358	32	331
PUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA NR 2	29,87	287	32,68	278	32,06	248	31,07	235
PUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA NR 3	12,56	109	12,89	109	13,67	136	13,4	109
PUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA NR 4	11,02	95	11,94	86	14,20	86	14,97	76
PUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA NR 5	28,17	276	21,72	218	23,23	203	23	180
PUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA NR 7	49,05	594	42	588	43	581	42	584
PUBLICZNE GIMNAZJUM NR 1	42,79	424	35,73	406	37,14	428	34,03	422
PUBLICZNE GIMNAZJUM NR 2	58,27	594	52,35	564	52,24	520	52,15	476
ZESPÓŁ SZKÓŁ OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH	36,94	551	32,40	489	30,68	447	29,64	457
ZESPÓŁ SZKÓŁ TEKSTYLNO-HANDLOWYCH	48,59	871	49,54	795	49,82	719	47,5	668
ZESPÓŁ SZKÓŁ MECHANICZNYCH	57	738	56	667	52,07	634	51,56	616

Źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta w Żaganiu, Żagań 2009 r.

W obszarze objętym rewitalizacją zlokalizowane są 2 szkoły podstawowe – PSP nr 1 i PSP nr 2, dla których organem prowadzącym jest Urząd Miasta Żagań, a które to równocześnie mieszczą się w zabytkowych budynkach pochodzących sprzed II wojny światowej oraz jedna szkoła ponadgimnazjalna - Zespół Szkół Tekstylno-Handlowych. Do szkół podstawowych uczęszczają dzieci zamieszkujące okolice starego miasta łącznie ok. 600 uczniów. Do wspomnianej szkoły ponadgimnazjalnej uczęszcza około 700 uczniów, z tego znaczna część dojeżdża z okolicznych miejscowości i wsi. Jest to budynek pochodzący z XVII wieku, który niegdyś pełnił funkcję kolegium Jezuickiego. Szkoła zarządzana jest przez Starostwo Powiatowe w Żaganiu i wymaga ogromnych nakładów inwestycyjnych dla odzyskania dawnej świetności. Poza tym w obszarze działań rewitalizacyjnych zlokalizowane są: Przedszkole Miejskie nr 5 przy ul. Wałowej oraz Szkoła Muzyczna I i II stopnia przy ul. Pomorskiej.

Istotnym miernikiem pracy edukacyjnej szkół są wyniki sprawdzianu szóstoklasistów w szkołach podstawowych i egzaminu gimnazjalnego. Wyniki uczniów naszych placówek niewiele odbiegają od średniej krajowej, a w niektórych szkołach średnią tę wyraźnie przewyższają. W roku 2008 średnia krajowa z egzaminu szóstoklasistów wyniosła 25,55, przy średniej okręgu lubuskiego 24,8. Uczniowie żagańskich szkół uzyskali średnią wyższą niż w okręgu. Przykładowo uczniowie Publicznej Szkoły Podstawowej Nr 4 uzyskali 30,0 pkt, a uczniowie Publicznej Szkoły Podstawowej Nr 7 – 28,0 pkt. W roku 2006 wyniki sprawdzianów przedstawiały się następująco: średnia krajowa – 25,3, średnia okręgu – 25,0. Danych przedstawiających wyniki sprawdzianów z rok 2007 w chwili obecnej (czerwiec 2007) jeszcze nie opublikowano. W tym obszarze nie zanotowano żadnych niepokojących tendencji.

W Żaganiu działają cztery publiczne przedszkola, w których opieką objętych jest prawie 450 dzieci. Są to placówki, które zaspakajają potrzeby mieszkańców w zakresie opieki i wychowania przedszkolnego w około 75 %. Jednak rokrocznie około 150 dzieci nie jest objętych wychowaniem przedszkolnym. Koszt pobytu jednego dziecka w żagańskim przedszkolu wyniósł rocznie 6 961,62 zł. Dotacja miejska na jedno dziecko w przedszkolu wyniosła rocznie 6.778,92 zł.

Według danych spisu powszechnego za rok 2002 (jedyne dane statystyczne obejmujące mieszkańców Żagania), wykształcenie mieszkańców Żagania przedstawia poniżej zamieszczona tabela.

Tabela 25 Wykształcenie mieszkańców Żagania

LUDNOŚĆ – powyżej 13 lat	2009	100 %
WYKSZTAŁCENIE		
Wyższe	2083	9 %
Policealne	818	3 %
Średnie, w tym:	7122	30 %
Średnie zawodowe	5530	24 %
Ogólnokształcące	1592	6 %
Zasadnicze zawodowe	5988	26 %

Ukończone podstawowe	5705	24 %
Bez wykształcenia	1000	4 %
pozostali	Brak danych	4 %

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, 2009

Bezrobocie

Szacuje się, iż liczba bezrobotnych w mieście Żagań z roku na rok maleje. Wg stanu na dzień 30 kwietnia 2007 r. liczba bezrobotnych wynosiła 2052 osoby, w tym 1169 to kobiety oraz 362 to osoby z prawem do zasiłku. W stosunku do grudnia 2006r. liczba bezrobotnych ogółem nieznacznie się powiększyła, mianowicie o 19 osób. Jednakże zmalała w przypadku kobiet (o 25). Z kolei w stosunku do grudnia 2002 liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 941 osób, a w stosunku do roku poprzedniego o 320 (kwiecień 2006). Duża stopa bezrobocia spowodowana była kryzysem w dominującej w mieście branży włókienniczej, i upadkiem kilku dużych zakładów przemysłowych. Na powyższą sytuację nakłada się również aspekt powszechnej migracji zarobkowej do krajów Europy Zachodniej (po 1 maja 2004). Problem ten jednakże nie jest badany przez Powiatowy Urząd Pracy, stąd wymienione powyżej wartości mają jedynie charakter szacunkowy.

Korzystając ze sprawozdań z działalności Powiatowego Urzędu Pracy w Żaganiu z lat 2002 i 2006 wyliczono liczbę nowych miejsc pracy utworzonych w istniejących i nowych firmach w mieście Żagań. Wzrost zatrudnienia na podstawie tych danych wyniósł 728 osób.

Organizacje społeczne i pozarządowe

Na terenie miasta Dział Ośrodek Pomocy Społecznej zlokalizowany przy ul. Pstrowskiego 3, który realizuje zadania wynikające z Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. W strukturach Ośrodka Pomocy Społecznej funkcjonuje Centrum Usług Opiekuńczych, które obejmuje swym działaniem Dom Dziennego Pobytu, Sekcję Usług Opiekuńczych i stołówkę. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokajania niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomoc społeczna podejmuje działania zmierzające do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze społeczeństwem.

Drugą co do ważności instytucją pomocy społecznej w mieście jest Dom Dziennego Pobytu. Celem DDP jest zapewnienie osobom w wieku emerytalnym lub o zmniejszonej sprawności psychofizycznej przebywających w złych warunkach mieszkaniowych oraz mających złe stosunki rodzinne, pomocy i udziału w aktywnych formach współżycia dnia codziennego (zaspokajanie potrzeb towarzyskich i kulturalnych, organizowanie zajęć w ramach terapii zajęciowej, zapewnienie posiłku dwudaniowego, umożliwienie podopiecznym korzystania z urządzeń medialnych (radio, telewizor, video), zapewnienie opieki pielęgniarstwa).

Na rynku organizacji pozarządowych w Żaganiu działa kilka stowarzyszeń, których działalność ma pozytywny wpływ na funkcjonowanie miasta. Do najważniejszych zaliczyć można:

- Towarzystwo Przyjaciół Żagania,

- Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze oddział w Żaganiu, w tym:
 - Klub Wodny SZRON,
 - Klub Rowerowy HURAGAN,
 - Stowarzyszenie PIECHUR,
- Stowarzyszenie Miasto bez Granic,
- Speleoklub BOBRY,
- Stowarzyszenie Oświatowe w Żaganiu,
- Żagańskie Stowarzyszenie Muzyczne,
- Żagański Komitet Współpracy Miast Bliźniaczych,
- Stowarzyszenie sportowe „Czarni” Żagań,
- Żagańskie Stowarzyszenie AMAZONEK.

Większość z tych organizacji ma swoje siedziby oraz prowadzi swoją zasadniczą działalność na obszarze objętym rewitalizacją. Obecność i funkcjonowanie tych podmiotów w tej części miasta ma ogromne znaczenie dla jego promocji oraz kulturalnego i turystycznego rozwoju. Prężna działalność tych organizacji przyczynia się do ożywienia i aktywizacji lokalnego środowiska mieszkańców. Działalność stowarzyszeń i organizacji ma również ogromny wpływ na pobudzanie aktywności gospodarczej starego miasta. Mimo wszystko zaniedbania w zakresie jakości infrastruktury technicznej tego obszaru nie pozwalają na pełne wykorzystanie ich możliwości.

Bezpieczeństwo w mieście

Ochroną porządku publicznego w mieście zajmuje się Policja oraz Straż Miejska. Z analizy stanu i porządku publicznego na terenie miasta Żagania wynika, że w okresie ostatnich 3 lat obserwowany jest spadek przestępstw a także spadek liczby wypadków i kolizji drogowych. Zmniejszenie przestępczości wynika z budowy systemu monitoringu miejskiego we współpracy z samorządem.

Poniższe tabele przedstawiają dane Komendy Powiatowej Policji w Żaganiu o przestępczości w latach 2003-2006.

Tabela 26 Liczba przestępstw w mieście Żagań

WYSZCZEGÓLNIENIE		2005	2006	2007	2008
LICZBA PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH	OGÓŁEM	1751	1525	1489	1475
	W TYM PRZEZ NIELETNICH	35	40	55	97
LICZBA USTALONYCH SPRAWCÓW PRZESTĘPSTW	OGÓŁEM	932	872	903	781
	W TYM NIELETNICH	42	40	76	74
LICZBA ZATRZYMANÝCH DO	OGÓŁEM	433	421	517	453

WYTRZEŻWIENIA	W TYM NIELETNICH	6	4	1	5
LICZBA UJAWNIONYCH NIETRZEŻWYCH KIERUJĄCYCH POJAZDAMI	OGÓŁEM	297	286	312	195
LICZBA PRZESTĘPSTW Z USTAWY O PRZECIWDZIAŁANIU NARKOMANII	OGÓŁEM	119	118	111	90
	W TYM PRZES NIELETNICH	3	5	0	3

Źródło: Dane za lata 2003 – 2006 – Komendy Powiatowej Policji w Żaganiu

Tabela 27 Ilość przestępstw ściganych z Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii dla całego powiatu żagańskiego

LATA	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE	17	65	105	119	118	119	139
LICZBA SPRAWCÓW	12	36	58	59	64	54	92
LICZBA KIERUJĄCYCH POJAZDAMI POD WPŁYWEM NARKOTYKÓW	-	-	-	-	9	20	18

Źródło: Dane za lata 2000 – 2006 – Komendy Powiatowej Policji w Żaganiu

Tabela 28 Zagrożenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym

WYSZCZEGÓLNIENIE	STAN NA DZIEŃ			
	31.12.2003	31.12.2004	31.12.2005	31.12.2006
WYPADKI DROGOWE	15	13	12	4
LICZBA RANNYCH	14	11	11	3
LICZBA ZABITYCH	3	0	1	1
KOLIZJE DROGOWE	132	163	133	147

Źródło: Dane za lata 2003 – 2006 – Komendy Powiatowej Policji w Żaganiu

Od kilku lat w KPP Żagań odbywają się systematyczne szkolenia policjantów w zakresie zapobiegania narkomani. Pomocnym narzędziem w rozpoznaniu tego zjawiska są testery do wykrywania narkotyków w organizmie. W całym powiecie żagańskim od 2002 roku obserwuje się wzrost liczby przestępstw ściganych z Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. W 2004 roku zatrzymano 9 osób kierujących pojazdem pod wpływem narkotyków a w 2005 roku już 20.

Straż Miejska pełni funkcję wspomagającą Policję, ściśle z nią współpracując. Według danych Straży Miejskiej głównym źródłem drobnej przestępczości i wykroczeń jest wzrastające bezrobocie oraz pogłębiający się brak opieki nad dziećmi ze strony rodziców. Cenną inicjatywą Straży Miejskiej jest podejmowanie szeregu imprez społeczno-oświatowych o charakterze prewencyjnym, takich jak konkursy zręcznościowe, sportowe imprezy środowiskowe, zawody rowerowe dla młodzieży, turniej wiedzy z zakresu Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego, akcje mówiące o szkodliwości palenia tytoniu, nadużywania alkoholu i stosowania narkotyków.

3.5. Strefa środowiskowa

Tabela 29 Dane o wyposażeniu terenów w infrastrukturę

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007 rok		2008 rok	
	Dł. SIECI km	% LUDNOŚCI KORZYSTAJĄCYCH Z DANEJ SIECI	Dł. SIECI km	% LUDNOŚCI KORZYSTAJĄCYCH Z DANEJ SIECI
SIEĆ KANALIZACJI SANITARNEJ – W TYM:	74,0	86	94,15	91,10
SIEĆ GŁÓWNA	62,0		92,15	
PRZYŁĄCZA DESZCZOWE I SANITARNE	12,0		2,0	
SIEĆ KANALIZACJI OGÓLNOSPŁAWNEJ	61,56		92,15	
SIEĆ WODOCIĄGOWA	84,30	95	93,50	99,70

Źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta w Żaganiu, Żagań 2009 r.

Infrastruktura drogowa

Podregion Żagański zgodnie ze strategią rozwoju atrakcyjności komunikacyjnej uznany został za ośrodek subregionalny położony w bezpośrednim sąsiedztwie osadniczego pasma rozwojowego o znaczeniu międzynarodowym oraz generujące osadnicze pasmo rozwojowe o znaczeniu regionalnym. Obszar Gminy Miasta Żagań pokrywa sieć drogowa:

- drogi krajowe – 6,31 km
- wojewódzkie - 10,95 km
- drogi powiatowe – 30,83 km
- drogi gminne – 43,39 km

Przez obszar miasta przebiega szereg dróg powiatowych, droga wojewódzka oraz krajowa:

Droga krajowa nr 12 – obwodnica miasta łącząca ul. Żarską, Nowogródzką z wsią Bożnów.

Droga wojewódzka nr 296 – ulice lotników Alianckich, Przyjaciół Żołnierza, Plac Kilińskiego, Plac Wolności, Jana Pawła II, Armii Krajowej, Kożuchowskiej.

Droga wojewódzka nr 295 ul. Nowogródzka

Drogi powiatowe :

- o ul. Bema
- o ul. Bolesławiecka
- o ul. Buczka
- o ul. Chrobrego

- o ul. Kochanowskiego
- o ul. Kolejowa
- o ul. Konopnickiej
- o ul. Kościuszki
- o ul. Krótka
- o ul. Łąkowa
- o ul. Nocznickiego
- o ul. Obwodowa
- o ul. Piastowska
- o ul. Szkolna
- o ul. Wesoła
- o ul. Wiejska
- o ul. Żelazna
- o ul. Żółkiewskiego

Drogi gminne w większości posiadają nawierzchnię utwardzoną ulepszoną – 30,03 km, natomiast długość dróg o nawierzchni nie ulepszonej i gruntowej kształtuje się na poziomie 14,79. Łączna długość dróg wojewódzkich oraz krajowych na obszarze miasta kształtuje się poziomem 17,26 km, co stanowi ok. 18,87% ogólnej długości wszystkich dróg na terenie miasta.

Tabela 30 Struktura dróg gminnych na terenie miasta Żagań.

Rodzaj nawierzchni	Długość dróg w km	Udział %
Drogi o nawierzchni utwardzonej, w tym:	30,22	67,43
Drogi o nawierzchni ulepszonej	30,03	67,00
Drogi o powierzchni gruntowej	14,6	32,57
Ogółem:	44,82	100%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Żagań

Zdecydowanie na terenie miasta przeważają drogi o nawierzchni utwardzonej, ich udział w długości dróg ogółem kształtuje się na poziomie 83%.

Na terenie miasta zlokalizowane są 4 obiekty mostowe o konstrukcji stalowej, w tym 2 oddane do użytku w 2006 roku wraz z wybudowaną obwodnicą miasta.

W roku 2009 zakończono utwardzanie ulic (o nawierzchni gruntowej) Zacisze, Poprzecznej, Pluty, Stromej, H. Wiernego, K. Wielkiego, Jagiellońskiej, Felbigera, Długosza, Bocznej i Dolnej co łącznie daje długość 3,69 km. Mimo coraz większych nakładów finansowych na poprawę infrastruktury drogowej w mieście w dalszym ciągu brakuje kompleksowych działań w zakresie naprawy dróg znajdujących się w ścisłym centrum, w tym również w obszarze objętym rewitalizacją. Wśród tych ulic, które w pierwszej kolejności wymagają doinwestowania znajdują się ulica Rynek, II Armii WP, Keplera, Bracka, Pl. Słowiański, Długa i Szprotawska. Nawierzchnie tych ulic są mocno zniszczone i wymagają dużych nakładów na bieżące naprawy, poza tym planuje się przystosowanie

tych ulic do ruchu turystycznego i zastosowanie takich rozwiązań wykończeniowych, które będą odpowiednie dla poprawy estetyki starego miasta.

W latach 2002-2008 wydatki w zakresie robót drogowo-mostowych przedstawia poniższa tabela:

Tabela 31 Wydatki w zakresie robót drogowo-mostowych

l.p.	Nazwa zadania	Kwota wydatków w tys. zł						
		2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
1	Budowa dróg	34,16	21,27	-	-	-	-	831
2	Budowa obiektów mostowych	-	-	-	-	-	-	-
3	Przebudowa lub rozbudowa dróg	205,71	103,92	205,17	448,25	941,35	672,5	2102,59
4	Przebudowa lub rozbudowa obiektów mostowych	-	-	-	-	-	-	-
5	Remont dróg	-	-	-	404,05	646,24	673,81	776,32
6	Remont obiektów mostowych	-	-	-	29,66	-	-	-
7	Pozostałe wydatki na drogi	363,25	299,11	300,47	20,37	41,72	32,25	84,18
8	Pozostałe wydatki na obiekty mostowe	2,55	-	-	-	-	-	-
9	Pozostałe wydatki zarządcy drogi	-	-	1,9	1,90	4,6	3,2	6,8
Ogółem:		605,67	424,75	507,54	904,23	1633,91	1381,76	3800,89

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Żagań

Poniżej przedstawiony został wykaz najważniejszych zadań zrealizowanych w 2007 i 2008 roku w zakresie infrastruktury drogowej.

Tabela 32 Inwestycje drogowe zrealizowane w 2007 i 2008 roku

Ulica	Opis	Rodzaj nawierzchni	Powierzchnia	Wartość w tys. PLN
Boczna	Nawierzchnia i chodniki	Kostka betonowa gr. 6cm	78 m	78,4
		Kostka betonowa gr. 8cm	895 m	
Poprzeczna – Zacisze	Nawierzchnia i chodniki	Kostka betonowa gr. 6cm	114 m	71,5
		Kostka betonowa gr. 8cm	346 m	
Prusa	Nawierzchnie i chodniki	Kostka betonowa gr. 6cm	165 m	66,9
		Kostka betonowa gr. 8cm	617 m	
Kopernika	Parking	Kostka betonowa gr. 6cm	13 m	43,9
		Kostka betonowa gr. 8cm	198 m	
Środkowa	Chodniki	Kostka betonowa gr. 6cm	253 m	40,5
				21,6
Konopnickiej	Parking	Kostka betonowa gr. 6cm	224 m	122,5
		Kostka betonowa gr. 8cm	496 m	
Plac Królowej Jadwigi	Parking	Kostka granitowa 10/10	158 m	26,8
Chrobrego 2007/2008	Droga dojazdowa do Wurtha	Nawierzchnia bitumiczna	2.871,9 m	239,5
Sobieskiego	Parking	Polbruk grafitowy	316,2 m	45,0
		Grafitowa mała	235,2 m	90,9
		Granitowa duża	53,3 m	
		Bruk	33,1 m	
		Polbruk czerwona	148,9 m	

Bolesławiecka – Żarska	Schody terenowe	Kostka betonowa 6 cm	54 m	38,3
Okrzei	Chodnik Nawierzchnia	Kostka betonowa 6 cm Kostka betonowa 8 cm	111 m 319,3 m	15,6 43,9
Boczna	Nawierzchnia i chodniki	Kostka betonowa gr. 6cm Kostka betonowa gr. 8cm	120,6 m 719,9 m	62,4
Poprzeczna – Zacisze	Nawierzchnia i chodniki	Kostka betonowa gr. 6cm Kostka betonowa gr. 8cm	257,3 m 1223,2 m	259,3
Prusa	Nawierzchnia i chodniki	Kostka betonowa gr. 8cm	603,9 m	66,9
Stroma	chodniki	Kostka betonowa gr. 6cm Kostka betonowa gr. 8cm		44,1
Zielona	Nawierzchnia	Kostka czerw. Kostka szara Ażur	155,1 m 156,2m 1335 m	300,5
Szprotawska 6	Nawierzchnia	Starodruk 8 cm	336,2 m	54,2
Asnyka od Zamkowej do Buczka	Nawierzchnia i chodniki	Kostka betonowa Bitumiczna	1461,7 m 2350 m	462,6
Ścieżki rowerowe	Nawierzchnie	Tłuczeń Kostka betonowa Kostka granitowa	1769 m 1468,8 m 25 m	371,9
Klonowa 33- 39	Parking	Kostka szara 8 cm Kostka czerwona 8 cm	162,44 m 212,3 m	64,2
Kręta	Schody terenowe	bd	bd	35,7
Kręta	Oświetlenie uliczne	Linia kablowa YAKY 4x35 Słupy i oprawy	284 m po 8 szt.	31,2
Szprotawska	Oświetlenie uliczne	Linia kablowa YAKY 4x35 Słupy i oprawy	211 m po 3 szt	24,9
Bp. Pluty i przyległych	Oświetlenie uliczne	Linia kablowa YAKY 4x35 Słupy i oprawy	1.492 m po 57 szt	138,9
Środkowa	Oświetlenie uliczne	Linia kablowa YAKY 3x45 Słupy i oprawy Linia kablowa YAKY 4x35 Słupy i oprawy	243 m po 8 szt . 313 m po 9 szt.	27,8 48,4
II Armii WP	Oświetlenie terenu	Linia kablowa YAKY 4x16 Słupy i oprawy	173 m po 5 szt .	23,8
Szkolna	Oświetlenie uliczne	Linia kablowa YAKY 4x35 Słupy i oprawy	155 m po 5 szt.	18,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Żagań

3.6. Strefa kulturowa

Działalność kulturalna

Żagań, jego historia, dziedzictwo kulturowe, atrakcyjność turystyczna i potencjał społeczno-gospodarczy powodują, że miasto jest miejscem wielu cyklicznych imprez kulturalnych i spotkań naukowych. Do najważniejszych należą:

- imprezy muzyczne: Audycje Muzyczne, Lubuski Młodzieżowy Festiwal Piosenki, Lubuski Dziecięcy Festiwal Piosenki (eliminacje powiatowe), Letnia Akademia Muzyczna, Mini

Playback Show „Zostań Gwiazdą”, Międzynarodowe Forum Perkusji, Polsko - Niemiecki Turniej Pianistyczny;

- imprezy taneczne: Wiosenne Spotkania Taneczne o Puchar Burmistrza Żagania, Powiatowe Spotkania Zespołów Tanecznych;
- imprezy teatralne: Powiatowe Spotkania Teatrów Dziecięcych;
- imprezy plastyczne: Konkurs na Kartkę Wielkanocną i Plastykę Obrzędową;
- inne cykliczne imprezy: Żagańska Majówka, Dni Żagania pn. Jarmark Michała, Festyn Parafialny Parafii Wniebowzięcia NMP, Ogólnopolski Konkurs Recytatorski.

Uczestnikami i twórcami żagańskiego programu kulturalnego, który jest jedną z głównych atrakcji turystycznych miasta są różne instytucje i podmioty, które realizują zadania z zakresu kultury we wszystkich jej sferach:

- **Muzea.** W Żaganiu funkcjonuje od 1971 r. Muzeum Obozów Jenieckich obrazujących losy jeńców z 17 narodowości przetrzymywanych podczas II wojny światowej. Obejmuje obszar ponad 11 ha. W okresie II wojny światowej w Żaganiu i okolicach istniał kompleks hitlerowskich obozów jenieckich, w skład którego wchodziły: Stalag VIII C oraz jego filie - Stalag w Koninie Żagańskim i Stalag VIIIE (308) w Świątoszowie. Stalag Luft III był obozem przeznaczonym wyłącznie dla lotników z USA i walczących w brytyjskim RAF (Royal Air Force). Istniał tu obóz jeniecki Stalag VIII C oraz Stalag Luft III, skąd 24/25 marca 1944 r. miała miejsce brawurowa ucieczka 80 lotników alianckich. Od 2005 roku funkcjonuje tunel „Harry” – wierna kopia tunelu, który posłużył do ucieczki lotników; pod **patronatem Muzeum Obozów Jenieckich funkcjonują w Żaganiu również ciekawe ekspozycje i obiekty :**

Sala Regionalna w Wieży Ratuszowej - Od 24.06.2008 w Wieży Ratuszowej prezentowana jest wystawa poświęcona Johannesowi Keplerowi, który był wybitnym niemieckim matematykiem, fizykiem i astronomem. W ekspozycji prezentowanej w wieży znajdują się zdjęcia przedstawiające Keplera i Żagania z którym związana była jego osoba , w którym mieszkał i pracował przez ostatnie dwa lata swojego życia (1628-1630). Wystawa zawiera również przedmioty użytku codziennego. Można zapoznać się również z prezentacją multimedialną „Miasta Keplera” ,która zainstalowana jest na samoobsługowym panelu komputerowym.

Wieża widokowa - Udostępniona dla zwiedzających od 2 listopada 2004 roku ceglana wieża to pozostałość po ewangelickim kościele łaski. Wzniesiona w stylu neogotyckim posiada żeliwną ażurową iglicę. Została ona odlana w hucie w Łławie w 1846 roku. Kościół ewangelicki powstały w 1710 roku nie przetrwał do dnia dzisiejszego. Z tarasu wieży można podziwiać po pokonaniu ponad 200 schodów panoramę miasta prezentującą się znakomicie zarówno w dzień jak i po zmroku, kiedy miasto ogarnia feeria świateł. Wewnątrz wieży znajduje się stała wystawa poświęcona nieistniejącemu już kościołowi p.w. Świętej Trójcy. Znajdują się tam również zdjęcia z prac remontowych, dzięki którym można zauważyć zmiany w wyglądzie wieży.

- **Szkoła muzyczna.** W Żaganiu funkcjonuje Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia oraz Społeczne Ognisko Artystyczne. Łącznie kształcą się w nich ponad 300 uczniów. Przy szkołach funkcjonują: Młodzieżowa Orkiestra „Jeunesses Musicales”, Mała Orkiestra Symfoniczna i zespoły kameralne. Koncertuje w nich ponad 80 uczniów. Szkoły żagańskie współorganizują Letnią Akademię Muzyczną, Mistrzowskie Kursy Muzyczne- fortepian i zespoły kameralne; Międzywojewódzki Konkurs Gitary Klasycznej, Międzynarodowe Forum Perkusji i inne.
- **Centrum Kultury.** Samorządowa instytucja kultury oferuje mieszkańcom miasta możliwość uczestnictwa w pracach następujących sekcji: astronomicznej, fotografii cyfrowej, muzycznej, plastycznej, teatralnej, wokalne, tańca młodzieżowego i capoeiry. Ponadto Centrum jest organizatorem wielu cyklicznych imprez kulturalnych.
- **Miejska Biblioteka Publiczna.** Zlokalizowana jest w Żagańskim Pałacu Kultury, zarówno dział zgromadzenia zbiorów, wypożyczalnia jak i czytelnia. Biblioteka posiada 4 filie, zaś jej zbiory liczą 120 tys. woluminów. Dodatkowo w Żaganiu funkcjonują biblioteki wojskowe i Biblioteka Pedagogiczna;
- **Pozostałe placówki kulturalne:** Pałac Książęcy Sp. z o.o., klub garnizonowy Kasyno „Las” przy ul. Żarskiej (sale widowiskowe – 300 miejsc, biblioteka – 30 tys. woluminów), Społeczne Ognisko Artystyczne na ul. Pomorskiej,

Tabela 33 Liczba osób korzystających z dostępnych ośrodków kulturalno-edukacyjnych

NAZWA OŚRODKA OŚWIATOWEGO	2005/2006	2006/2007	2007/2008
PAŃSTWOWA SZKOŁA MUZYCZNA I STOPNIA,	113	121	111
PAŃSTWOWA SZKOŁA MUZYCZNA II STOPNIA,	42	43	57
SPOŁECZNE OGNISKO ARTYSTYCZNE,	25	27	32
MIEJSKIE PRZEDSZKOLA	416	411	428
SPECJALNY OŚRODEK SZKOLNO-WYCHOWAWCZY,	102	103	97
CENTRUM EDUKACJI DOROSŁYCH,	1304	841	871
MIEJSKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA	6695	6558	6361
BIBLIOTEKA PEDAGOGICZNA	1056	1072	1066

Źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta w Żaganiu, Żagań 2009 r.

Dziedzictwo kulturowe

Miasto posiada bardzo bogatą, przeszło 800 letnią historię. Żagań w 700 roku założyła księżniczka Żagania z rodu Krokusa córka Wandy. Lokalizacja grodu nie została dotychczas naukowo ustalona. Przyjmuje się, że położony był nad Bobrem w odległości około 1,5 km na północ od powstałego później miasta. Strzegł on przeprawy, przez którą wiódł ważny szlak handlowy zwany Niskim Traktem, łączącym Wielkopolskę z południowymi Niemcami.

W 1140 r. Bolesław III Kędzierzawy przenosi Żagań na obecne miejsce. W pobliżu grodu powstała, zapewne już w XIII w., osada typu targowego. Położona była na terenie obecnej wsi Stary Żagań, gdzie zachowany jest do dziś romański kościół. Niedogodne w warunkach gospodarczych XIII wieku usytuowanie osady, w stosunku do głównego traktu handlowego, stało się przyczyną translokacji traktu, który w roku 1228 przeniesiony został w pobliże przeprawy na terenie obecnego śródmieścia.

Słowiańskie pochodzenie nazwy miasta założonego na prawie magdeburskim ok. 1230 roku wywodzi się od polskiego słowa zagon. Pierwotnie nazwę Żagań nosiła wieś położona na północ od obecnego miasta (obecnie Stary Żagań), w pobliżu której ulokowany był bród przez rzekę Bóbr i prawdopodobnie przedlokacyjna osada typu targowego. Założona pod koniec XII wieku przez polskich władców na wzniesieniu zamkowym (na północny - zachód od obecnego miasta) kasztelania nazwana została tak jak położona w jej pobliżu polska wieś - Żagań. Kasztelan żagański Stefan (Stephanus de Sagan castelanus) wymieniony został po raz pierwszy w charakterze świadka w dokumencie wystawionym przez Henryka Brodatego dla klasztoru w Lubiążu w 1202 roku. Dokument lokacyjny miasta nie zachował się do naszych czasów, ale wiadomo, że lokowana w 1260 roku Szprotawa otrzymała prawa miejskie na wzór Żagania. Przedlokacyjna osada targowa znajdowała się zapewne w rejonie kościoła parafialnego. W nowej sytuacji topograficznej osada posiadała dogodne warunki dla gospodarczego i przestrzennego rozwoju. Lokacyjny ośrodek rozplanowany został według rozpowszechniających się wówczas nowych zasad urbanistycznych, w oparciu o regularny układ ulic wybiegających pod kątem prostym czworobocznego rynku. Obszar miasta był niewielki, ograniczając się do rynku i przyległych ulic. Od wschodu granica biegła wzdłuż dzisiejszej ulicy Długiej, z pozostałych stron określała ją linia zachowanych fragmentarycznie murów miejskich. Miasto otoczone zostało drewniano-ziemnymi obwarowaniami łączącymi się zapewne z położonymi w zachodnim krańcu książęcym zamkiem, usytuowanym na obszarze powstałego później klasztoru augustianów. Około roku 1280 nastąpiło poszerzenie miasta w kierunku wschodnim. Część nowego obszaru przeznaczona została pod zabudowę miejską, druga zaś część, południowo-wschodnia, pozostała w gestii księcia jako teren przynależny do zamku. Na obrzeżach nowej części miasta stanęły monumentalne założenia architektoniczne - książęcy zamek i klasztor Franciszkanów. Cały poszerzony obszar miasta otoczony został kamiennymi murami, w linii których znajdowały się trzy bramy: Żarska od zachodu, Szprotawska od wschodu i Szpitalna od północy. Ukształtowany w XIII wieku układ przestrzenny był przez całe stulecia podstawą rozplanowania miasta i zachował się bez zasadniczych zmian do czasów współczesnych. Stanowi on, wraz z monumentalnymi założeniami architektonicznymi pałaców i budowli sakralnych, zespół urbanistyczny o dużych wartościach zabytkowych.

Szybki rozwój miasta spowodował, że już w XIV wieku jego zabudowa wyszła poza linie obwarowań. Poza bramami wzdłuż dróg rozwinęły się przedmieścia. Wcześniej też (1318 rok) potwierdzone zostało istnienie osady rybackiej. Intensywny rozwój przestrzenny Żagania rozpoczął się w końcu XVIII wieku, a w XIX stuleciu miasto rozrosło się we wszystkich kierunkach od średniowiecznego ośrodka.

Na terenach położonych poza Bobrem powstała dzielnica przemysłowa, gdzie stanął dworzec kolejowy i liczne fabryki. Od końca XIII wieku do roku 1472 Żagań był stolicą odrębnego księstwa rządzonego przez Piastów Śląskich z linii Głogowskiej. W roku 1472 sprzedano dziedzictwo książętom saskim. Kolejnymi właścicielami od roku 1649 byli Habsburgowie, a następnie Luksemburgowie. W roku 1627 cesarz Ferdynand II sprzedał księstwo dowódcy swych wojsk, Albrechtowi Wallensteinowi, zaś w dziewiętnaście lat później (1646 r.) nabył je książę Wacław Lobkowicz. W roku 1785 drogą zakupu przeszło księstwo na rzecz Piotra Birona, księcia kurlandzkiego, a w roku 1844 nabyła je księżna Dorota Talleyrand-Perigord.

Z Żaganiem związanych jest wiele wybitnych postaci ze świata kultury i sztuki. Wśród architektów, rzeźbiarzy i malarzy wymienić należy m.in. takich mistrzów jak: Antonio della Porta; Jan Urbański; Walenty Schultze; Jerzy Neunhertz, w latach 1628-1630 mieszkał w Żaganiu słynny astronom Johannes Kepler, przebywał też Henry Beyle (Stendhal) znany pisarz francuski, opat Johann Ignaz von Felbiger pedagog i reformator oświaty, który zasłużył się również tym, że jako pierwszy na Śląsku w 1769 r. zainstalował na wieży kościoła parafialnego odgromnik (piorunochron). Prócz wymienionych jest jeszcze wiele innych sławnych.

Na terenie miasta istnieją 73 obiekty wpisane w rejestr zabytków. Wszystkie wymagają inwestycji w zakresie odbudowy, renowacji oraz podniesienia standardu w zakresie wyposażenia w infrastrukturę. Do najważniejszych należy zaliczyć:

- **Barokowy Zespół Pałacowo - Parkowy**

Pałac Książęcy (zwany także Pałacem Wallensteina) - obecnie Pałac Kultury i Sportu (ul. Szprotawska 4), usytuowany jest na południowo-wschodnim obrzeżu miasta, na miejscu średniowiecznego piastowskiego zamku, który książę żagański Przemko wzniósł przy przeprawie przez Bóbr, a jego następca – Konrad III Garbaty, w 1299 roku przekazał zakonowi augustianów. W roku 1628 właścicielem Żagania został Albrecht von Wallenstein, który nakazał zburzyć zrujnowany zamek i na tym samym miejscu w latach 1630 - 1634 rozpoczął budowę nowej renesansowej siedziby, którą zaprojektował Wincenty Boccaccio. W roku 1630 Wallenstein nakazał zburzyć 75 domów, aby otworzyć oś widokową na pałac. Po jego nagłej śmierci wznoszony pałac został zniszczony podczas wojny prusko-szwedzkiej. Prace budowlane podjęto ponownie w 1670 roku według projektu architekta włoskiego Antonio Della Porta.

W roku 1786 księstwo kupił książę kurlandzki Piotr Biron, który nie wprowadził żadnych zmian w elewacjach, natomiast jego córka, księżna Dorota Talleyrand - Perigord skoncentrowała się na przeprojektowaniu i zmianie wystroju wnętrz, tworząc z nich małe galerie sztuki. Księżna zajęła się także upiększaniem zewnętrznym miasta i rozbudowała żagański park z bogatym uzupełnieniem małą architekturą.

Początkowo pałac posiadał formę czteroskrzydłowego założenia otoczonego fosą z niskim skrzydłem parawanowym, zamykającym dziedziniec od strony południowej. W końcu lat czterdziestych XIX stulecia rozebrano południowe, parawanowe skrzydło pałacu, a wjazd na dziedziniec poprzedzono dwoma podjazdami, między którymi usytuowano nową oranżerię,

wzniesioną w 1847 roku. Od strony północnej i zachodniej wjazd do pałacu poprzedzają murowane mosty.

Obecny wygląd pałacu ukształtowany został w okresie baroku. W rezultacie powstał obiekt jedyny w swoim rodzaju, nie mający w architekturze polskiej odpowiednika, o układzie przestrzennym łączącym cechy właściwe barokowym pałacom francuskim (skrzydło parawanowe) oraz włoskim (skierowanie dziedzińca w kierunku parku).

Zdjęcie 1 Pałac Książęcy w Żaganiu

Źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta w Żaganiu, Żagań 2009 r.

Założenie parkowe stanowi cenny przykład sztuki ogrodowej baroku. Rozległy park krajobrazowy otacza pałac od południa i wschodu. Założony został w XVII wieku. Po przejęciu księstwa przez Dorotę Talleyrand-Perigord podjęto starania mające na celu uporządkowanie parku i przekształcenie w wspaniałe założenie krajobrazowe, zaprojektowane przez Friedricha Teicherta. Przepływająca rzeka Bóbr w naturalny sposób podzieliła park na 3 części:

- park przedni (pałacowy) wraz z zespołem szpitalno-kościelnym,
- park środkowy (tzw. bażanciarnia) położony pomiędzy dwoma odnogami Bobru (na wyspie Parkowej),
- park górny, usytuowany pomiędzy nurtem rzeki, Osiedlem Moczyń oraz dworcem kolejowym.

W czasach świetności park żagański zaliczany był do najwspanialszych założeń nie tylko Śląska, ale i całych Niemiec. O bogactwie jego układu kompozycyjnego stanowiły liczne miejsca widokowe, z których roztaczała się panorama poszczególnych fragmentów parku i miasta. Z pierwotnego wystroju architektonicznego parku zachowało się niewiele obiektów. Spośród licznych stojących tu niegdyś budowli (stajnia i ujeżdżalnia koni, dom kawalerski, kaplica grobowa, oranżeria i cieplarnia) do dziś przetrwały jedynie Domek Portiera (1848); Domek wędkarski (1853); kościół p.w. św. Krzyża (1847-49) i szpital (1851-59). Inne obiekty po roku 1945 rozebrano, a parkowe rzeźby zniszczono bądź rozkradziono. Na terenie zaniedbanego obecnie parku znajdują się liczne pomniki przyrody, należą

do nich m.in: dąb szypułkowy (600 lat), pięć dębów szypułkowych (około 320 lat), platany klonolistne: cztery - około 490, cztery – około 420 lat i sześć około 270 lat, buk zwyczajny odm. purpurowa (370 lat), lipa drobnolistna (około 270 lat).

- **Szpital św. Doroty**

Powstał w latach 1851-59 z fundacji księżnej Doroty Talleyrand-Perigord niedaleko kościoła p.w. św. Krzyża – dawniej dom dla chorych i ubogich. Architektem całego założenia szpitalno-kościelnego był Leonard Dorst von Schatzberg, który projektował także domek dzwonnika, ogrodnika, mosty przy pałacu i ogrodzenie. Szpital wybudowany w stylu neogotyckim, w skrzydle zachodnim znajduje się kaplica bogatym wyposażeniem.

Zdjęcie 2 Szpital św. Doroty

Źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta w Żaganiu, Żagań 2009 r.

- **Zespół Poaugustiański**

Zespół, złożony z kościoła parafialnego, dawnego klasztoru i konwiktów oraz spichlerza klasztorowego, usytuowany jest w północno - zachodniej części starego miasta. Kościół źródłowo potwierdzony w 1272 r. posiada prawdopodobnie wcześniejsze pochodzenie. Poważna przebudowa miała miejsce w 1515 r., gdy wzniesiono nową wieżę i wielki zachodni szczyt oraz podwyższono nawę główną. W roku 1602 od zachodu dobudowano dwukondygnacyjną loggię. Zewnętrzna architektura mimo przebudów zachowała charakter gotycki. Loggia od strony zachodniej świątyni jest renesansowa. W roku 1769 na wieży kościoła zainstalowano pierwszy na Śląsku piorunochron. Wyposażenie wnętrz jest barokowe. W obrębie znajduje się biblioteka klasztorna z XVIII-wiecznym wystrojem. Wnętrza biblioteki zdobią freski wykonane przez wybitnego artystę śląskiego Georga Wilhelma Neunherza. Średniowieczny księgozbiór biblioteki wywieziony został w 1810r. do

Wrocławia (sekularyzacja). Przetrwał ostatnią wojnę i jest obecnie najbogatszym zachowanym średniowiecznym zbiorem bibliotecznym w Polsce obecnie nie użytkowany.

Zdjęcie 3 Zespół Poaugustiański

Źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta w Żaganiu, Żagań 2009 r., Foto: Grzegorz Sirant

- **Wieża kościoła poewangelickiego - widokowa - pl. Królowej Jadwigi**

Pierwotny kościół ewangelicki zbudowany został w 1709 r. Wzniesiony na jego miejscu w drugiej połowie XIX w. murowany, został rozebrany w 1968 r. Do dzisiejszych czasów przetrwała 70 metrowa wieża ceglana zwieńczona żeliwną ażurową iglicą (zbudowana w 1845 r.) Obecnie przebudowana na wieżę widokową. Wyremontowana w 2004 roku z udziałem dofinansowania z Unii Europejskiej w ramach programu PHARE BRIPF.

Zdjęcie 4 Wieża kościoła poewangelickiego - widokowa - pl. Królowej Jadwigi

Źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta w Żaganiu, Żagań 2009 r., Foto: Grzegorz Sirant

- **Pałac - tzw. Dom Wdowi (pl. Słowiański 17)**

Zbudowany na polecenie księcia Piotra Birona dla jego małżonki. W XIX wieku mieścił się tu m.in. Sąd Powiatowy oraz urząd książęcych dóbr ziemskich, obecnie siedziba Urzędu Miasta. Klasycystyczny, zbudowany w 1793 roku według projektu Christiana Walentego Schultze, wielokrotnie remontowany i przekształcany we wnętrzach.

Zdjęcie 5 Pałac – Dom Wdowi

Źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta w Żaganiu, Żagań 2009 r.

- **Pałacyk późno-klasycystyczny - ul. Świerczewskiego 7**

W roku 2006 przeprowadzona została adaptacja budynku pod potrzeby Centrum Informacji Gospodarczej Urzędu Miasta. Inwestycja współfinansowana przez Unie Europejską w ramach programu PHARE SIPF. Klasycystyczny, zbudowany na przełomie XVIII/XIX wieku według projektu Christiana Walentego Schultze.

Zdjęcie 6 Pałacyk ul. Jana Pawła II 15

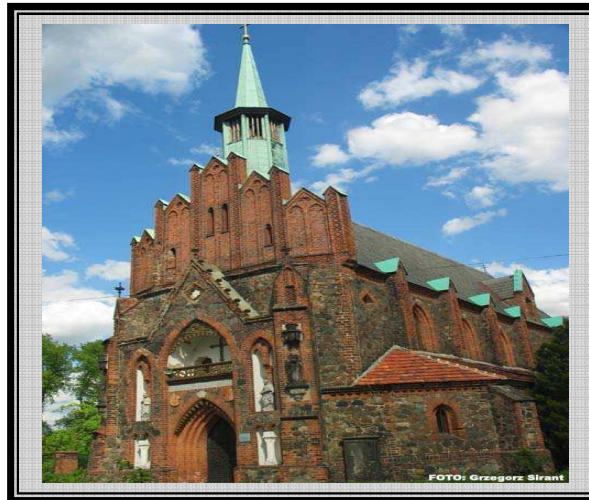

Źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta w Żaganiu, Żagań 2009 r.

- **Kościół Św. Krzyża - ul. Szpitalna**

Wzniesiony z fundacji księżnej Doroty Talleyrand w 1849 r. według projektu Leonarda Schatzberga z wykorzystaniem reliktyw gotyckiej kaplicy. Wnętrze z bogatym wyposażeniem stolarsko-rzeźbiarskim i kowalskim (kraty) posiada jednolity neogotycki charakter o dużych wartościach artystycznych. W kościele miejsce ostatniego spoczynku znaleźli katoliccy członkowie rodziny książęcej: księżna Katarzyna Wilhelmina (+ 1839), Dorota Talleyrand (+ 1862) i jej syn Ludwik Napoleon (+1898).

Zdjęcie 7 Kościół Św. Krzyża

Źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta w Żaganiu, Żagań 2009 r., Foto: Grzegorz Sirant

- **Mury miejskie**

Miasto otoczone zostało murami i fosą na początku XIV w. W XVIII-XIX w. mury wraz z bramami popadły w ruinę i zostały rozebrane. Zachowane do dziś fragmenty usytuowane są wzdłuż ulicy Wałowej, Jana Keplera, w ścianach zabudowań poaugustiańskich oraz przy ul. Rybackiej. Ten odcinek przetrwał wraz z basztą, w latach 1970-1971 został zakonserwowany i wyeksponowany.

Zdjęcie 8 Mury miejskie

Źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta w Żaganiu, Żagań 2009 r.

- **Wieża Ratuszowa – Rynek.**

Wieża jest pozostałością ratusza usytuowanego pierwotnie w Ryнку, a w XVI w. przeniesionego na zachodnią pierzeję zabudowy mieszkalnej. Neoklasycystyczna, zbudowana w latach 1879-1880 z wykorzystaniem fragmentów ratusza gotyckiego z XIV-XVI wieku. Na I piętrze zachowało się sklepienie kryształowe z pierwszej połowy XVI wieku.

Zdjęcie 9 Wieża Ratuszowa

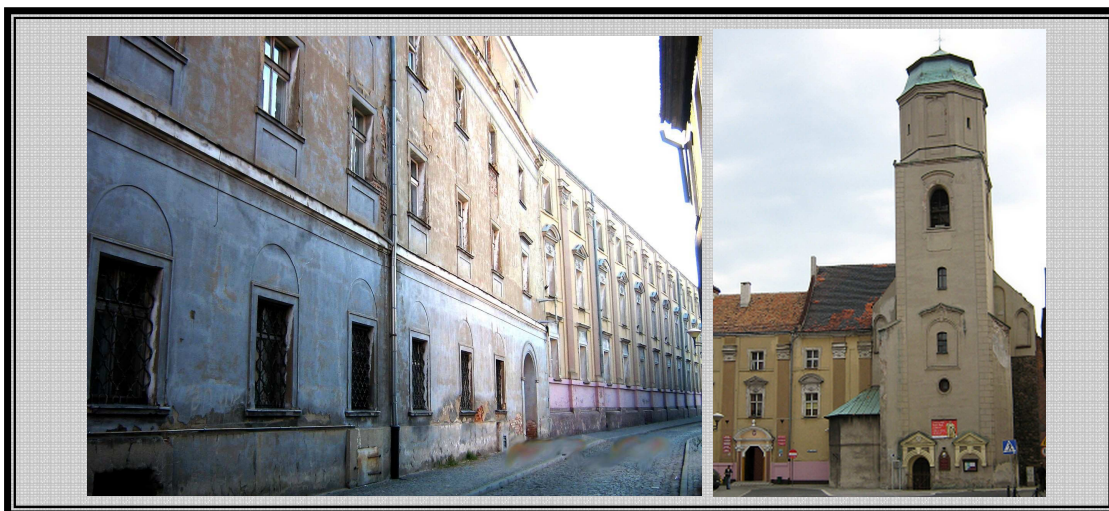
Źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta w Żaganiu, Żagań 2009 r., Foto: Grzegorz Sirant

- **Kościół Św. Piotra i Pawła – ul. Gimnazjalna oraz dawne Kolegium Jezuickie – ul. Gimnazjalna**

Kościół Św. Piotra i Pawła ufundowany został przez księcia Konrada Garbatego w 1293 r. Z tego okresu pochodzą obecnie mury korpusu i prezbiterium. W XV wieku dobudowano kaplicę. Po pożarze w 1486 r. odbudowa trwała do początku XVI w., kiedy założono sklepienie kryształowe. Wieżę odbudowali ewangelicy w 1604 roku. Dalsze remonty i przebudowy miały miejsce w latach 1696- 1752 i w końcu XVIII w., gdy przekształcono elewację wieży w duchu klasycystycznym. Mimo przekształceń kościół zachował charakter gotycki. Wyposażenie wnętrza barokowe z około 1730 r.

Pierwszy budynek kolegium jezuickiego, został wzniesiony w 1655 r. Po 13 latach budynek został zniszczony w wyniku pożaru. Na jego miejscu odbudowano południowe skrzydło obecnego barokowego założenia. Twórcą był nadworny architekt Lobkowiców, budowniczy zamku - Antonio della Porta. W 1733 r. kolegium powiększono o aulę, w drugiej połowie XVIII w. o trzyskrzydłową część północną. Po kasacji zakonu jezuitów oraz sprzedaży ich dóbr w 1787 r., część południową przeznaczono na szkołę, północną po gruntownej przebudowie i podwyższeniu, na więzienie dla kobiet. Obecnie znajduje się tutaj siedziba Komendy Powiatowej Policji. Skrzydło południowe adaptowane zostało w latach 1963-1965 dla potrzeb Zespołu Szkół Tekstylno-Handlowych.

Zdjęcie 10 Kościół Św. Piotra i Pawła oraz dawne Kolegium Jezuickie

Źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta w Żaganiu, Żagań 2009 r.

- **Kościół Cmentarny - p.w. Nawiedzenia NMP (parafialny) - ul. Żarska 1**

Zbudowany w 1404 r. (drewniany), murowany w 1444 r., przebudowany (dostawienie kaplicy) w XVII-XVIII wieku. W obecnej postaci barokowy z zachowanymi częściowo cechami gotyku. W późnorenesansowym wnętrzu znajdują się trzy barokowe ołtarze.

Zdjęcie 11 Kościół p.w. N NMP.

Źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta w Żaganiu, Żagań 2009 r.

- **Kaplica Bożego Grobu - ul. Żarska przy kościele p.w. Nawiedzenia NMP.**

Zbudowana w 1598 r. z inicjatywy opata żagańskiego konwentu augustianów - Jakuba II. Budowla jest wierną kopią Kaplicy Grobu Chrystusowego w Jerozolimie, wzorowana na zbudowanej sto lat wcześniej kaplicy w Gorlitz. Niedawno odrestaurowana.

Zdjęcie 12 Kaplica Bożego Grobu

Źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta w Żaganiu, Żagań 2009 r.

- **Kościół Św. Ducha – ul. Armii Krajowej.**

Późnobarokowy z lat 1701-1702, zbudowany na miejscu dawnej kaplicy szpitalnej z XIV w. przebudowanej w XV w. na kościół, wieża nadbudowana w 1785 r. Wyposażenie późnobarokowe.

Zdjęcie 13 Kościół św. Ducha

Źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta w Żaganiu, Żagań 2009 r.

- **Muzeum Martyrologii Alianckich Jeńców Wojennych**

W mieście funkcjonuje Muzeum Martyrologii Alianckich Jeńców Wojennych obrazujących losy jeńców z wielu narodowości przetrzymywanych podczas II wojny światowej. Istniał tu obóz jeniecki Stalag VIII C oraz Stalag Luft III skąd 24/25 marca 1944 r. miała miejsce brawurowa ucieczka 80 lotników alianckich.

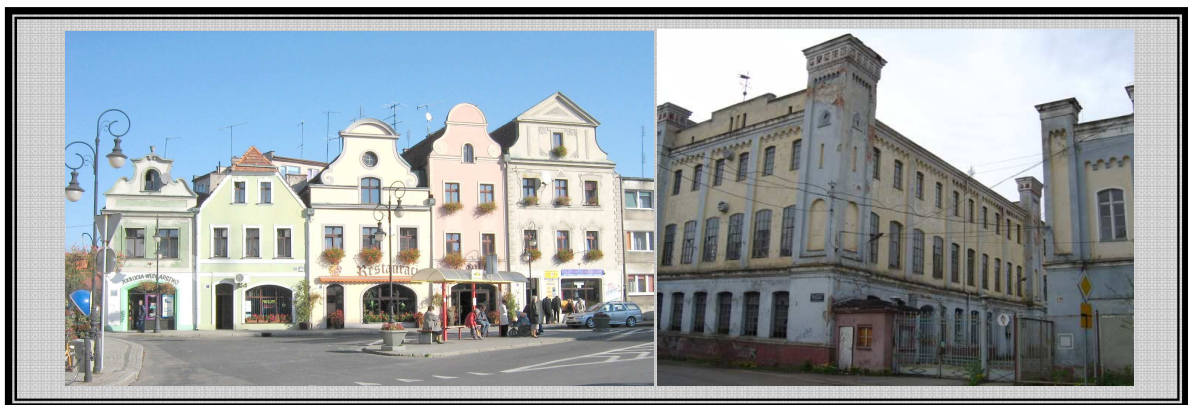
Zdjęcie 14 Muzeum Martyrologii Alianckich Jeńców Wojennych

Źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta w Żaganiu, Żagań 2009 r.

W mieście obok wyżej wymienionych zabytków znajdują się zabytkowe kamieniczki w północnej i południowej pierzei rynku oraz zabudowa przemysłowa z końca XIX wieku przy ul. Chrobrego. Ponadto funkcjonują podmioty o charakterze rekreacyjno – turystycznym.

Zdjęcie 15 Przykład zabytkowych kamieniczek i zabudowy przemysłowej w Żaganiu.

Źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta w Żaganiu, Żagań 2009 r.

Struktura podmiotów o charakterze rekreacyjno -turystycznym przedstawia się następująco:

- 4 hotele, 2 pensjonaty i schronisko młodzieżowe,
- sieć placówek gastronomicznych,
- szereg obiektów sportowo – rekreacyjnych,
- instytucje i placówki kulturalne (muzea, biblioteki, kino).

Pod patronatem Urzędu Miasta w Żaganiu działa Centrum Informacji Turystycznej. Gromadzone są tu informacje związane z branżą turystyczną. Dotyczą one noclegów, obiektów gastronomicznych, pilotów, przewodników i środków transportu. Centrum rozpowszechnia informacje o mieście i udziela informacji turystom. Pomaga im dotrzeć do miejsc noclegowych i innych obiektów, a także atrakcji turystycznych Żagania. Można zaopatrzyć się tutaj w bezpłatne materiały – ulotki, foldery, jak i odpłatne – mapy, widokówki czy pamiątki.

3.7. Analiza i ocena sytuacji miasta Żagań - analiza SWOT

Rezultatem prac zespołu ds. rewitalizacji jest analiza SOT, zestawiająca mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia w odniesieniu do czynników wewnętrznych oraz uwarunkowań zewnętrznych gminy miejskiej Żagań.

Tabela 34 Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
1. Wybitne walory zabytkowe Żagania o znaczeniu krajowym i międzynarodowym, 2. Najwyższej rangi walory przyrodnicze: rzeka, lasy, 3. Walory lokalizacyjne - tranzytowe położenie Żagania, 4. Dobrze rozwinięty system instrumentów wspierania przedsiębiorczości, 5. Wdrożona potwierdzona certyfikatem polityka jakości w gminie Żagań,	1. Niedostateczny stan dróg i mała przepustowość dróg tranzytowych, 2. Małe rezerwy terenów pod inwestycje, 3. Ograniczone wykorzystanie terenów zieleni i nadwodnych, 4. Niedostateczna infrastruktura turystyczna i okolicy turystycznej, 5. Walory lokalizacyjne -przygraniczne położenie Żagania,
Szanse	Zagrożenia
1. Możliwość pozyskania środków zewnętrznych na realizację programu rewitalizacji, 2. Nowe możliwości tworzenia programów w systemie partnerstwa publiczno-prywatnego, 3. Pozyskanie nowych inwestorów.	1. Niekorzystne dla rozwoju gospodarczego krajowe regulacje prawne, 2. Brak aktywności lokalnych środowisk, 3. Osłabienie koniunktury gospodarczej w kraju i regionie, 4. Zahamowanie trendów decentralistycznych w państwie.

Źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta w Żaganiu, Żagań 2009

4. Nawiązanie do dokumentów strategicznych dotyczących rozwoju przestrzenno-społeczno-gospodarczego regionu

Lokalny Program Rewitalizacji dla miasta Żagań na lata 2009-2020, powiązany jest z następującymi dokumentami określającymi warunki rozwoju regionu, miasta Żagań, jak też całego kraju:

1. Aktualizacja Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego z horyzontem czasowym do 2020 roku.
2. Strategia zrównoważonego rozwoju powiatu Żagańskiego do roku 2015.
3. Strategia Rozwoju Miasta Żagań

4. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego
5. Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015
6. Narodowa Strategia Spójności 2007-2013
7. Lubuski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007 – 2013
8. wieloletni Program Gospodarowania Zasobem Mieszkaniowym Gminy Żagań o statusie miejskim na lata 2009-2013
9. Strategia rozwiązywania problemów społecznych w Mieście Żagań na lata 2006-2013
10. Wieloletni Plan Inwestycyjny Miasta Żagań

4.1 Aktualizacja Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego z horyzontem czasowym do 2020 roku

Strategia rozwoju województwa lubuskiego w horyzoncie 2020 r. wskazuje cztery wyzwania, które w szerokim rozumieniu obejmują całość zjawisk społeczno - gospodarczych włącznie z relacjami ze środowiskiem przyrodniczym. Polityka rozwoju regionu będzie koncentrowała się na szczególnym traktowaniu tych wyzwań, a sprostanie im będzie możliwe tylko wtedy, gdy będzie prowadzona odpowiednia polityka inwestycyjna:

- wyzwanie 1 - Zapewnienie przestrzennej, gospodarczej i społecznej spójności regionu.
- wyzwanie 2 - Podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, zwiększenie potencjału innowacyjnego nauki oraz informatyzacja społeczeństwa.
- wyzwanie 3 - Rozwój przedsiębiorczości, oraz działania mające na celu podniesienie poziomu technologicznego przedsiębiorstw i ich innowacyjności dzięki współpracy z nauką.
- wyzwanie 4 - Efektywne, prorozwojowe wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Strategiczne postrzeganie rozwoju województwa powinno uwzględniać jego podział na dwa subregiony: zielonogórski i gorzowski.

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Żagania na lata 2009-2020 wpisuje się w następujące cele Strategii:

Cele strategiczne:

- Zapewnienie przestrzennej, gospodarczej i społecznej spójności regionu. Cele operacyjne:
 - a) udoskonalenie i rozbudowa infrastruktury technicznej i komunalnej, poprawiającej warunki życia oraz podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów aktywności gospodarczej
 - b) wspomaganie procesów rewitalizacji miast i obszarów wiejskich
 - c) wspieranie działań na rzecz zwiększenia tożsamości regionalnej
 - d) podejmowanie działań na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich
- Podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, zwiększenie potencjału innowacyjnego nauki oraz informatyzacja społeczeństwa
 - a) wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży

- b) ograniczenie zakresu i skutków wykluczenia społecznego osób i rodzin, ich integracja ze społeczeństwem oraz wyrównanie szans rozwojowych dzieci i młodzieży
- Efektywne, prorozwojowe wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego i kulturowego:
 - a) wykorzystanie walorów środowiska i dziedzictwa kulturowego dla rozwoju turystyki
 - b) promocja walorów turystycznych i stworzenie systemu informacji turystycznej
 - c) podejmowanie przedsięwzięć kulturalnych tworzących atrakcyjny wizerunek województwa

4.2 Strategia zrównoważonego rozwoju powiatu żagańskiego do roku 2015

Strategia rozwoju powiatu została zawarta w dokumencie pt. "Strategia zrównoważonego rozwoju powiatu żagańskiego do roku 2015" opracowana przez Zespół Roboczy, w skład którego weszli pracownicy Starostwa Powiatowego w Żaganiu. Strategia jest wizją przyszłości. Jest to stale odbywający się proces przygotowywania i prowadzenia działań zmierzającym do realizacji pożądanego celu przy uwzględnieniu istniejących warunków, określonego miejsca i czasu. W oparciu o własne, lokalne zasoby, kompetencje poszczególnych organów powiatu, procesów, które wystąpią w najbliższej przyszłości, ujmuje sposób rozwiązania problemów rozwojowych, występujących w powiecie żagańskim. Dzięki powyższemu dokumentowi rozwój powiatu został usytuowany w poniższych kierunkach działania, należą do niego:

- zrównoważony rozwój gospodarczy całego obszaru powiatu
- podwyższenie jakości życia i pracy mieszkańców oraz budowa konkurencyjnej i dynamicznej gospodarki opartej na wiedzy oraz zasadach uznanych za przyjazne środowisku
- modernizacja gospodarki i wprowadzenie zmian w procesach zarządzania czynnikami sprzyjającymi rozwojowi przedsiębiorczości i funkcjonowania administracji w tym:
 - zmiana relacji pomiędzy obywatelami, firmami i administracją
 - wykorzystanie pełnego potencjału oferowanego przez społeczeństwo informacyjne

Drugi dokument także opracowany przez pracowników Starostwa Powiatowego w Żaganiu pt" Plan lokalnego rozwoju powiatu żagańskiego" o charakterze strategicznym stanowi integralną część Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Żagańskiego na lata 2008-2015. Do jego szczegółowych obszarów działania zostały wyodrębnione elementy przestrzeni powiatu:

- infrastruktury drogowej i okołodrogowej,
- aktywności społecznej i gospodarczej,
- turystyczne i proturystyczne,
- infrastruktury obiektów oświatowych,
- infrastruktury proturystycznej,
- ochrony zdrowia i bezpieczeństwa,
- infrastruktury kulturalnej i rekreacyjnej,
- rozwoju zrównoważonego,
- infrastruktury publicznej,
- infrastruktury społecznej,

- dziedzictwa kulturowego,
- środowiska naturalnego,
- walorów przyrodniczych.

Zwłaszcza obszary: turystyczny i pro turystyczny, aktywności społecznej i gospodarczej oraz dziedzictwa kulturowego są spójne z założeniami działań objętych Lokalnym Programem Rewitalizacji Miasta Żagań.

W celu nie pominięcia żadnego z ważnych aspektów rozwoju społecznego i gospodarczego, w 2008r. został powołany Lokalny Zespół Koordynacyjny, koordynujący prace nad Planem Rozwoju Lokalnego Powiatu Żagańskiego.

4.3 Strategia rozwoju Miasta Żagań

Miasto Żagań położone jest w województwie lubuskim (powiat żagański), w odległości około 30 kilometrów od granicy z Republiką Federalną Niemiec (na wysokości Nysy Łużyckiej). Sieć osadnicza tego obszaru jest włączona w system europejskich powiązań przestrzennych na kierunkach wschód – zachód i północ – południe. Polska regionalna strefa graniczna jest częścią Polski Zachodniej z Poznaniem i Wrocławiem jako ośrodkami ponadregionalnymi o znaczeniu europejskim. Niemiecki obszar graniczny znajduje się pod dominującym wpływem wielkiego Berlina, metropolii europejskiej oraz w mniejszym stopniu – Drezna i Frankfurtu nad Odrą. Miasto Żagań, który pełni funkcję ośrodka lokalnego o pełnym wyposażeniu w zakresie usług: zdrowotnych, szkolnictwa średniego i zawodowego, obsługi ogólnej ludności.

Dokument „Elementy rozwoju Miasta Żagań” stanowi załącznik do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Żagań - obligatoryjnego dokumentu określającego politykę przestrzenną miasta. Oprócz wymienionych elementów strategii w studium znajdują się takie dokumenty strategiczne jak: Kierunki polityki przestrzennej w jednostkach strukturalnych (tom II), Przesłanki do kształtowania polityki strategicznej wraz prezentacją wyników badań socjologicznych (tom III) oraz Diagnoza strategicznych czynników rozwoju (tom IV). Zawarta w tych dokumentach wizja miasta Żagania w roku 2015 we fragmentach dotyczących rewitalizacji brzmi: Celami polityki rozwoju turystyki i rekreacji związanymi z modernizacją i zachowaniem dziedzictwa kulturowego są: (I) opracowanie strategii rozwoju infrastruktury turystycznej, wraz z koncepcją produktu turystycznego, (II) przygotowanie obiektów i obszarów miejskich przeznaczonych na realizację funkcji, turystycznych i rekreacyjnych, (III) stworzenie wizerunku miasta o niepowtarzalnym klimacie, wykształcającym u odwiedzających poczucie osobistego kontaktu i więzi.

W 2006 roku została opracowana "Strategia Rozwoju Miasta wraz z rozwojem produktów turystycznych i kulturalnych dla Miasta Żagania na lata 2007-2013". Zgodnie z określonym w niej celem Żagań to potencjalnie silny gospodarczo i społecznie zintegrowany obszar sprzyjający rozwojowi małej i średniej przedsiębiorczości przy zachowaniu naturalnych walorów przyrodniczo-

krajobrazowych. Żagań to obszar bezpieczny i sprzyjający rozwojowi różnych form turystyki pobytowej i kulturowej.

W świetle powyższego sformułowano dwa cele cząstkowe na lata 2007-2013:

1. Budowa i rozbudowa infrastruktury technicznej.
2. Budowa i rozbudowa infrastruktury społecznej i turystycznej.

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Żagania jest zbieżny z obydwoma celami cząstkowymi Strategii.

4.4 Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest podstawowym instrumentem Rady i Zarządu Miasta do prowadzenia polityki przestrzennej. Studium definiuje zasady polityki przestrzennej oraz określa obszary, dla których konieczne jest opracowywanie planów zagospodarowania przestrzennego. Cel zapisany w Strategii Rozwoju Żagania, ukierunkowuje również cele Studium:

1. Ochrona i racjonalne kształtowanie środowiska przyrodniczego i kulturowego.
2. Tworzenie warunków dla rozwoju działalności gospodarczej w ramach wyznaczonych stref i obszarów oraz dla rozwoju handlu, turystyki i innych funkcji, służących rozwojowi bazy ekonomicznej miasta.
3. Racjonalne wykorzystanie zasobów komunalnych zgodnie z założonymi kierunkami polityki przestrzennej miasta.
4. Tworzenie warunków do poprawy życia w mieście.
5. Działanie na rzecz poprawy stanu komunikacji w mieście oraz kształtowanie czytelnego i sprawnego układu komunikacyjnego.
6. Tworzenie czytelnego układu struktury przestrzennej miasta i wzmocnienie roli ośrodka śródmiejskiego, grupującego na wspólnym obszarze funkcje publiczne, administracyjne i kulturalne, ważne dla prestiżu miasta i integracji społeczności lokalnej.
7. Podnoszenie jakości krajobrazu miejskiego poprzez kreowanie nowych jakościowo rozwiązań projektowych w zakresie architektury mieszkaniowej, usługowej i przemysłowej.
8. Podnoszenie standardów technicznych zamieszkania i ochrony środowiska przyrodniczego.

Zakres działań przewidzianych w Lokalnym Programie Rewitalizacja Miasta Żagań jest zgodny z opisanymi w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Żagań kierunkami i zasadami rozwoju przestrzennego miasta, szczególnie w obrębie celów rozwoju przestrzennego miasta Żagania oraz w zgodzie z miejscowymi planami przestrzennymi.

4.5 Inne dokumenty strategiczne

Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015

Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015 jest wieloletnią strategią rozwoju społeczno - gospodarczego Polski. W dokumencie uwzględniono zasady zrównoważonego rozwoju, czyli

równorzędne traktowanie trzech podstawowych filarów: gospodarczego, społecznego i środowiskowego. Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Żagania na lata 2008 – 2020, przyczyni się do realizacji priorytetów Strategii przede wszystkim w zakresie poprawy stanu infrastruktury podstawowej: technicznej i społecznej (priorytet 2 Strategii Rozwoju Kraju). Przyspieszenie wzrostu gospodarczego i podniesienie poziomu życia mieszkańców Polski - cel główny Strategii – zależy również od podstawowej infrastruktury warunkującej prowadzenie konkurencyjnej działalności przez przedsiębiorców oraz osiągnięcie europejskiego poziomu cywilizacyjnego mieszkańcom kraju.

Działania wskazane do realizacji w ramach żagańskiego programu rewitalizacji są działaniami zgodnymi z :

Priorytetem 2: Poprawa stanu infrastruktury podstawowej: technicznej i społecznej

W zakresie inwestycji w infrastrukturę:

- a) Transportową,
- b) techniczną – kluczową z punktu widzenia lokalizacji inwestycji,
- c) ochrony środowiska,
- d) edukacyjną – obiekty edukacyjne i infrastruktura informatyczna zapewniająca łatwy i równy dostęp wszystkich obywateli do edukacji, a także przyczyniające się do podnoszenia jakości kształcenia,
- e) kultury – obiekty kultury o znaczeniu lokalnym, regionalnym i krajowym,
- f) zdrowia – obiekty służące świadczeniu usług zdrowotnych podnoszących dostępność tych usług dla wszystkich grup ludności oraz poprawiające jakość usług zdrowotnych, infrastruktura z zakresu ratownictwa medycznego,
- g) socjalną – obiekty służące świadczeniu usług dla osób starszych, niepełnosprawnych oraz dla dzieci i młodzieży, w tym również dla osób wykluczonych społecznie, ponoszących dostępność do tych usług i ich jakości oraz zmniejszających skalę występującego w kraju zjawiska wykluczenia,
- h) sportową – obiekty sportowe o znaczeniu lokalnym, regionalnym i krajowym, w tym obiekty umożliwiające aktywne spędzanie czasu wolnego,
- i) infrastruktury mieszkaniowej.

Narodowa Strategia Spójności 2007-2013

Narodowa Strategia Spójności to dokument strategiczny określający priorytety i obszary wykorzystania oraz system wdrażania funduszy na lata 2007–13. Celem strategicznym Narodowej Strategii Spójności jest tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki polskiej opartej na wiedzy i przedsiębiorczości, zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej Polski w ramach Unii Europejskiej i wewnątrz kraju.

Spółród głównych założeń Narodowej Strategii Spójności dla sprawy realizacji kluczowe jest założenie Wzrostu konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, w tym w szczególności: wspieranie odnowy miast.

Rewitalizacja w Narodowej Strategii Spójności rozumiana jako proces przemian przestrzennych, społecznych i ekonomicznych w zdegradowanych częściach miast, przyczyniający się do poprawy jakości życia mieszkańców, przywrócenia ładu przestrzennego i do ożywienia gospodarczego, obejmuje przede wszystkim części starej, często zabytkowej zabudowy, humanizację osiedli budowanych z wielkiej płyty, oraz działania restrukturyzacyjne na terenach poprzemysłowych i powojaskowych.

Zadania objęte Lokalnym Programem Rewitalizacji Miasta Żagań wpisują się w programy Narodowej Strategii Spójności :

- Program Europejskiej Współpracy Terytorialnej, w ramach, których realizowane będą m.in. programy współpracy przygranicznej, których celem jest wspieranie zintegrowanego i zrównoważonego rozwoju w sferze gospodarczej, społecznej i kulturalnej, zmierzające do zwiększenia konkurencyjności obszarów przygranicznych oraz poprawy jakości życia mieszkańców. Programy współpracy międzyregionalnej, których celem jest poprawa efektywności polityki regionalnej przez wspieranie sieci współpracy oraz wymianę doświadczeń między regionami z terytorium całej UE. Współpraca ta dotyczyć będzie przede wszystkim innowacyjności, technologii, środowiska, zapobiegania ryzyku, odnowy zasobów miejskich.
- Program Operacyjny Kapitał Ludzki.

Lubuski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007 – 2013

Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013 jest kolejnym etapem realizacji Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego do roku 2020.

Jako priorytetowe dla realizacji celów strategii uznano w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 elementy, wzmacniające potencjał rozwojowy województwa lubuskiego oraz jego konkurencyjność, a także zwiększające udział województwa w nowoczesnych sieciach (komunikacyjnych, teleinformatycznych, infrastrukturalnych, środowiska przyrodniczego).

Z takiego podejścia wynika, iż celem głównym Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007 – 2013 jest: wzrostu konkurencyjności województwa poprzez wykorzystanie regionalnego potencjału endogenicznego oraz przeciwdziałanie marginalizacji zagrożonych obszarów, w tym obszarów wiejskich, przy racjonalnym gospodarowaniu zasobami i dążeniu do zapewnienia większej spójności województwa.

Cel główny LRPO będzie osiągnięty poprzez spójną i konsekwentną realizację następujących celów szczegółowych:

1. Rozwój infrastruktury wzmacniającej konkurencyjność regionu.
2. Stymulowanie wzrostu inwestycji w przedsiębiorstwach i wzmocnienie potencjału innowacyjnego.

3. Ochrona i zarządzanie zasobami środowiska przyrodniczego.
4. Rozwój i modernizacja infrastruktury społecznej.
5. Rozwój i modernizacja infrastruktury turystycznej i kulturowej.

Cele Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007 – 2013 realizowane będą poprzez konkretne przedsięwzięcia, odnoszące się do następujących priorytetów:

- Priorytet I. Rozwój infrastruktury wzmacniającej konkurencyjność regionu.
- Priorytet II. Stymulowanie wzrostu inwestycji w przedsiębiorstwach i wzmocnienie potencjału innowacyjnego .
- Priorytet III. Ochrona i zarządzanie zasobami środowiska przyrodniczego.
- Priorytet IV. Rozwój i modernizacja infrastruktury społecznej.
- Priorytet V. Rozwój i modernizacja infrastruktury turystycznej i kulturowej.

Działania związane z rewitalizacją znajdują się w priorytecie IV. Przykładowe typy kwalifikujących się do wsparcia projektów to:

- a) Zintegrowane projekty dotyczące rewitalizacji obszarów miejskich i wiejskich, w tym:
 - zintegrowane projekty dotyczące rewitalizacji obszarów przemysłowych,
 - zintegrowane projekty dotyczące rewitalizacji obszarów powojсковych,
 - zintegrowane projekty dotyczące rewitalizacji obszarów popegeerowskich.
- b) Regeneracja obszarów przemysłowych i terenów skażonych.

Rozwój substancji mieszkaniowej (wydatki związane z rozwojem mieszkalnictwa będą ponoszone zgodnie z regulacjami KE: artykuł 7 Rozporządzenia WE nr 1080/2006, artykuł 47 Rozporządzenia wykonawczego 1828/2006.

Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Żagań na lata 2009-2013

Program gospodarowania zasobem mieszkaniowym ma na celu wspieranie racjonalnej gospodarki mieszkaniowej oraz zapewnienie odpowiednich warunków mieszkaniowych zgodnie z potrzebami mieszkańców.

Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy obejmuje w szczególności:

- a) prognozę dotyczącą wielkości oraz stanu technicznego zasobu mieszkaniowego gminy w poszczególnych latach, z podziałem na lokale socjalne i pozostałe lokale mieszkalne,
- b) analizę potrzeb oraz plan remontów i modernizacji wynikający ze stanu technicznego budynków i lokali, z podziałem na kolejne lata,
- c) planowaną sprzedaż lokali w kolejnych latach,
- d) zasady polityki czynszowej,
- e) sposób i zasady zarządzania lokalami i budynkami wchodzącymi w skład mieszkaniowego zasobu gminy oraz przewidywane zmiany w zakresie zarządzania mieszkaniowym zasobem gminy w kolejnych latach,
- f) źródła finansowania gospodarki mieszkaniowej w kolejnych latach,

- g) wysokość wydatków w kolejnych latach, z podziałem na koszty zarządu nieruchomościami wspólnymi, których gmina jest jednym ze współwłaścicieli, a także wydatki, inwestycyjne,
- h) opis innych działań mających na celu poprawę wykorzystania i racjonalizację gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy.

Działania objęte Lokalnym Programem Rewitalizacji Miasta Żagań odnoszą się do zapisów programu gospodarowania zasobem mieszkaniowym, szczególnie wskazuje na źródła finansowania remontów i modernizacji budynków mieszkalnych w mieście.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych w Mieście Żagań na lata 2006-2013

Strategia rozwiązywania problemów społecznych w mieście jest kompleksowym dokumentem, określającym sposoby sprawniejszego docierania pomocy społecznej do osób żyjących w ubóstwie i przeciwdziałanie dalszemu wzrostowi liczby osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz niwelowanie skutków wysokiego bezrobocia w mieście.

Głównymi priorytetami strategii są :

- a) dostosowywanie programów oświatowych do zmieniających się potrzeb,
- b) szerokie propagowanie istniejących działań pomocowych w obszarze pomocy społecznej,
- c) wspieranie osób bezrobotnych w efektywnym nabywaniu umiejętności poszukiwania pracy.

Lokalny Program Rewitalizacji także ma na celu ograniczenie liczby osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i aktywizację społeczną mieszkańców Żagania.

Wieloletni Plan Inwestycyjny Miasta Żagań

Zgodnie z Uchwałą Rady Miasta Żagań Nr XXXV/86/05 z dnia 27 października 2005 r. w sprawie Wieloletniego Planu Inwestycyjnego na lata 2006-2013, wydatki w okresie 2006-2013 zostały zaplanowane na poziomie 113 619 300 zł (w tym: z budżetu 23 951 290 zł; środki zewnętrzne 89 668 010 zł), na zadania inwestycyjne obejmujące:

- Transport i łączność
- Gospodarkę mieszkaniową
- Działalność usługowa
- Administrację Publiczną
- Bezpieczeństwo Publiczne
- Oświatę i wychowanie
- Ochronę zdrowia
- Pomoc społeczną
- Gospodarkę komunalną i ochronę środowiska
- Kulturę i dziedzictwo
- Kulturę fizyczną i sport

Wieloletni Plan Inwestycyjny obejmuje również zadania związane z rewitalizacją miasta Żagań i dotyczy obiektów zlokalizowanych na terenie wymagającym rewitalizacji.

5. Założenia programu rewitalizacji

5.1. Okres realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji

Czas realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Obszaru Miasta Żagania został określony na lata 2009 - 2020. Wybór takiego horyzontu czasowego był podyktowany realistyczną oceną możliwości współfinansowania poszczególnych zadań inwestycyjnych z funduszy strukturalnych UE. Jednym z instrumentów finansujących Politykę Spójności UE jest Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego. W ramach EFRR są zaplanowane, w bieżącym okresie także znaczące środki finansowe (około 400% rocznie więcej niż dotychczas w NPR 2004-2006) na rewitalizację obszarów miejskich w krajach członkowskich UE, w których średni poziom rozwoju jest poniżej 75 % średniego poziomu UE (Cel 1 polityki strukturalnej UE). Ten horyzont czasowy jest także zgodny z założeniem Narodowej Strategii Spójności na lata 2007- 2013 oraz założeniami do Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015.

W wyżej wymienionych dokumentach jednym z priorytetów jest poprawa dostępności mieszkań dla obywateli oraz poprawa jakości zasobów mieszkaniowych, a także dalsza rewitalizacja zdegradowanych obszarów zurbanizowanych. Te działania służyć będą polepszaniu standardu zasobów mieszkaniowych na terenach zdegradowanych, czyli wyeliminowaniu przyczyn i skutków degradacji tych obszarów. Konsekwencją tych działań będzie promocja przedsiębiorczości oraz zapewnienie warunków do zrównoważonego rozwoju, szczególnie obszarów poprzemysłowych pełniących wcześniej funkcję osiedli po-przemysłowych, a także ochrona i rewitalizacja dziedzictwa kulturowego na tych obszarach. W Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Żagania, te działania przekładać się będą na podniesienie konkurencyjności i atrakcyjności kulturowej oraz turystycznej obszarów, uporządkowanie jego gospodarki przestrzennej, a także promocję przedsiębiorczości i porządku publicznego, jak również przeciwdziałaniu patologiom i wykluczeniu społecznemu obywateli.

5.2. Przedstawienie postępu w realizacji programu

Miasto Żagań to miejsce, w którym historia odcisnęła wyraźnie swoje piętno. Stara część miasta to obszar szczególny, na którym do dziś zachowało się wiele pamiątek świadczących o dawnej świetności tego miejsca. Prezentowane w dalszej części rozdziału przesłanki wskazują wyraźnie na potrzebę opracowania przemyślanej strategii służącej logicznemu i konsekwentnemu restaurowaniu określonych obiektów i nadawaniu nowych funkcji społecznym wybranym miejscom.

5.3. Stan prac nad planowanymi inwestycjami

Inwestycje planowane do realizacji zgłaszane były przez wspólnoty mieszkaniowe i instytucje zainteresowane rewitalizacją określonych obiektów. W roku 2007 rozpoczęto przygotowania wniosku o dofinansowanie inwestycji polegającej na rewitalizacji starego miasta w Żaganiu przy udziale środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej. Obecnie dla wszystkich budynków przewidzianych do realizacji w projekcie współfinansowanym z Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego istnieją już dokumentacje techniczne, przeprowadzono uzgodnienia inwestorskie i otrzymano ze Starostwa Powiatowego w Żaganiu pozwolenia na budowę. Rewitalizacja poszczególnych obiektów rozpocznie się po złożeniu wniosku o dofinansowanie do Instytucji Zarządzającej Lubuskim Regionalnym Programem Operacyjnym.

5.4. Opis dokonanych działań

W poprzednim okresie programowania skupiono się na kompleksowych działaniach przestrzennych o charakterze infrastrukturalnym, prowadzących do przygotowania terenów do uruchomienia nowej działalności gospodarczej oraz podniesienia atrakcyjności turystycznej miasta. Przede wszystkim wysiłkiem budżetu miasta rewaloryzowano zabytkowe parki i tereny zielone, przygotowano nowe miejsca parkingowe zgodne z oczekiwaniami mieszkańców i odwiedzających miasto gości.

W sferze społeczno-kulturalnej i turystyczno-sportowej wymienić należy modernizację obiektów oświatowych i kulturalnych. W Żagańskim Pałacu Kultury odbywały się imprezy niejednokrotnie o zasięgu ogólnopolskim, które miały promować miasto, a także zachęcać do jego odwiedzenia przez turystów.

Dzięki środkom pochodzącym z Unii Europejskiej miasto Żagań realizuje dwa komplementarne do rewitalizacji starego miasta projekty:

- „Pałac Książęcy w Żaganiu – Centrum Tożsamości i Przyszłości Europejskiej”, który związany jest z rewitalizacją Pałacu Książęcego na ul. Szprotawskiej w Żaganiu,

- „Transgraniczna strefa aktywności turystyczno-rekreacyjnej – Budowa bulwaru nad rzeką Bóbr w Żaganiu” związany z budową promenady miejskiej o charakterze spacerowo – rekreacyjnym oferującymi liczne atrakcje dla mieszkańców i turystów, w tym przede wszystkim z zachodniej granicy naszego państwa. Dzięki realizacji tego przedsięwzięcia zagospodarowany zostanie brzeg na odcinku rzeki Bóbr położony w samym centrum miasta.

5.5. Główne kierunki działań

W nowym okresie programowania zwiększony nacisk zostanie położony na poprawę warunków życia mieszkańców. Poza dalszą budową i modernizacją infrastruktury technicznej będą

modernizowane obiekty publiczne (oświatowe, kulturalne, sportowe i rekreacyjne). Rewitalizacji zostaną poddane zdegradowane obszary miejskie oraz popegeerowskie.

Głównym celem podejmowanych działań będzie zmiana dotychczasowych funkcji i dostosowania terenu oraz znajdujących się tam obiektów do nowych potrzeb w zakresie usług, turystyki, rekreacji, kultury, zdrowia i oświaty. Realizacja zamierzeń rewitalizacyjnych przyczyni się także do zmniejszenia dysproporcji występujących pomiędzy rozwojem Żagania i okolic w odniesieniu do ośrodków o podobnym potencjale społeczno-gospodarczym w regionie.

Szczególnie ważna będzie także kwestia ochrony środowiska na terenie rewitalizowanym. Modernizacja we wskazanych obiektach sieci elektrycznej i sanitarnej oraz rozbiórka niepotrzebnych instalacji i obiektów przyczyni się do poprawy stanu środowiska, a utworzenie stref zieleni pozwoli na nadanie tym terenom nowych funkcji społeczno-gospodarczych.

Pilną koniecznością staje się również rozwiązanie szeregu trudnych problemów społecznych. Zjawiska te związane są ze sferą ubóstwa, uzależnień, przestępczości, wykluczenia osób starszych i niepełnosprawnych. Działania zaplanowane na obszarze rewitalizowanym zorientowane są przede wszystkim na aktywizację społeczności lokalnej poprzez rozszerzenie pracy socjalnej, współpracę różnych instytucji i organizacji pozarządowych, zajmujących się działalnością społeczną w mieście oraz instytucji działających w szerszym obszarze polityki społecznej, takich jak: kultura, oświata, służba zdrowia i bezpieczeństwo. Działania o charakterze społecznym polegać będą głównie na umocnieniu postaw aktywnych w sferze społecznej i indywidualnej, tworzeniu systemu wsparcia psychologicznego, poradnictwo prawne, pedagogiczne, terapię, wyspecjalizowaną pracę socjalną połączoną ze stymulowaniem postaw progospodarczych i prospołecznych wśród lokalnej społeczności.

5.6. Zasięg terytorialny rewitalizowanego obszaru

Na podstawie przeprowadzonych konsultacji społecznych i dokonanej w III kwartale 2009 roku szczegółowej diagnozy określono zasięg terytorialny rewitalizowanego obszaru. W tym celu na terenie miasta w poszczególnych jego dzielnicach badano wartości wskaźników, składających się na podstawowe kryteria, określające obszary zdegradowane, których rewitalizacja może być wsparta środkami, pochodzącymi z budżetu Unii Europejskiej. Obszar zdegradowany musi spełniać, co najmniej trzy z kryteriów określonych w art.47 ust.1 rozporządzenia Komisji (WE nr 1828/2006 z dnia 08.12.2006r.). Wynik prowadzonej analizy jednoznacznie wskazał, że miejscem, które zdecydowanie należy objąć programem rewitalizacji jest historyczne centrum Żagania.

Przygotowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji zostało poprzedzone analizą poszczególnych czynników wpływających na charakter samego opracowania, jak i sposób oraz zakres przyjętych rozwiązań.

Tabela 35 Przesłanki wyboru obszaru rewitalizacji

czynnik	zakres odniesienia
Forma prawna	Określono, iż Lokalny Program Rewitalizacji zostanie przyjęty uchwałą

	organu stanowiącego gminy. Lokalny Program Rewitalizacji będzie dokumentem aktualizowanym w momencie wystąpienia istotnych czynników wpływających na jego treść w tym przede wszystkim: • Zakres i wartość przyjętych działań • Sposób realizacji i finansowania poszczególnych działań • Sposób zarządzania i wdrażania
Obszar wsparcia	Tworząc Lokalny Program Rewitalizacji przyjęto działania inwestycyjne objęte wsparciem w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubuskiego oraz te, które nie zostaną objęte wsparciem, jednakże swoim charakterem i zakresem bezpośrednio odpowiadają ogólnie definiowanym formom rewitalizacji.
Diagnoza obszarów objętych wsparciem UE oraz działaniami realizowanymi przez beneficjenta bez współudziału środków zewnętrznych	Zgodnie z zasadami przedstawionymi w art. 47 Rozporządzenia (WE) 1828/20062 dokonano analizy społecznej, ekonomicznej i demograficznej oraz zgodnie z zaleceniem przeprowadzono szczegółową analizę typu SWOT. Zgodnie z wytycznymi analizy zostały przeprowadzone przy wykorzystaniu wiarygodnych danych liczbowych (GUS).
Cele LPR	Cel nadrzędny: Stworzenie przyjaznych warunków dla rozwoju społeczno-gospodarczego miasta oraz poprawa życia mieszkańców Żagania. Wynikają one bezpośrednio z problemów jakimi dotknięty jest obszar zdegradowany. Cele opisano szczegółowo w pkt 8 „Schierarchizowane potrzeby i cele...”
Lista przedsięwzięć	Dokonano podziału zadań inwestycyjnych w zależności od ich rodzaju oraz planowanej formy finansowania, wskazano też działania o charakterze społeczno-gospodarczym, które wraz z planowanymi inwestycjami przyczynią się do rewitalizacji obszaru objętego niniejszym LPR, przede wszystkim w zakresie ponownego ożywienia procesów społeczno-gospodarczych na obszarze, na którym procesy te uległy znacznej redukcji.
Mieszkalnictwo	Interwencja stanowiąca przedmiot działań mieści się w zakresie kwalifikowalności działania 4.3 LRPO 2007-2013. Dla uszczegółowienia zasad interwencji w tym obszarze zaleca się równoległe realizację zadań wynikających z Wieloletniego Planu Gospodarowania Zasobem Komunalnym Gminy Żagań o statusie miejskim.
Potrzeby osób niepełnosprawnych	Dla działań przyjętych w Lokalnym Programie Rewitalizacji wzięto pod uwagę potrzeby związane z likwidacją barier architektonicznych i dostosowaniem, jak największej części obszarów rewitalizowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych.
Inicjatywy społeczne	Dla przyjętego Lokalnego Programu Rewitalizacji zaplanowano szereg inicjatyw społecznych mających na celu przede wszystkim właściwe wykorzystanie efektów inwestycyjnych, w celu pełnej rewitalizacji miejsc objętych LPR, zgodnie z definicjami podanymi we wstępie.
Zarządzanie LPR	Wprowadzono system zarządzania dostosowany do potrzeb gminy Żagań o statusie miejskim.
System promocji LPR	Zastosowano podstawowy system promocji, polegający przede wszystkim na informacji o aktualizacjach mieszkańców miasta, a także o efektach osiąganych dzięki realizacji zakładanych w programie działań.

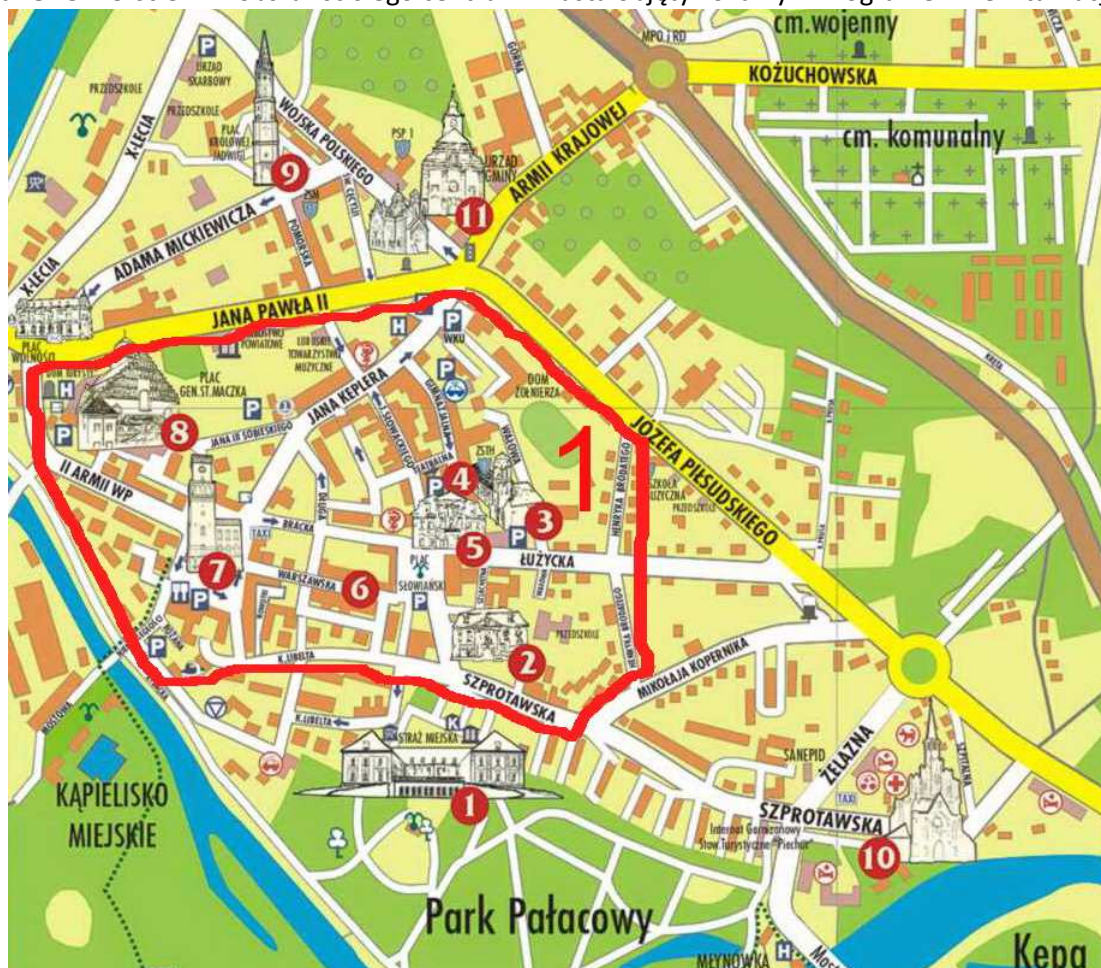
Źródło: Opracowanie własne.

Obszar rewitalizacji obejmuje swym zasięgiem obszary położone na terenie miasta Żagania. W ramach demarkacji przestrzennej wyznaczono 2 obszary koncentracji działań rewitalizacyjnych:

1. Pierścień I – obszar ścisłego centrum miasta,
2. Pierścień II – obszar centrum miasta,

Każdy zidentyfikowany obszar cechuje zespół niepożądanych, destrukcyjnych procesów w sferze przestrzennej, społecznej lub ekonomicznej, który powoduje degradację wskazanego obszaru. Towarzyszący rewitalizacji proces przemian ma na celu wyprowadzenie terenu ze stanu kryzysowego i doprowadzenie do jego rozwoju, w tym do poprawy jakości życia lokalnej wspólnoty. Szczegółowe analizy poszczególnych obszarów problemowych zostały zawarte w Rozdziale 9 niniejszego Programu.

Rysunek 5 Pierścień I – obszar ścisłego centrum miasta objęty Lokalnym Programem Rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta w Żaganiu.

Rysunek 6 Pierścień II – obszar centrum miasta objęty Lokalnym Programem Rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta w Żaganiu.

5.7. Kryteria wyboru obszaru do rewitalizacji oraz kolejność realizacji poszczególnych przedsięwzięć

Proces rewitalizacji ukierunkowany jest na przywrócenie wcześniej utraconych, bądź nadanie nowych funkcji gospodarczych, społecznych i przestrzennych obszarowi kryzysowemu. Aby uznać, że dany fragment miasta kwalifikuje się do objęcia procesem rewitalizacji, musi on spełniać szereg kryteriów, które przedstawia się głównie za pomocą wskaźników statystycznych. Na ich podstawie definiowane są obszary problemowe, a następnie sposoby przeciwdziałania i w końcu konkretne przedsięwzięcia naprawcze.

Warunkiem ujęcia danego obszaru miejskiego w procesie rewitalizacji jest faktyczne występowanie na jego terenie przesłanek świadczących o tym, że jest to „obszar kryzysowy”.

Obszary objęte Lokalnym Planem Rewitalizacji dla Miasta Żagań wyznaczone zostały za pomocą kryteriów przedstawionych w tabeli nr 17.

Tabela 36 Kryteria wyznaczenia obszarów zdegradowanych w Mieście Żagań

Kryterium	Wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia	Wysoka stopa długotrwałego bezrobocia	Wysoki poziom przestępczości i wykroczeń		Niski wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej	Porównywalnie niski poziom wartości zasobu mieszkaniowego	
Wskaźniki	Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności	Udział długotrwałe bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym	Liczba przestępstw na 1 tys. ludności	Czyny karalne osób nieletnich na 1 tys. ludności	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób	Udział budynków bez wodociągu/ do ogólnej liczby budynków (w %)	Liczba budynków wybudowanych przed rokiem 1989/ do ogólnej liczby budynków (w %)
Źródło danych wyznaczenia średniej	Dane za 2006 (RWS)	Dane za 2006 (RWS)	Dane za 2006 (RWS)	Dane za 2006 (KPP)	Dane za 2006 (RWS)	Dane za 2002 (NSP)	Dane za 2002 (RWS)
woj. lubuskie	104	4,7	38,4	25,7	10,5	3,4	88,1
Źródło danych wyznaczenia średniej	Ośrodek Pomocy Społecznej w Żaganiu	Powiatowy Urząd Pracy w Żaganiu	Komenda Miejska Policji w Żaganiu	Komenda Miejska Policji w Żaganiu	Urząd Miasta Żagań	Urząd Miasta Żagań	Urząd Miasta Żagań
Obszar rewitalizowany	182	3,9	55,67	3,66	11,06	0,01	95,16

Źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta w Żaganiu, Żagań 2009 r.

Analizując powyższe dane należy stwierdzić, iż obszary objęte działaniami rewitalizacyjnymi w Mieście Żagań należą do obszarów zdegradowanych. Tereny, na których zostaną przeprowadzone inwestycje o charakterze rewitalizacyjnym spełniają kryteria określone w Rozporządzeniu WE Nr 1828/2006 art. 47 ust.1 oraz kryteria, o których mowa w wytycznych Ministerstwa Rozwoju Regionalnego w zakresie programowania działań dotyczących mieszkalnictwa.

Wyznaczone obszary, tj. dwa pierścienie wyznaczone na terenie miasta Żagań wymagają interwencji związanej z rewitalizacją analizowanych obszarów. Dla obu pierścieni przekroczono wartość referencyjną następujących wskaźników:

- liczba osób korzystająca z zasiłków pomocy społ. na 1 tys. ludności
- liczba budynków wybudowanych przed rokiem 1989 do ogólnej liczby budynków w %,
- liczba przestępstw na 1 tys. ludności.

Na zidentyfikowanym terenie zdegradowanym występuje wysoki poziom ubóstwa, wysoki poziom przestępczości i wykroczeń oraz niski poziom wartości zasobu mieszkaniowego, co jednoznacznie kwalifikuje dwa pierścienie zlokalizowane na terenie miasta Żagań do uznania jako

obszary zdegradowane wymagające interwencji zmierzających do przywrócenia utraconych funkcji społeczno-gospodarczych.

Przekroczenie wartości referencyjnych określonych dla poszczególnych wskaźników oznacza konieczność podjęcia działań, których efektem będzie mogła być ich poprawa w przyszłości. Poniżej przedstawiono syntetyczne wnioski wynikające z analizy kryteriów określających obszary zdegradowane.

Pierścień I oraz Pierścień II w mieście Żagań – zarówno społecznie, jak i gospodarczo spełnia kryteria, związane z wyznaczaniem obszarów zdegradowanych. Na terenie tym mieszka znaczna część ludności całego miasta, dlatego jest to szczególnie ważne miejsce pod kątem lokalnego rozwoju. Stare Miasto w Żaganiu jako centrum kulturalno- turystyczne, będąc miejscem historycznym, z zabytkową zabudową (w tym Pałac Książęcy, fortyfikacje miejskie, zabytkowe kamienice) wymaga szczególnej uwagi, dotyczącej zarówno przywrócenia dawnej świetności historycznej zabudowy, jak też aktywizacji mieszkańców. Działania inwestycyjne obejmą w szczególności obszar centrum miasta, pośrednio promieniując na cały jego obszar. W konsekwencji efekty działań obejmą teren całego miasta wraz z wszystkimi mieszkańcami, jak też oddziaływać będą na poza obszar miasta, szczególnie w zakresie realizacji przedsięwzięć o charakterze społeczno-gospodarczym. Główne działania inwestycyjne dotyczyć będą renowacji historycznej zabudowy miasta który z definicji, zgodnie z wytycznymi, określany jest jako zdegradowany i wymagający rewitalizacji.

Mieszkańcy zdefiniowanych dwóch pierścieni w mieście Żagań to zarówno osoby zamożne jak i gorzej sytuowane materialnie. Na podstawie zebranych informacji widać wyraźnie, że osób niezamożnych jest stosunkowo więcej w odniesieniu do całej społeczności. Działania interwencyjne powinny wyrównać szanse - szczególnie wśród dzieci – rozwoju ułatwiając wydobyć się z ubóstwa. Olbrzymim problemem charakteryzującym mieszkańców obszarów zdegradowanych jest zjawisko bezrobocia. Pozostawanie bez pracy w przypadkach wielu osób przyjęło formę długotrwałego bezrobocia, a zaniechanie działań służących przywróceniu tych osób na rynek pracy będzie utrwałać i pogłębiać obecną sytuację. Brak wiary w siebie, wykształcenia oraz kapitału to jak pokazują analizy w mieście podstawowe przyczyny niskiego poziomu przedsiębiorczości. Nadanie nowych funkcji społecznym obszarom zdegradowanym, a także rewitalizacja poszczególnych obiektów przyczyni się do umożliwienia zakładania i skutecznego prowadzenia firm na terenach dotychczas uznawanych za nieatrakcyjne i nieestetyczne, do których bez działań infrastrukturalnych nie dotarliby żadni kontrahenci, ani klienci. Pochodną opisanej sytuacji społecznej jest wysoki udział starych budynków w ogólnej liczbie budynków na Starym Mieście w Żaganiu. Brak kapitału i perspektyw skłania wiele osób do migracji do większych ośrodków miejskich. Zatrzymanie tych osób, a także zachęcenie do inwestowania w mieście podmiotów zewnętrznych może zdecydowanie sprzyjać rozwojowi nowego budownictwa zarówno mieszkalnego, gospodarczego, jak i użyteczności publicznej.

Zakres działań i kolejność realizacji poszczególnych przedsięwzięć przedstawiono w rozdziale E (Planowane do realizacji działania) i H (Plan finansowy realizacji rewitalizacji), w którym przedstawiono również harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji przedsięwzięć objętych niniejszym dokumentem.

Do pozostałych kryteriów, które również poświadczają o tym, że obszar objęty Lokalnym Programem Rewitalizacji jest „obszarem kryzysowym” należą:

Wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia

Na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Statystycznego w Zielonej Górze wynika, iż w mieście Żagań występuje wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego. W roku 2007 liczba rodzin korzystających z usług w formie pracy socjalnej wyniosła około 500 rodzin. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych 50 osób i w porównaniu z rokiem 2006 wzrosła o blisko 25 %. W ostatnich latach w Mieście Żagań bardzo wysoka była też liczba wydanych posiłków w stołówce Ośrodka Pomocy Społecznej. W roku 2006 było to ponad 777 000 posiłki, a w roku 2007 – ponad 58 000 posiłków.

Wysoka stopa długotrwałego bezrobocia

Wysoki wskaźnik długotrwałego bezrobocia, stawia powiat żagański w czołówce powiatów ziemskich z najwyższym wskaźnikiem bezrobocia w województwie lubuskim. Bezrobocie na koniec roku 2007 (dane WUP w Zielonej Górze) na poziomie 23,3 % daje 2 miejsce w skali województwa i w porównaniu z sąsiadującym powiatem żarskim, którego poziom bezrobocia kształtuje się na poziomie 16,3 % wpływa niekorzystnie na sytuację społeczno – gospodarczą w powiecie. W województwie lubuskim tylko jeden powiat charakteryzuje wyższy poziom bezrobocia, powiat krośnieński ze wskaźnikiem 27,8 %.

Niekorzystne trendy demograficzne

Analizując strukturę wiekową ludności Żagania można jednoznacznie stwierdzić, iż nie odbiega ona zdecydowanie od średniej, obserwowanej dla podobnej wielkości miast w kraju. Według stanu na koniec roku 2007 odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym wyniósł 18,28 % (4845 osób), w wieku produkcyjnym 67,20 % (17 812 osób) oraz w wieku poprodukcyjnym 14,51 % (3846 osób). Bardzo niekorzystnym zjawiskiem jest natomiast utrzymujący się od roku 2002 ujemny przyrost naturalny (w roku 2007 wyniósł -1,57).

Niski poziom wykształcenia

Według danych ze spisu powszechnego za rok 2002 struktura wykształcenia mieszkańców Żagania przedstawia się następująco: liczba ludności posiadająca wyższe wykształcenie wynosi 2083 co daje tylko 9% ogółu populacji w mieście. Najwięcej mieszkańców w mieście posiada wykształcenie średnie zawodowe – 5530 (24%), zasadnicze zawodowe 5988 (26%) oraz podstawowe 5705 (24%). Na podstawie powyższych danych można stwierdzić, iż poziom wykształcenia w Żaganiu jest na niższym poziomie w porównaniu ze średnim poziomem wykształcenia w kraju i można się

spodziewać, iż w niedługim czasie w mieście wystąpi wyraźny deficyt kwalifikacji wśród mieszkańców miasta.

Wysoki poziom przestępczości i wykroczeń

Liczba stwierdzonych przestępstw w Mieście Żagań utrzymuje się od kilku lat na bardzo wysokim poziomie i wyniosła w roku 2007 ponad 1 400 przestępstw. W całym powiecie żagańskim sytuacja przedstawia się jeszcze bardziej niekorzystnie, ponieważ liczba stwierdzonych przestępstw w zakończonych postępowaniach przygotowawczych w roku 2007 wyniosła aż ponad 2 700 przestępstw. Taki wysoki wskaźnik przestępczości, klasyfikuje powiat żagański na trzecim miejscu wśród wszystkich dziesięciu powiatów ziemskich w województwie lubuskim.

Niski poziom wartości zasobu mieszkaniowego

Zgodnie z wydanym przez Urząd Statystyczny w Zielonej Górze siódmym uzupełnieniem Rocznika Statystycznego Województwa Lubuskiego 2008 sytuacja Miasta Żagań dotycząca wartości zasobu mieszkaniowego w porównaniu innymi ośrodkami miejskimi przedstawia się bardzo słabo. Według danych przedstawionych w wyżej wymienionym opracowaniu średnia powierzchnia użytkowa w m² na osobę w Żaganiu wynosi 22,6 m², podczas gdy w Szprotawie 23,1 m², Małomicach 23,2 m², Żarach 23,7 m² czy Iłowie 23,5 m².

Analizując powyższe dane widać, iż obszary objęte działaniami rewitalizacyjnymi w zakresie mieszkalnictwa w Mieście Żagań należą do obszarów zdegradowanych. Tereny, których zostaną przeprowadzone inwestycje o charakterze rewitalizacyjnym spełniają kryteria określone w Rozporządzeniu WE Nr 1828/2006 art. 47 ust.1 oraz kryteria, o których mowa w Uszczegółowieniu Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego, Priorytet IV Rozwój i modernizacja infrastruktury społecznej, Działanie 4.3 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich. Do kryteriów tych wyżej wymienione dokumenty zaliczają:

- wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia,
- wysoka stopa długotrwałego bezrobocia,
- niekorzystne trendy demograficzne,
- niski poziom wykształcenia,
- wyraźny deficyt kwalifikacji,
- wysoki poziom przestępczości i wykroczeń,
- szczególnie wysoki stopień degradacji środowiska,
- niski wskaźnik prowadzenie działalności gospodarczej,
- wysoka liczba imigrantów, grup etnicznych i mniejszościowych lub uchodźców,
- porównywalnie niski poziom wartości zasobu mieszkaniowego,
- niski poziom wydajności energetycznej budynków.

6. Planowane do realizacji działania (oraz ich zakres przedmiotowy) w latach 2007 – 2013 i w latach następnych na obszarze rewitalizowanym

Planowane działania inwestycyjne na obszarze rewitalizowanym w latach 2008 – 2020 przedstawiają niżej zamieszczone tabele. W tabelach tych umieszczone zostały przedsięwzięcia wnioskodawców, którzy zgłosili swoje inwestycje do Lokalnego Programu Rewitalizacji dla miasta Żagania. Tabela nr 32 obrazuje wnioski dotyczące budownictwa mieszkaniowego, natomiast tabela nr 33 dotyczy inwestycji odnoszących się do budownictwa ogólnego. W tabelach tych przy każdym zadaniu znajdują się informacje dotyczące wnioskodawcy, adresu obiektu, na którym przeprowadzone zostaną prace rewitalizacyjne, opisu szczegółowego wniosku, struktury własności, położenia w strefie konserwatorskiej, umieszczenia rewitalizowanego obiektu w rejestrze zabytków lub w ewidencji zabytków oraz dane dotyczące przynależności budynku objętego rewitalizacją do określonego pierścienia rewitalizacji wyszczególnionego w programie.

W tabeli numer 31 zostały przedstawione projekty przewidziane do realizacji w latach 2009 – 2020 na terenie objętym Lokalnym Programem Rewitalizacji.

6.1. Działania przestrzenne (techniczno – materialne)

Tabela 37 Wykaz wniosków o włączenie zadania do Lokalnego Programu Rewitalizacji dla miasta Żagania wnioski dotyczące budownictwa mieszkaniowego

LP	WNIOSKODAWCA ADRES	WNIOSKOWANY OBIEKT / ULICA ADRES	OPIS WNIOSKU	STRUKTU RA WŁASNOS CI	POŁOŻEN IE W ŚCISŁEJ STREFIE OCHRON Y KONESR WATORS KIEJ	POŁOŻENIE W 500 METROWEJ STREFIE OCHRONY KONSERW ATORSKIEJ	R - OBIEKTY W REJESTRZE ZABYTEKÓW E - OBIEKTY / ELEMENTY BUDYNKÓW W EWIDENCJI ZABYTEKÓW
PIERŚCIEŃ I – OBSZAR ŚCISŁEGO CENTRUM MIASTA							
1.	„DOM” SP. Z O.O. LICENCJONOWANY ZARZĄD NIERUCHOMOŚCIAMI ŻAGAŃ UL. BROWARNIANA 1/2	ŻAGAŃ UL. BRACKA NR 13-15-17	TERMORENOWACJA OBIEKTU: REMONT BALKONÓW I DOCIEPLENIE ŚCIAN ZEWNĘTRZNYCH - ELEWACJA Z DETALAMI W FORMIE NAWIĄZUJĄCEJ DO ZABUDOWY HISTORYCZNEJ; KOLORYSTYKA ELEWACJI WYMIANA STOLARKI OKIENNEJ I DRZWIOWEJ W LOKALACH UŻYTKOWYCH	WM	X		
2.	ŻTBS ŻAGAŃ UL. MIODOWA NR 23/15	ŻAGAŃ UL. RYNEK NR 13	REMONT I KOLORYSTYKA ELEWACJI WYMIANA PIONÓW INSTALACJI CENTRALNEGO OGRZEWANIA	ŻTBS	X		
3.	„MENTOR” BIURO ZARZĄDZANIA NIERUCHOMOŚCIAMI ŻAGAŃ UL. DŁUGA NR 18	ŻAGAŃ UL. II ARMII WOJSKA POLSKIEGO NR 7A	REMONT DACHU I DOCIEPLENIE POŁĄCI DACHOWEJ, OPRACOWANIE AUDYTU CIEPLNEGO, NAPRAWA BALKONÓW I TERMORENOWACJA ELEWACJI, WYMIANA INSTALACJI C.O., WODOCIĄGOWEJ, KANALIZACYJNEJ, ELEKTRYCZNEJ, MAŁOWANIE KLATKI SCHODOWEJ, MODERNIZACJA WENTYLACJI, WYKONANIE IZOLACJI PRZECIWWILGOCIOWEJ ZAGOSPODAROWANIE TERENU WOKÓŁ BUDYNKU	WM		X	
4.	SPÓŁDZIELNIA MIESZKANIOWA W ŻAGANIU ŻAGAŃ UL. SOSNOWA NR 40	ŻAGAŃ UL. RYNEK NR 31-32	NADBUDOWA BUDYNKU MIESZKALNO – USŁUGOWEGO – DOSTOSOWANIE ARCHITEKTURY BUDYNKU DO ZABUDOWY RYNKU , ZAMIANA OGRZEWANIA Z PIECOWEGO NA ETAŻOWE, TERMORENOWACJA I PRZEBUDOWA ELEWACJI, WYMIANA STOLARKI ORAZ INSTALACJI ELEKTRYCZNEJ	SM	X		R(31) E(31)
5.	„LOKUM” ZARZĄDZANIE NIERUCHOMOŚCIAMI A. REDŹKO ŻAGAŃ UL. P. FINDERA NR 3	ŻAGAŃ RYNEK 14 -15-16-17	WYMIANA STOLARKI OKIENNEJ I DRZWIOWEJ ,W CZĘŚCIACH WSPÓLNYCH TERMORENOWACJA ELEWACJI: DOCIEPLENIE ŚCIAN I KOLORYSTYKA ELEWACJI Z DETALAMI W FORMIE NAWIĄZUJĄCEJ DO ZABUDOWY HISTORYCZNEJ;	WM	X		

			WYMIANA PIONÓW WOD-KAN. I INSTALACJI ELEKTRYCZNEJ W CZĘŚCIACH WSPÓLNYCH				
6.	„LOKUM” ZARZĄDZANIE NIERUCHOMOŚCIAMI A. REDŹKO ŻAGAŃ UL. P. FINDERA NR 3	ŻAGAŃ UL. NOWOTKI 1 - 2	WYMIANA STOLARKI OKIENNEJ I DRZWIOWEJ, WYMIANA INSTALACJI ELEKTRYCZNEJ I WODNO – KANALIZACYJNEJ, RENOWACJA ELEWACJI, ZAGOSPODAROWANIE TERENU WOKÓŁ BUDYNKU	WM	X		
7.	„LOKUM” ZARZĄDZANIE NIERUCHOMOŚCIAMI A. REDŹKO ŻAGAŃ UL. P. FINDERA NR 3	ŻAGAŃ KEPLERA 12-16 ; SŁOWACKIEGO 1A	WYMIANA STOLARKI OKIENNEJ I DRZWIOWEJ, WYMIANA INSTALACJI ELEKTRYCZNEJ I WODNO – KANALIZACYJNEJ, RENOWACJA ELEWACJI, ZAGOSPODAROWANIE TERENU WOKÓŁ BUDYNKU	WM	X		
8.	ŻAGAŃSKIE TOWARZYSTWO BUDOWNICTWA SPOŁECZNEGO SP. Z O.O. ŻAGAŃ UL. MIODOWA NR 23/15	ŻAGAŃ UL. II ARMII WP 2-3-4	DOCIEPLENIE BUDYNKU I KOLORYSTYKA ELEWACJI, WYMIANA STOLARKI OKIENNEJ I DRZWIOWEJ, REMONT BALKONÓW	ŻTBS	X		
9.	ŻTBS ŻAGAŃ UL. MIODOWA NR 23/15	ŻAGAŃ UL. II ARMII WP 4A	REMONT DACHU	ŻTBS	X		
10.	ŻTBS ŻAGAŃ UL. MIODOWA NR 23/15	ŻAGAŃ UL. II ARMII WP 6A	REMONT BALKONÓW	ŻTBS	X		
11.	ŻTBS ŻAGAŃ UL. MIODOWA NR 23/153	ŻAGAŃ UL. II ARMII WP 8-9-10	REMONT BALKONÓW	ŻTBS	X		
12.	ŻTBS ŻAGAŃ UL. MIODOWA NR 23/15	ŻAGAŃ UL. KEPLERA NR 39	RENOWACJA ELEWACJI, REMONT KATEK SCHODOWYCH I POMIESZCZEŃ WSPÓLNYCH, REMONT DACHU I PRZEMUROWANIE KOMINÓW, WYMIANA STOLARKI OKIENNEJ I DRZWIOWEJ, WYMIANA INSTALACJI WOD – KAN, ELEKTRYCZNEJ, GAZOWEJ I CENTRALNEGO OGRZEWANIA, WYKONANIE PRZYŁĄCZA KANALIZACYJNEGO	ŻTBS	X		R E
13.	ŻTBS ŻAGAŃ UL. MIODOWA NR 23/15	ŻAGAŃ UL. KEPLERA NR 40	REMONT DACHU	ŻTBS			R ; E
14.	ŻTBS ŻAGAŃ UL. MIODOWA NR 23/15	ŻAGAŃ UL. KEPLERA NR 22 – 23	REMONT DACHU I PRZEMUROWANIE KOMINÓW REMONT I KOLORYSTYKA ELEWACJI REMONT KATKI SCHODOWEJ	ŻTBS			R; E
15.	ŻTBS ŻAGAŃ UL. MIODOWA NR 23/15	ŻAGAŃ UL. KEPLERA NR 41	REMONT DACHU	ŻTBS			R
16.	ŻTBS ŻAGAŃ UL. MIODOWA NR 23/15	ŻAGAŃ UL. KEPLERA NR 42 – 43	REMONT ELEWACJI, REMONT BALKONÓW	ŻTBS	X		
17.	ŻTBS ŻAGAŃ UL. MIODOWA NR 23/15	ŻAGAŃ UL. KEPLERA NR 45 – 46	RENOWACJA ELEWACJI, REMONT KATEK SCHODOWYCH, I POMIESZCZEŃ WSPÓLNYCH, REMONT DACHU I PRZEMUROWANIE KOMINÓW, WYMIANA STOLARKI OKIENNEJ I DRZWIOWEJ, WYMIANA INSTALACJI WOD – MKAN, ELEKTRYCZNEJ, GAZOWEJ I CENTRALNEGO OGRZEWANIA, WYKONANIE PRZYŁĄCZA KANALIZACYJNEGO	ŻTBS	X		E
18.	ŻTBS ŻAGAŃ UL. MIODOWA	ŻAGAŃ UL. LIBELTA 6-6A-	REMONT BALKONÓW	ŻTBS	X		

	NR 23/15	6B					
19.	ŻTBS ŻAGAŃ UL. MIODOWA NR 23/15	ŻAGAŃ UL. LIBELTA 9-9A-9B	REMONT DACHU	ŻTBS	X		
20.	ŻTBS ŻAGAŃ UL. MIODOWA NR 23/15	ŻAGAŃ UL. ŁUŻYCKA 20	UZUPEŁNIENIE TYNKÓW ZEWNĘTRZNYCH, MAŁOWANIE ELEWACJI	ŻTBS		X	E
21.	ŻTBS ŻAGAŃ UL. MIODOWA NR 23/15	ŻAGAŃ UL. ŁUŻYCKA 22	REMONT DACHU	ŻTBS		X	E
22.	ŻTBS ŻAGAŃ UL. MIODOWA NR 23/15	ŻAGAŃ UL. NOWOTKI NR 29	REMONT DACHU I PRZEMUROWANIE KOMINÓW	ŻTBS	X		
23.	ŻTBS ŻAGAŃ UL. MIODOWA NR 23/15	ŻAGAŃ UL. NOWOTKI NR 30	REMONT DACHU I PRZEMUROWANIE KOMINÓW	ŻTBS	X		
24.	ŻTBS ŻAGAŃ UL. MIODOWA NR 23/15	ŻAGAŃ UL. NOWOTKI NR 31	REMONT DACHU I PRZEMUROWANIE KOMINÓW	ŻTBS	X		
25.	ŻTBS ŻAGAŃ UL. MIODOWA NR 23/15	ŻAGAŃ PLAC SŁOWIAŃSKI NR 9	REMONT DACHU Z WYMIANĄ ŚWIE TLIKA, PRZEMUROWANIE KOMINÓW, REMONT KLATKI SCHODOWEJ I KORYTARZA PIWNIC REMONT ELEWACJI WRAZ Z KOLORYSTYKĄ	ŻTBS	X		R; E
26.	ŻTBS ŻAGAŃ UL. MIODOWA NR 23/15	ŻAGAŃ PLAC SŁOWIAŃSKI NR 10	RENO WACJA ELEWACJI, REMONT KLATEK SCHODOWYCH, I POMIESZCZEŃ WSPÓLNYCH, REMONT DACHU I PRZEMUROWANIE KOMINÓW, WYMIANA STOLARKI OKIENNEJ I DRZWIOWEJ, WYMIANA INSTALACJI WOD – MKAN, ELEKTRYCZNEJ, GAZOWEJ I CENTRALNEGO OGRZEWANIA, BUDOWA PRZYŁĄCZKA KANALIZACYJNEGO	ŻTBS	X		
27.	ŻTBS ŻAGAŃ UL. MIODOWA NR 23/15	ŻAGAŃ UL. RYNEK NR 7-8-9	REMONT ELEWACJI WRAZ Z KOLORYSTYKĄ REMONT KAPITA LNY DACHU I PRZEMUROWANIE KOMINÓW REMONT TARASU I BALKONÓW MAŁOWANIE KLATEK SCHODOWYCH REMONT INSTALACJI ELEKTRYCZNEJ KLATKI SCHODOWEJ I PIWNIC	ŻTBS	X		R; E
28.	ŻTBS ŻAGAŃ UL. MIODOWA NR 23/15	ŻAGAŃ UL. RYNEK NR 10	REMONT KAPITA LNY DACHU I PRZEMUROWANIE KOMINÓW REMONT KLATKI SCHODOWEJ REMONT I KOLORYSTYKA ELEWACJI	ŻTBS	X		R; E
29.	ŻTBS ŻAGAŃ UL. MIODOWA NR 23/15	ŻAGAŃ UL. RYNEK NR 27 -28-29–30	REMONT DACHU I WYMIANA POKRYCIA CERAMICZNEGO TERMORENO WACJA ŚCIAŃ ELEWACJI BOCZNEJ I TYLNEJ: DOCIEPLENIE I KOLORYSTYKA REMONT ELEWACJI FRONTOWEJ I KOLORYSTYKA WYMIANA STOLARKI OKIENNEJ I DRZWIOWEJ NA KLATKACH SCHODOWYCH	ŻTBS	X		R; E
30.	ŻTBS ŻAGAŃ UL. MIODOWA NR 23/15	ŻAGAŃ UL. RYNEK NR 35	TERMORENO WACJA ELEWACJI: DOCIEPLENIE ŚCIAŃY SZCZYTOWEJ REMONT ELEWACJI WRAZ Z KOLORYSTYKĄ	ŻTBS	X		R

31.	ŻTBS ŻAGAŃ UL. MIODOWA NR 23/15	ŻAGAŃ UL. RYNEK NR 25 26	REMONT DACHU I WYMIANA POKRYCIA Z PAPY TERMORENOWACJA OBIEKTU: DOCIEPLENIE ŚCIAN ZEWNĘTRZNYCH - ELEWACJA Z DETALAMI W FORMIE NAWIĄZUJĄCEJ DO ZABUDOWY HISTORYCZNEJ; KOLORYSTYKA ELEWACJI WYMIANA STOLARKI OKIENNEJ I DRZWIOWEJ NA KLATKACH SCHODOWYCH REMONT KLATEK SCHODOWYCH	ŻTBS	X		
32.	ŻTBS ŻAGAŃ UL. MIODOWA NR 23/15	ŻAGAŃ UL. RYNEK NR 21	REMONT KLATKI SCHODOWEJ I WYMIANA DRZWI W CZEŚCIACH WSPÓLNYCH REMONT ELEWACJI Z NOWĄ KOLORYSTYKĄ	ŻTBS	X		
33.	ŻTBS ŻAGAŃ UL. MIODOWA NR 23/15	ŻAGAŃ UL. RYNEK NR 20	REMONT KAPITAŁNY DACHU I PRZEMUROWANIE KOMINÓW REMONT I KOLORYSTYKA ELEWACJI	ŻTBS	X		
34.	ŻTBS ŻAGAŃ UL. MIODOWA NR 23/15	ŻAGAŃ UL. RYNEK NR 19	TERMORENOWACJA BUDYNKU: DOCIEPLENIE TYLNEJ ŚCIANY ZEWNĘTRZNEJ KOLORYSTYKA ELEWACJI REMONT ZABYTKOWYCH PIWNIC Z OSUSZENIEM	ŻTBS	X		
35.	ŻTBS ŻAGAŃ UL. MIODOWA NR 23/15	ŻAGAŃ UL. SŁOWACKIEGO NR 9	RENOWACJA ELEWACJI, REMONT KLATKI SCHODOWEJ I POMIESZCZEŃ WSPÓLNYCH	ŻTBS	X		E
36.	ŻTBS ŻAGAŃ UL. MIODOWA NR 23/15	ŻAGAŃ UL. SŁOWACKIEGO 22-22A	REMONT KLATEK SCHODOWYCH I POMIESZCZEŃ WSPÓLNYCH, WYMIANA STOLARKI OKIENNEJ I DRZWIOWEJ	ŻTBS	X		
37.	ŻTBS ŻAGAŃ UL. MIODOWA NR 23/15	ŻAGAŃ UL. SŁOWACKIEGO NR 14	RENOWACJA ELEWACJI, WYMIANA STROPÓW, REMONT KLATKI SCHODOWEJ I POMIESZCZEŃ WSPÓLNYCH, REMONT DACHU I PRZEMUROWANIE KOMINÓW, WYMIANA STOLARKI OKIENNEJ I DRZWIOWEJ, WYMIANA INSTALACJI WOD – KAN, ELEKTRYCZNEJ, GAZOWEJ, WYMIANA PRZYŁĄCZA KANALIZACYJNEGO	ŻTBS	X		E
38.	ŻTBS ŻAGAŃ UL. MIODOWA NR 23/15	ŻAGAŃ UL. SŁOWACKIEGO NR 13	WYMIANA STROPÓW, REMONT DACHU I PRZEMUROWANIE KOMINÓW, WYMIANA STOLARKI OKIENNEJ I DRZWIOWEJ	ŻTBS	X		
39.	ŻTBS ŻAGAŃ UL. MIODOWA NR 23/15	ŻAGAŃ UL. WARSZAWSKA NR 6	REMONT KAPITAŁNY DACHU I PRZEMUROWANIE KOMINÓW TERMORENOWACJA BUDYNKU: REMONT , DOCIEPLENIE I KOLORYSTYKA ELEWACJI BOCZNEJ I TYLNEJ REMONT I KOLORYSTYKA ELEWACJI FRONTOWEJ WYMIANA STOLARKI DRZWIOWEJ KLATKI SCHODOWEJ REMONT KLATKI SCHODOWEJ	ŻTBS	X		E
40.	ŻTBS ŻAGAŃ UL. MIODOWA NR 23/15	ŻAGAŃ UL. WAŁOWA NR 8 - 10	REMONT DACHU I PRZEMUROWANIE KOMINÓW	ŻTBS	X		E
41.	ŻTBS	ŻAGAŃ UL. SŁOWACKIEGO	REMONT DACHU I PRZEMUROWANIE KOMINÓW	ŻTBS	X		

	ŻAGAŃ UL. MIODOWA NR 23/15	NR 10					
42.	ŻTBS ŻAGAŃ UL. MIODOWA NR 23/15	ŻAGAŃ UL. WARSZAWSKA NR 18	REMONT DACHU I PRZEMUROWANIE KOMINÓW, REMONT, DOCIEPLENIE I KOLORYSTYKA ELEWACJI TYLNEJ REMONT I KOLORYSTYKA ELEWACJI FRONTOWEJ	ŻTBS	X		
43.	ŻTBS ŻAGAŃ UL. MIODOWA NR 23/15	ŻAGAŃ UL. WARSZAWSKA 11-15	REMONT DACHU I PRZEMUROWANIE KOMINÓW REMONT I KOLORYSTYKA ELEWACJI	ŻTBS	X		R: E
44.	ZESPÓŁ ZARZĄDCÓW NIERUCHOMOŚCI WAM sp. z o.o. ŻAGAŃ UL. MICKIEWICZA NR 22/23	ŻAGAŃ UL. DŁUGA 1 - 1A – 1B	TERMORENOWACJA ELEWACJI; DOCIEPLENIE ŚCIAN ZEWNĘTRZNYCH - ELEWACJA Z DETALAMI W FORMIE NAWIĄZUJĄCEJ DO ZABUDOWY HISTORYCZNEJ; NAPRAWA I PRZEBUDOWA BALKONÓW REMONT WIATROŁAPÓW	WM	X		
45.	ZESPÓŁ ZARZĄDCÓW NIERUCHOMOŚCI WAM sp. z o.o. ŻAGAŃ UL. MICKIEWICZA NR 22/23	ŻAGAŃ UL. KEPLERA NR 50	REMONT ELEWACJI BUDYNKU MIESZKALNEGO NAPRAWA PODŁOŻA DOCIEPLENIE Z PŁYT STYROPIANOWYCH WYKONANIE TYNKU REMONT PŁYT BALKONOWYCH	WM	X		
46.	ŻTBS ŻAGAŃ UL. MIODOWA NR 23/15	ŻAGAŃ UL. WARSZAWSKA NR 17	REMONT KAPITAŁNY DACHU Z KONSTRUKCJĄ WIEŻBY DACHOWEJ REMONT KLATKI SCHODOWEJ REMONT I KOLORYSTYKA ELEWACJI	ŻTBS	X		
47.	ŻAGAŃSKIE TBS SP. Z O.O. ŻAGAŃ UL. MIODOWA 23/15	ŻAGAŃ UL. BRODATEGO NR 1	TERMO-MODERNIZACJA BUDYNKU: DOCIEPLENIE I KOLORYSTYKA ELEWACJI DOCIEPLENIE DACHU I WYMIANA OBRÓBEK BLACHARSKICH REMONT KORYTARZY I CZĘŚCI WSPÓLNYCH WYMIANA STOLARKI OKIENNEJ I DRZWIOWEJ CZĘŚCI WSPÓLNEJ REMONT ZEWNĘTRZNEJ INSTALACJI KANALIZACJI SANITARNEJ	ŻTBS			E
48.	P.U.D. „LIDER” ŻAGAN UL. KOLEJOWA NR 2/2	ŻAGAŃ UL. RYNEK NR 42	REMONT DACHU I PRZEMUROWANIE KOMINÓW REMONT I KOLORYSTYKA ELEWACJI REMONT KLATKI SCHODOWEJ I POM. WSPÓLNYCH W PIWNICY WYMIANA INSTALACJI ELEKTRYCZNEJ CZĘŚCI WSPÓLNYCH		X		E
49.	P.U.D. „LIDER” ŻAGAN UL. KOLEJOWA NR 2/2	ŻAGAŃ UL. WARSZAWSKA NR 22-23-24	REMONT DACHU , WYMIANA KOSTRUKCJI DACHU REMONT I ODBUDOWA ŚCIANY OD STRONY PODWÓRKA WYMIANA PIONÓW INSTALACJI WODNO – KANALIZACYJNEJ W CZĘŚCIACH WSPÓLNYCH WYMIANA INSTALACJI ELEKTRYCZNEJ W CZĘŚCIACH WSPÓLNYCH WYMIANA INSTALACJI GAZOWEJ W CZĘŚCIACH WSPÓLNYCH		X		E; R
50.	P.U.D. „LIDER” ŻAGAN UL. KOLEJOWA NR 2/2	ŻAGAN UL. RYNEK NR 12	REMONT DACHU I PRZEMUROWANIE KOMINÓW REMONT I KOLORYSTYKA ELEWACJI Z DETALAMI W FORMIE NAWIĄZUJĄCEJ DO ZABUDOWY HISTORYCZNEJ; REMONT KLATKI SCHODOWEJ NAPRAWA DRZWI WEJŚCIOWYCH REMONT WĘŻŁĄ CIEPLNEGO		X		

			WYMIANA PIONÓW CENTRALNEGO OGRZEWANIA				
51.	P.U.D. „LIDER” ŻAGAN UL. KOLEJOWA NR 2/2	ŻAGAŃ UL. WARSZAWSKA NR 20	REMONT DACHU REMONT KLATKI SCHODOWEJ WYMIANA DRZWI WEJŚCIOWYCH WYMIANA OKIEN I ŚWIE TLIKÓW NA KLATCE SCHODOWEJ WYMIANA INSTALACJI ELEKTRYCZNEJ WEWNĘTRZNEJ W CZĘŚCIACH WSPÓLNYCH		X		E
52.	ZAKŁAD GOSPODARKI MIESZKANIOWEJ ZAGAŃ UL. MIODOWA NR 23	ŻAGAŃ PLAC KLASZTORNY NR 6	REMONT DACHU I PRZEMUROWANIE KOMINÓW WYMIANA OPIERZEŃ, RYNIEN I RUR SPUSTOWYCH REMONT I KOLORYSTYKA ELEWACJI REMONT INSTALACJI ELEKTRYCZNEJ W CZĘŚCIACH WSPÓLNYCH WYMIANA PIONÓW WODNYCH I KANALIZACYJNYCH W CZĘŚCIACH WSPÓLNYCH WYMIANA STOLARKI OKIENNEJ I DRZWIOWEJ W CZĘŚCIACH WSPÓLNYCH REMONT KLATKI SCHODOWEJ	ZGM	X		
53.	„LOKUM” ZARZĄDZANIE NIERUCHOMOŚCIAMI A. REDŹKO ŻAGAŃ UL. P. FINDERA NR 3	ŻAGAŃ UL. WARSZAWSKA NR 1 - 1A	WYMIANA PIONÓW INSTALACJI WODNO-KANALIZACYJNEJ W CZĘŚCIACH WSPÓLNYCH WYMIANA STOLARKI OKIENNEJ W CZĘŚCIACH WSPÓLNYCH REMONT I KOLORYSTYKA ELEWACJI Z DETALAMI W FORMIE NAWIĄZUJĄCEJ DO ZABUDOWY HISTORYCZNEJ; KOLORYSTYKA ELEWACJI	WM	X		
54.	P.U.D. „LIDER” ŻAGAN UL. KOLEJOWA NR 2/2	ŻAGAŃ UL. WARSZAWSKA 16 – 16A	ADAPTACJA STRYCHU NA POMIESZCZENIA MIESZKALNE REMONT ELEWACJI WRAZ Z KOLORYSTYKĄ REMONT KLATKI SCHODOWEJ WYMIANA INSTALACJI ELEKTRYCZNEJ WEWNĘTRZNEJ W CZĘŚCIACH WSPÓLNYCH		X		E
55.	ŻAGAŃSKIE TBS SP. Z O.O. ŻAGAŃ UL. MIODOWA 23/15	ŻAGAŃ PLAC KLASZTORNY 5	REMONT KAPITA LNY DACHU I PRZEMUROWANIE KOMINÓW REMONT KLATKI SCHODOWEJ TERMORENOWACJA BUDYNKU: REMONT ELEWACJI Z DOCIEPLENIEM I KOLORYSTYKĄ	ŻTBS WM	X		R
56.	ZAKŁAD GOSPODARKI MIESZKANIOWEJ ŻAGAŃ UL. MIODOWA 23	ŻAGAŃ UL. GIMNAZJALNA NR 4	REMONT KAPITA LNY BUDYNKU : : WZMOCNIENIE ŁAW I ŚCIAŃ KONSTRUKCYJNYCH REMONT STROPÓW REMONT KAPITA LNY KONSTRUKCJI DACHU Z PRZEMUROWANIEM KOMINÓW WYMIANA STOLARKI OKIENNEJ I DRZWIOWEJ W CZĘŚCIACH WSPÓLNYCH REMONT I KOLORYSTYKA ELEWACJI REMONT INSTALACJI WODNEJ, KANALIZACYJNEJ, ELEKTRYCZNEJ I GAZOWEJ W CZĘŚCIACH WSPÓLNYCH	ZGM	X		E

57.	ZAKŁAD GOSPODARKI MIESZKANIOWEJ ŻAGAŃ UL. MIODOWA 23	ŻAGAŃ UL. GIMNAZJALNA NR 2	REMONT I KOLORYSTYKA ELEWACJI WYMIANA STOLARKI OKIENNEJ I DRZWIOWEJ W CZĘŚCIACH WSPÓLNYCH REMONT KLATKI SCHODOWEJ REMONT PIWNIC W CZĘŚCIACH WSPÓLNYCH REMONT DACHU , PRZEMUROWANIE KOMINÓW, REMONT OBRÓBEK BLACHARSKICH, RYNIEN I RUR SPUSTOWYCH REMONT INSTALACJI WOD-KAN I ELEKTRYCZNEJ W CZĘŚCIACH WSPÓLNYCH	ZGM	X		E
58.	SPÓŁDZIELNIA MIESZKANIOWA W ŻAGANIU ŻAGAŃ UL. SOSNOWA 40	ŻAGAŃ UL. DŁUGA 2 - 2 A– 2B	TERMORENOWACJA OBIEKTU: REMONT BALKONÓW I DOCIEPLENIE ŚCIAN ZEWNĘTRZNYCH - ELEWACJA Z DETALAMI W FORMIE NAWIĄZUJĄCEJ DO ZABUDOWY HISTORYCZNEJ; KOLORYSTYKA ELEWACJI	SM	X		
59.	ZAKŁAD GOSPODARKI MIESZKANIOWEJ ŻAGAŃ UL. MIODOWA 23	ŻAGAŃ UL. GIMNAZJALNA NR 7	REMONT DACHU Z PRZEMUROWANIEM KOMINÓW , WYMIANA OPIERZEŃ , RYNIEN I RUR SPUSTOWYCH WYMIANA STOLARKI OKIENNEJ I DRZWIOWEJ CZĘŚCI WSPÓLNYCH REMONT I KOLORYSTYKA ELEWACJI REMONT KLATKI SCHODOWEJ REMONT INSTALACJI WODNEJ I KANALIZACYJNEJ W CZĘŚCIACH WSPÓLNYCH REMONT INSTALACJI ELEKTRYCZNEJ PIWNIC W CZĘŚCIACH WSPÓLNYCH		X		
60.	ŻTBS ŻAGAŃ UL. MIODOWA 23/15	ŻAGAŃ UL. KEPLERA NR 18	REMONT I KOLORYSTYKA ELEWACJI REMONT DACHU I PRZEMUROWANIE KOMINÓW	WM ŻTBS	X		
61.	WSPÓLNOTA MIESZKANIOWA ŻAGAŃ PLAC KLASZTORNY 8 ZARZĄDCA: ZAKŁAD GOSPODARKI MIESZKANIOWEJ ŻAGAN UL. MIODOWA 23	ŻAGAŃ PLAC KLASZTORNY 8	REMONT DACHU I PRZEMUROWANIE KOMINÓW, WYMIANA RYNIEN I RUR SPUSTOWYCH REMONT ELEWACJI Z CEGŁY REMONT INSTALACJI ELEKTRYCZNEJ W CZĘŚCI WSPÓLNEJ ORAZ W PIWNICY WYMIANA PIONU KANALIZACYJNEGO WYMIANA STOLARKI OKIENNEJ I DRZWIOWEJ W CZĘŚCI WSPÓLNEJ NAPRAWA SCHODÓW DO PIWNIC	ZGM	X		
62.	ŻTBS ŻAGAŃ UL. MIODOWA NR 23/15	ŻAGAŃ UL. SZPROTAWSKA 8-8A	WYMIANA POKRYCIA DACHU	ŻTBS	X		
63.	P.U.D. „LIDER” ŻAGAN UL. KOLEJOWA NR 2/2	ŻAGAN UL. SZPROTAWSKA 2	REMONT DACHU I KOMINÓW REMONT ELEWACJI REMONT KLATKI SCHODOWEJ REMONT PIWNIC WYMIANA INSTALACJI ELEKTRYCZNEJ		X		R
64.	ŻTBS ŻAGAŃ UL. MIODOWA NR 23/15	ŻAGAŃ UL. KEPLERA NR 47	WYKONANIE PRZYŁĄCZA KANALIZACYJNEGO, WYMIANA INSTALACJI WODNO – KANALIZACYJNEJ,	ŻTBS	X		

65.	WSPÓLNOTA MIESZKANIOWA UL. RYNEK 4, ŻAGAŃ UL. RYNEK 4	ŻAGAŃ UL. RYNEK 4	ELEWACJA ZEWNĘTRZNA – KOLORYSTYKA, WYMIAN RYNIEN I DACHU WRAZ Z POKRYCIEM	WM	X		R
66.	WSPÓLNOTA MIESZKANIOWA UL. SŁOWACKIEGO 16	ŻAGAŃ, UL. SŁOWACKIEGO 16	WYMIANA POKRYCIA DACHU, PRZEBUDOWA KOMINÓW, WYMIANA WIĘŻBY DACHOWEJ	wm	X		
PIERŚCIEŃ II – OBSZAR CENTRUM MIASTA							
1.	„MENTOR” BIURO ZARZĄDZANIA NIERUCHOMOŚCIAMI ŻAGAŃ UL. DŁUGA NR 18	ŻAGAŃ PLAC WOLNOŚCI NR 6	REMONT DACHU, OPRACOWANIE AUDYTU CIEPLNEGO, TERMORENOWACJA ELEWACJI, MODERNIZACJA WENTYLACJI , BUDOWA KOTŁOWNI GAZOWEJ, WYMIANA INSTALACJI C.O., WODOCIĄGOWEJ, KANALIZACYJNEJ, ELEKTRYCZNEJ, MAŁOWANIE KLATKI SCHODOWEJ	WM	X		
2.	DOM” SP. Z O.O. LICENCJONOWANY ZARZĄD NIERUCHOMOŚCIAMI ŻAGAŃ UL. BROWARNIANA 1/2	ŻAGAŃ PLAC WOLNOŚCI NR 5	REMONT ELEWACJI I DOCIEPLENIE SCIAN ZEWNĘTRZNYCH REMONT KLATKI SCHODOWEJ WYMIANA STOLARKI DRZWIOWEJ OKIENNEJ WYMIANA OBRÓBEK BLACHARSKICH REMONT INSTALACJI KANALIZACJI SANITARNEJ	WM		E	
3.	ŻAGAŃSKIE TBS SP. Z O.O. ŻAGAŃ UL. MIODOWA 23/15	ŻAGAŃ ARMII KRAJOWEJ NR 5	REMONT KAPITAŁNY DACHU REMONT KLATKI SCHODOWEJ REMONT ELEWACJI Z DOCIEPLENIEM I KOLORYSTYKĄ	ŻTBS WM	X		
4.	„DOM” SP. Z O.O. LICENCJONOWANY ZARZĄD NIERUCHOMOŚCIAMI ŻAGAŃ UL. BROWARNIANA 1/2	ŻAGAŃ PLAC KRÓLOWEJ JADWIGI NR 6 – 6a	REMONT I KOLORYSTYKA ELEWACJI	WM	X		
5.	ŻTBS ŻAGAŃ UL. MIODOWA NR 23/15	ŻAGAŃ UL. JANA PAWŁA II NR 14	REMONT ATTYKI	ŻTBS	X		
INNE INWESTYCJE NA OBSZARZE ADMINISTRACYJNYM MIASTA ŻAGAŃ KOMPLEMENTARNE DO INWESTYCJI OBJĘTYCH PIERŚCIENIEM I ORAZ PIERŚCIENIEM II							
1.	„LOKUM” ZARZĄDZANIE NIERUCHOMOŚCIAMI A. REDŹKO ŻAGAŃ UL. P. FINDERA NR 3	ŻAGAŃ UL. DWORCOWA 48	REMONT DACHU, WYMIANA INSTALACJI ELEKTRYCZNEJ, RENOWACJA ELEWACJI, ZAGOSPODAROWANIE TERENU WOKÓŁ BUDYNKU	WM		X	E
2.	ŻTBS ŻAGAŃ UL. MIODOWA NR	ŻAGAŃ UL. PIASTOWSKA NR 4	REMONT DACHU	ŻTBS	-		

	23/15						
3.	ŻTBS ŻAGAŃ UL. MIODOWA NR 2	ŻAGAŃ UL. KOCHANOWSKIEGO 1	REMONT DACHU	ŻTBS	-		
4.	„LOKUM” ZARZĄDZANIE NIERUCHOMOŚCIAMI A. REDŹKO ŻAGAŃ UL. P. FINDERA NR 3	ŻAGAŃ UL. KOLEJOWA 81-83	REMONT DACHU, WYMIANA INSTALACJI ELEKTRYCZNEJ I WODNO-KANALIZACYJNEJ, RENOWACJA ELEWACJI, ZAGOSPODAROWANIE TERENU WOKÓŁ BUDYNKU	WM		X	
5.	ŻTBS ŻAGAŃ UL. MIODOWA NR 23	ŻAGAŃ UL. KOLEJOWA NR 4 – 6	WYKONANIE SANITARIATÓW	ŻTBS	-		
6.	„LOKUM” ZARZĄDZANIE NIERUCHOMOŚCIAMI A. REDŹKO ŻAGAŃ UL. P. FINDERA NR 3	ŻAGAŃ UL. KOLEJOWA 86	REMONT DACHU, WYMIANA INSTALACJI ELEKTRYCZNEJ I WODNO-KANALIZACYJNEJ, RENOWACJA ELEWACJI, ZAGOSPODAROWANIE TERENU WOKÓŁ BUDYNKU	WM		X	
7.	„LOKUM” ZARZĄDZANIE NIERUCHOMOŚCIAMI A. REDŹKO ŻAGAŃ UL. P. FINDERA NR 3	ŻAGAŃ UL. ŻARSKA 8 - 10	REMONT DACHU, WYMIANA INSTALACJI ELEKTRYCZNEJ I WODNO-KANALIZACYJNEJ, RENOWACJA ELEWACJI, ZAGOSPODAROWANIE TERENU WOKÓŁ BUDYNKU	WM	X		
8.	ŻTBS ŻAGAŃ UL. MIODOWA NR 23/15	ŻAGAŃ UL. ŚLĄSKA NR 21	UZUPEŁNIENIE TYNKÓW ZEWNĘTRZNYCH SZTUKATERII I ELEMENTÓW ARCHITEKTONICZNYCH, MAŁOWANIE ELEWACJI	ŻTBS	-	-	R; E

Źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta w Żaganiu, Żagań 2009 r.

Wyjaśnienie skrótów:

ŻTBS – Żagańskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego sp. z o. o.

WM – Wspólnota Mieszkaniowa

SM – Spółdzielnia Mieszkaniowa

ZGM – Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Żaganiu

Tabela 38 Wykaz wniosków o włączenie zadania do Lokalnego Programu Rewitalizacji dla miasta Żagania wnioski dotyczące budownictwa ogólnego

LP	WNISKODAWCA ADRES	WNISKOWANY OBIEKT / ULICA ADRES	OPIS WNIOSKU	STRUKTUR A WŁASNOS CI	POŁOŻENIE W ŚCISŁEJ STREFIE OCHRONY KONSERWA TORSKIEJ	POŁOŻENIE W 500 METROWEJ STREFIE OCHRONY KONSERWATO RSKIEJ	R - OBIEKTY W REJESTRZE ZABYTEKÓW E - OBIEKTY / ELEMENTY BUDYNKÓW W EWIDENCJI ZABYTEKÓW
PIERŚCIEN I – OBSZAR ŚCISŁEGO CENTRUM MIASTA							
1.	ZESPÓŁ SZKÓŁ TEKSTYLNO – HANDLOWYCH, ŻAGAŃ UL. GIMNAZJALNA 13	TEREN NIEZABUDOWANY PRZY UL. GIMNAZJALNEJ DZIAŁKA NR 1079/1	BUDOWA SALI GIMNASTYCZNEJ Z ZAPLECZEM SOCJALNYM ORAZ BUDOWA BOISK SPORTOWYCH	STAROSTWO POWIATOWE	X		
2.	STAROSTWO POWIATOWE W ŻAGANIU UL. DWORCOWA 39	ŻAGAŃ UL. JANA PAWŁA II NR 9	TERMORENOWACJA OBIEKTU STAROSTWA PRZY UL. JANA PAWŁA II REMONT I RENOWACJA ELEWACJI Z KLINKIERU	STAROSTWO POWIATOWE	X		
3.	ZESPÓŁ SZKÓŁ TEKSTYLNO – HANDLOWYCH, ŻAGAŃ UL. GIMNAZJALNA 13 STAROSTWO POWIATOWE W ŻAGANIU UL. DWORCOWA NR 39	BUDYNEK ZESPOŁU SZKÓŁ TEKSTYLNO-HANDLOWYCH ŻAGAŃ UL. GIMNAZJALNA 13	REMONT I REWITALIZACJA BUDYNKU : NAPRAWA WIĘŻBY DACHOWEJ I WYMIANA DACHÓWEK NAPRAWA KOMINÓW WYMIANA STOLARKI OKIENNEJ O DRZWIOWEJ WYMIANA INSTALACJI WOD-KAN ORAZ C.O. RENOWACJA TYNKÓW OD STRONY WAŁOWEJ I GIMNAZJALNEJ	STAROSTWO POWIATOWE	X		R
4.	JAROSŁAW KRZYSZOŃ FITMA USŁUGOWA „DORJA” ŻAGAŃ UL. ASNYKA 18	ŻAGAŃ UL. II ARMII WP nr 20	REMONT BUDYNKU MIESZKALNO- USŁUGOWEGO WYMIANA RYNIEN, PRZEBUDOWA I REMONT ELEWACJI, PRZEBUDOWA KOMINÓW, SCHODÓW, WYMIANA STOLARKI OKIENNEJ I DRZWIOWEJ, WYKONANIE KANALIZACJI SANITARNEJ I CENTRALNEGO OGRZEWANIA	WŁ. PRYWATNA	X		

5.	SPÓŁDZIELNIA MIESZKANIOWA W ŻAGANIU UL. SOSNOWA 40	ŻAGAN PLAC SŁOWIAŃSKI NR 6	PRZEBUDOWA BUDYNKU HANDLOWO- USUGOWEGO NADBUDOWA DO 3 KONDYGNACJI ŁĄCZNIE, ZMIANA DACHU PŁASKIEGO NA SPADZISTY KRYTY DACHÓWKĄ, DOCIEPLENIE I PRZEBUDOWA ELEWACJI, WYMIANA STOLARKI OKIENNEJ I DRZWIOWEJ, WYMIANA INSTALACJI	SPÓŁDZIELNIA MIESZKANIOWA	X		
6.	ZOFIA REGULSKA ŻAGAŃ PLAC SŁOWIAŃSKI 13	ŻAGAŃ PLAC SŁOWIAŃSKI NR 13	REMONT KAMIENICZKI MIESZKALNO – USŁUGOWEJ : REMONT I MALOWANIE ELEWACJI REMONT KLATKI SCHODOWEJ MODERNIZACJA CENTRALNEGO OGRZEWANIA	WŁ. PRYWATNA	X		R
7.	WIESŁAWA I JAN MARTYNIAK ŻAGAŃ WARSZAWSKA NR 19	ŻAGAŃ UL. WARSZAWSKA NR 19	REMONT BUDYNKU: TERMOIZOLACJA, OGRZYBIENIE MURÓW, RENOWACJA ELEWACJI	WŁ. PRYWATNA	X		R
8.	TERESA POLKOWSKA ŻAGAŃ UL. SŁOWACKIEGO 18	ŻAGAŃ UL. SŁOWACKIEGO nr 18	REMONT DACHU Z WYMIANĄ POKRYCIA, WYMIANA RYNIEN I OBRÓBEK BLACHARSKICH, WYMIANA DRZWI WEJŚCIOWYCH FRONTOWYCH	WŁ. PRYWATNA	X		R
9.	WSPÓLNOTA MIESZKANIOWA ŻAGAŃ RYNEK NR 39	ŻAGAŃ RYNEK NR 39	TERMORENOWACJA OBIEKTU: DOCIEPLENIE ŚCIAN TYLNEJ I BOCZNEJ WRAZ Z KOLORYSTYKĄ - REMONT I KOLORYSTYKA ELEWACJI FRONTOWEJ REMONT DACHU WYMIANA STOLARKI OKIENNEJ I DRZWIOWEJ W CZĘŚCI WSPÓLNEJ BUDYNKU	WSPÓLNOTA	X		
10.	CECH RZEMIOSŁ RÓŻNYCH, STOWARZYSZENIE SPELEOKLUB BOBRY, PZW, GRAŻYNA I ANDRZEJ CHŁOSTOWSCY, ROMAN SZALON	ŻAGAN UL. RYNEK NR 11	REMONT ELEWACJI, RENOWACJA DETAILI ARCHITEKTONICZNYCH Z PIASKOWCA; REMONT DACHU Z TERMOIZOLACJĄ REMONT DACHU, WYMIANA BLACHARKI, RYNIEN I RUR SPUSTOWYCH, WYMIANA INSTAL. ODGROMOWEJ, KOMINÓW REMONT KLATKI SCHODOWEJ, REMONT I CZĘŚCIOWA WYMIANA STOLARKI OKIENNEJ I DRZWIOWEJ WYMIANA INSTALACJI WEWNĘTRZNEJ WOD-KAN. I ELEKTRYCZNEJ	WSPÓLNOTA	X		E; R

11.	PARAFIA RZYMSKO-KATOLICKA PLAC KLASZTORNY 2	ŻAGAŃ PLAC KLASZTORNY 2 KOŚCIÓŁ PW WNMP	REMONT DACHU WRAZ Z OBRÓBKAMI , RURAMI SPUSTOWYMI I RYNNAMI REMONT I KOLORYSTYKA ELEWACJI	PARAFIA	X		R
12.	PARAFIA RZYMSKO-KATOLICKA PLAC SŁOWIAŃSKI	ŻAGAŃ PLAC SŁOWIAŃSKI KOŚCIÓŁ PW PIOTRA I PAWŁA	REMONT I KOLORYSTYKA ELEWACJI REMONT DACHU WRAZ Z OBRÓBKAMI I RYNNAMI	PARAFIA	X		R
13.	URZĄD MIASTA W ŻAGANIU PLAC SŁOWIAŃSKI NR 17	RESTAURACJA ZABYTKOWEGO PAŁACYKU W ŻAGANIU	REMONT DACHU MODERNIZACJA I ODTWORZENIE DAWNEGO UKŁADU POMIESZCZEŃ WYMIANA INSTALACJI WEWNĘTRZNYCH WOD-KANN, C.O., ELEKTRYCZNEJ	GMINA ŻAGAŃ			
14.	URZĄD MIASTA ŻAGAŃ ŻAGAŃ PLAC SŁOWIAŃSKI NR 17	ŻAGAŃ - KWARTAŁ OGRANICZONY ULICAMI: BRACKA-DŁUGA-SŁOWACKIEGO- KEPLERA	PODJAZDY I MIEJSCA POSTOJOWE CIĄGI PIESZE I CHODNIKI PLACE ZABAW TEREN REKREACYJNY I ZIELEŃ OSIEDŁOWA OGÓLNODOSTĘPNA CZĘŚCIOWA ROZBIÓRKA BUDYNKÓW GOSPODARCZYCH	GMINA ŻAGAŃ	X		-
15.	URZĄD MIASTA ŻAGAŃ ŻAGAŃ PLAC SŁOWIAŃSKI NR 17	ŻAGAŃ PLAC SŁOWIAŃSKI NR 17	REMONT I KOLORYSTYKA ELEWACJI REMONT DACHU WYMIANA STOLARKI OKIENNEJ REMONT KLATKI SCHODOWEJ	GMINA ŻAGAŃ	X		R
16.	JOANNA I ANDRZEJ HRYCAJ	ŻAGAŃ SŁOWACKIEGO 6	TERMOMODERNIZACJA ELEWACJI WRAZ Z KOLORYSTYKĄ; REMONT DACHU ; WYMIANA STOLARKI OKIENNEJ I DRZWIOWEJ REMONT KLATKI SCHODOWEJ WYMIANA INSTALACJI ELEKTRYCZNEJ WEWNĘTRZNEJ	WŁ. PRYWATNA	X		R
17.	SĄD OKRĘGOWY W ZIELONEJ GÓRZE, ZIELONA GÓRA PL. SŁOWIAŃSKI 1	ŻAGAŃ UL. SZPROTAWSKA NR 3	REMONT ELEWACJI RENOWACJA STOLARKI WEWNĘTRZNEJ I ZEWNĘTRZNEJ ZAGOSPODAROWANIE TERENU ORAZ REMONT OGRODZENIA WYMIANA LAMP NA LAMPY O WZORZE HISTORYCZNYM MODERNIZACJA KOTŁOWNI GAZOWEJ	SKARB PAŃSTWA	X		R; E
18.	HANNA GUZIK, JAROSŁAW GUZIK, IWANA I SEBASTIAN HANISZEWSKY ŻAGAŃ	ŻAGAŃ UL. SZPROTAWSKA NR 2	REMONT I KOLORYSTYKA ELEWACJI REMONT / WYMIANA STOLARKI OKIENNEJ I DRZWIOWEJ ZAGOSPODAROWANIE TERENU	WŁ. PRYWATNA	X		R

19.	RENATA ZIOBRO MARIAN MARIAŃCZYK ŻAGAŃ	ŻAGAŃ UL. SZPROTAWSKA NR 2	WYMIANA DACHU	WŁ. PRYWATNA	X		R
20.	ŻAGAŃSKIE WODOCIĄGI I KANALIZACJE SP. Z O. O., ŻAGAŃ UL. CHROBREGO 44	ŻAGAŃ UL. KEPLERA - ARMII KRAJOWEJ	BUDOWA KANAŁU ODCIĄŻAJĄCEGO OGÓLNOŚPŁAWNEGO KO USPRAWNIENIE PRZEPŁYWU ŚCIEKÓW, POPRAWA PRZEPUSTOWOŚCI ISTN. SIECI KANALIZACYJNEJ	SPÓŁKA Z O.O.	X		
21.	MUZEUM MARTYROLOGII ALIANCKICH JEŃCÓW WOJENNYCH, ŻAGAŃ UL. LOTNIKÓW ALIANCKICH 6	RATUSZ - WIEŻA ŻAGAŃ RYNEK NR 36	REMONT POMIESZCZEŃ NA I PIĘTRZE WIEŻY RATUSZA Z PRZEZNACZENIEM NA DZIAŁ REGIONALNY MUZEUM.	GNIMA ŻAGAŃ	X		R
22.	SĄD REJONOWY W ŻAGANIU, SĄD OKRĘGOWY W ZIELONEJ GÓRZE ŻAGAŃ, UL. SZPROTAWSKA 3	ŻAGAŃ, UL. SZPROTAWSKA 3	REMONT OGRODZENIA ZEWNĘTRZNEGO, PARFK PRZY OBIEKCIE, ELEWACJA BUDYNKU, WYMIANA OKIEN, RENOWACJA STOLARKI WEWNĘTRZNEJ, DZRZWIOWEJ, WYMIANA LAMP OŚWIETLENIA ZEWNĘTRZNEGO I WEWNĘTRZNEGO, MODERNIZACJA SIECI CO, KOTŁA CO GAZOWEGO, WYMIANA SIECI SILNOPRĄDOWEJ, SIECI C.O. WRAZ Z WYMIANĄ KOTŁA C.O. GAZOWEGO	MSWiA	X		R
23.	WSPÓLNOTA MIESZKANIOWA UL. SŁOWACKIEGO 16	ŻAGAŃ, UL. SŁOWACKIEGO 16	WYMIANA POKRYCIA DACHU WRAZ Z PRZEBUDOWĄ KOMINÓW	WSPÓLNOTA MIESZKANIOWA	X		
PIERŚCIEN II – OBSZAR CENTRUM MIASTA							
1.	URZĄD MIASTA W ŻAGANIU PLAC SŁOWIAŃSKI NR 17	TRANSGRANICZNA STREFA AKTYWNOŚCI TURYSTYCZNEJ I REKREACYJNEJ - BUDOWA BULWARU NAD RZEKĄ BÓBR W ŻAGANIU	ZAGOSPODAROWANIE BULWARU MIEJSKIEGO PRZY RZECIE BÓBR CIĄGI PIESZE , PLACE ZABAW I URZĄDZENIA SPORTOWE, SCHODY BTERENOWE I PODJAZDY DLA WÓZKÓW OŚWIETLENIE TERENU	GMINA ŻAGAŃ			

			ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW ZIELONYCH				
2.	URZĄD MIASTA W ŻAGANIU PLAC SŁOWIAŃSKI NR 17	PAŁAC KSIĄŻĘCY W ŻAGANIU – CENTRUM TOŻSAMOŚCI I PRZYSZŁOŚCI EUROPEJSKIEJ	NAPRAWA DACHU WYMIANA STOLARKI OKIENNEJ LIKWIDACJĄ BARIER ARCHITEKTONICZNYCH – BUDOWA DŹWIGÓW PRZEBUDOWA CZĘŚCI POMIESZCZEŃ Z PRZEZNACZENIEM NA CENTRUM KULTURALNO KONFERENCYJNE WYMIANA INSTALACJI WODOCIĄGOWEJ, KANALIZACYJNEJ, CENTRALNEGO OGRZEWANIA, ELEKTRYCZNEJ REWITALIZACJA PARKU	GMINA ŻAGAŃ			
3.	MUZEUM MARTYROLOGII ALIANCKICH JEŃCÓW WOJENNYCH, ŻAGAŃ UL. LOTNIKÓW ALIANCKICH 6	WIEŻA WIDOKOWA ŻAGAŃ PLAC KRÓLOWEJ JADWIGI	ZAGOSPODAROWANIE TERENU PRZY PLACU KRÓLOWEJ JADWIGI – TRAKT KSIĄŻĘCY	GMINA ŻAGAŃ	X		R
4.	ZESPÓŁ SZKÓŁ MECHANICZNYCH, ŻAGAŃ UL. POMORSKA 7	ŻAGAŃ UL. POMORSKA NR 7	REMONT BUDYNKU SZKOŁY : REMONT I ODNOWIENIE ELEWACJI WYMIANA OKIEN REMONT ZABYTKOWYCH DRZWI WEJŚCIOWYCH	STAROSTWO POWIATOWE	X		E
5.	ZESPÓŁ SZKÓŁ MECHANICZNYCH, ŻAGAŃ UL. POMORSKA 7	ŻAGAŃ UL. POMORSKA NR 7	ZAGOSPODAROWANIE DZIEDZIŃCA WRAZ Z BOISKIEM SPORTOWYM WYMIANA KANALIZACJI SANITARNEJ I DESZCZOWEJ	STAROSTWO POWIATOWE	X		
6.	MUZEUM MARTYROLOGII ALIANCKICH JEŃCÓW WOJENNYCH, ŻAGAŃ UL. LOTNIKÓW ALIANCKICH 6	WIEŻA WIDOKOWA ŻAGAŃ PLAC KRÓLOWEJ JADWIGI	REMONT I PRACE KONSERWATORSKIE KAPLICY I KRYPTY PRZY WIEŻY WIDOKOWEJ	GMINA ŻAGAŃ	X		R
7.	PAŃSTWOWA SZKOŁA MUZYCZNA I I II STOPNIA, ŻAGAŃ UL. POMORSKA 14	ŻAGAŃ UL. ŻELAZNA	PRZEBUDOWA ZABYTKOWYCH OBIEKTÓW POSZPITALNYCH NA POTRZEBY SZKOŁY MUZYCZNEJ ORAZ EUROPEJSKIEGO CENTRUM MUZYCZNEGO WRAZ Z INFRASTRUKTURĄ	GMINA ŻAGAŃ	X		R
8.	PAŃSTWOWA SZKOŁA MUZYCZNA I I II STOPNIA, ŻAGAŃ UL. POMORSKA 14	ŻAGAŃ UL. ŻELAZNA	BUDOWA SALI WIELOFUNKCYJNEJ NA POTRZEBY SZKOŁY MUZYCZNEJ ORAZ EUROPEJSKIEGO CENTRUM MUZYCZNEGO	GMINA ŻAGAŃ	X		

9.	ŻAGAŃ, UL. WOJSKA POLSKIEGO 6	ŻAGAŃ UL. WOJSKA POLSKIEGO 6	RESTAURACJA DAWNEJ KAPLICY STAROLUTERAŃSKIEJ REMONT DACHU I RENOWACJA FASADY ZABEZPIECZENIE OBIEKTU PRZED WILGOCIĄ RENOWACJA WNĘTRZA: MONTAŻ WITRAŻY, MALOWANIE, RENOWACJA OŁTARZA GŁÓWNEGO I DWÓCH BOCZNYCH, AMBONY ORAZ CHRZCIELNICY	PARAFIA	X		E
10.	PARAFIA POLSKOKATOLICKA, ŻAGAŃ, UL. WOJSKA POLSKIEGO 6	ŻAGAŃ UL. WOJSKA POLSKIEGO 6	ZAGOSPODAROWANIE TERENU WOKÓŁ KOŚCIOŁA ILUMINACJA ŚWIETLNA OBIEKTU	PARAFIA	X	X	E
11.	ŻAGAŃSKIE WODOCIĄGI I KANALIZACJE SP. Z O. O., ŻAGAŃ UL. CHROBREGO 44	ŻAGAŃ UL. SZPROTAWSKA	BUDOWA KANAŁU ODCIĄŻAJĄCEGO OGÓLNOSPŁAWNEGO KO USPRAWNIENIE PRZEPŁYWU ŚCIEKÓW, ODBIÓR ŚCIEKÓW Z TERENÓW DOTYCHCZAS NIESKANALIZOWANYCH	SPÓŁKA Z O.O.	X		
12.	STOWARZYSZENIE TURYSTYCZNE "PIECHUR", ŻAGAŃ UL. SZPROTAWSKA 24	ŻAGAŃ UL. SZPROTAWSKA nr 24	REMONT DAWNEGO DOMKU PORTIERA PARKU KSIĄŻĘCEGO - SIEDZIBY S.T. „PIECHUR” REMONT DACHU WYMIANA STOLARKI OKIENNEJ I DRZWIOWEJ BUDOWA OGRODZENIA		X		E
13.	ŻAGAŃSKIE WODOCIĄGI I KANALIZACJE SP. Z O. O., ŻAGAŃ UL. CHROBREGO 44	ŻAGAŃ UL. BRODATEGO -. KOPERNIKA	BUDOWA KANAŁU ODCIĄŻAJĄCEGO OGÓLNOSPŁAWNEGO KO USPRAWNIENIE PRZEPŁYWU ŚCIEKÓW, POPRAWA PRZEPUSTOWOŚCI ISTN. SIECI KANALIZACYJNEJ	SPÓŁKA Z O.O.	X		
14.	ŻAGAŃSKIE WODOCIĄGI I KANALIZACJE SP. Z O. O., ŻAGAŃ UL. CHROBREGO 44	ŻAGAŃ UL. POMORSKA	REMONT SIECI WODOCIĄGOWEJ WRAZ Z PRZYŁĄCZAMI NA UL. POMORSKIEJ - WYMIANA ŻELIWNego WODOCIĄGU NA NOWY Z RUR PE	SPÓŁKA Z O.O.	X		

**INNE INWESTYCJE NA OBSZARZE ADMINISTRACYJNYM MIASTA ŻAGAŃ KOMPLEMENTARNE DO INWESTYCJI OBJĘTYCH PIERŚCIENIEM I ORAZ
PIERŚCIENIEM II**

1	ŻAGAŃSKIE WODOCIĄGI I KANALIZACJE SP. Z O. O., ŻAGAŃ UL. CHROBREGO 44	ŻAGAŃ UL. KOŻUCHOWSKA – GRANICZNA	BUDOWA SIECI KANALIZACYJNEJ DŁ. 1490,0 m UZBROJENIE NOWYCH TERENÓW POD ZABUDOWĘ	SPÓŁKA Z O.O.			
2	REJONOWY ZARZĄD INFRASTRUKTURY 65-043 ZIELONA GÓRA UL. CHROBREGO 7	BUDYNEK SZTABOWY ŻAGAŃ UL. TRAUGUTTA 1,3,4	REMONT ELEWACJI WRAZ Z WYMIANĄ ELEMENTÓW ZEWNĘTRZNYCH PRZEBUDOWA PARKINGÓW I CHODNIKÓW ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW ZIELONYCH	SKARB PAŃSTWA		X	
3.	MUZEUM MARTYROLOGII ALIANCKICH JEŃCÓW WOJENNYCH, ŻAGAŃ LOTNIKÓW ALIANCKICH 6	BUDYNEK MUZEUM ŻAGAŃ UL. LOTNIKÓW ALIANCKICH 6	TEREMORENOWACJA OBIEKTU WYMIANA STOLARKI OKIENNEJ WYKONANIE REMONTU ELEWACJI (DOCIEPLENIE ŚCIAN ZEWNĘTRZNYCH	GMINA ŻAGAŃ			E
4.	REJONOWY ZARZĄD INFRASTRUKTURY 65-043 ZIELONA GÓRA UL. CHROBREGO 7	BUDYNEK SZTABOWY ŻAGAŃ UL. TRAUGUTTA – DWORCOWA BUD. NR 18	REMONT ELEWACJI WRAZ Z WYMIANĄ ELEMENTÓW ZEWNĘTRZNYCH PRZEBUDOWA PARKINGÓW I CHODNIKÓW ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW ZIELONYCH	SKARB PAŃSTWA		X	
5.	REJONOWY ZARZĄD INFRASTRUKTURY 65-043 ZIELONA GÓRA UL. CHROBREGO 7	BUDYNEK KASYNA -MESSY Z HOTELEM GARNIZONOWY KLUB OFICERSKI BUD. NR 1 UL. ŻARSKA	REMONT BUDYNKU I REMONT ELEWACJI REWITALIZACJA PARKU Z AKWENAMI WODNYMI NAPRAWA I WYMIANA ELEMENTÓW ZAGOSPODAROWANIA TERENU	SKARB PAŃSTWA			
6.	REJONOWY ZARZĄD INFRASTRUKTURY 65-043 ZIELONA GÓRA UL. CHROBREGO 7	MUZEUM TECHNIKI ENERGETYCZNEJ ŻAGAŃ UL. ŻARSKA	ADAPTACJA ISTNIEJĄCEJ KOTŁOWNI Z TURBINAMI PAROWYMI Z ROKU 1937 NA MUZEUM TECHNIKI ENERGETYCZNEJ	SKARB PAŃSTWA			
7.	OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ, ŻAGAŃ UL. PSTROWSKIEGO 3	ŻAGAŃ UL. PSTROWSKIEGO 3	WYMIANA BRAM I PRZĘSEŁ OGRODZENIA	GMINA ŻAGAŃ		X	
8.	PUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA NR 3, ŻAGAŃ UL. SZKOLNA 42	ŻAGAŃ UL. SZKOLNA	ROZBUDOWA PUBLICZNEJ SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 3: BUDOWA SALI GIMNASTYCZNEJ Z ZAPLECZEM DOBUDOWA ZESPOŁU POMIESZCZEŃ DLA DZIECI 4,5 i 6-LETNICH Z ZAPLECZEM SOCJALNYM I SZTANIĄ.	GMINA ŻAGAŃ			

9.	ŻAGAN, UL. SZKOLNA	ŻAGAŃ UL. SZKOLNA	REMONT BUDYNKU PUBLICZNEJ SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 3: REMONT I PRZEBUDOWA DACHU PRZEBUDOWA I INSTALACJI ELEKTRYCZNEJ I GRZEWOCZEJ	GMINA ŻAGAŃ	X		
10.	URZĄD MIASTA W ŻAGANIU ŻAGAŃ PLAC SŁOWIAŃSKI NR 17	ŻAGAŃ – JEDNOSTKA WOJSKOWA	CENTRUM TRADYCJI POLSKICH WOJSK PANCERNYCH PRZY 11 LUBUSKIEJ DYWIZJI KAWALERII PANCERNEJ IM. KRÓLA JANA III SOBIESKIEGO	GMINA ŻAGAŃ			

Źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta w Żaganiu, Żagań 2009 r.

Wyjaśnienie skrótów:

ŻTBS – Żagańskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego sp. z o. o.

WM – Wspólnota Mieszkaniowa

SM – Spółdzielnia Mieszkaniowa

ZGM – Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Żaganiu

6.2. Działania gospodarcze

Planowane działania gospodarcze, dotyczą przedsięwzięć realizowanych w latach 2009-2020 w związku z działaniami inwestycyjnymi, wykorzystując efekty działań architektoniczno-urbanistycznych na obszarze rewitalizowanym. Poniższe karty przedsięwzięć przedstawiają zamierzenia do realizacji przez wielu różnych partnerów. Przedstawione przedsięwzięcia, mając bezpośredni związek z realizowanymi w ramach LPR inwestycjami, będą oddziaływać na cały obszar Miasta. W tabelach tych przy każdym zadaniu znajdują się informacje dotyczące nazwy przedsięwzięcia, potencjalnych partnerów, zaangażowanych w realizację, skrótowego zakresu rzeczowego, celu realizacji, okresu realizacji, przewidywanego łącznego kosztu zadania oraz przewidywanych źródeł finansowania inwestycji.

Uproszczona karta przedsięwzięcia gospodarczego nr 1	
Nazwa przedsięwzięcia	Stworzenie i realizacja programu promocji gospodarczej, w tym dogodnych warunków inwestowania na rewitalizowanym obszarze
Podmioty realizujące	Miasto Żagań, Żagańska Agencja Rozwoju Lokalnego Sp. z o o., jednostki organizacyjne, lokalne instytucje kultury, lokalne i regionalne organizacje pozarządowe, instytucje otoczenia biznesu, lokalne firmy, inwestorzy, działacze społeczni
Zakres rzeczowy	W ramach przedsięwzięcia zorganizowany i przeprowadzony zostanie cykl warsztatów i spotkań różnych grup interesariuszy, określających potrzeby i możliwości miasta w zakresie inwestowania, przy uwzględnieniu efektów i nowej specyfiki miejsc zrewitalizowanych. W efekcie powstanie program promocji miasta w tym zakresie, uwzględniający możliwe sposoby i metody promocji gospodarczej, do corocznej realizacji. W ramach realizacji programu przewiduje się kompleksowe działania, wynikające z ustalonego harmonogramu, o stałym corocznie powtarzalnym charakterze, w tym różnego rodzaju publikacje multimedialne, jak też udział w targach i misjach gospodarczych.
Cele	Realizacja projektu przyniesie następujące korzyści: • stworzy jasne i przejrzyste zasady inwestowania na terenie Miasta • określi priorytety, jakim poddane zostanie poszukiwanie nowych inwestorów, co pozwoli dookreślić profile inwestorów pożądanых – np. wykorzystujących potencjał turystyczny Żagania, metody i sposoby ich poszukiwania i docierania do nich • uporządkuje zasady współpracy samorządu z przedsiębiorcami w zakresie promocji gospodarczej • pozwoli zaktualizować, ewentualnie zdefiniować nowe obszary w zakresie inwestowania w mieście – np. w zakresie turystyki historycznej co pozwoli, ewentualnie ukierunkuje zaangażowanych partnerów do określenia nowych, ewentualnie wzbogacania dotychczasowych kompleksowych produktów turystycznych. • Pozwoli na aktywizację różnych podmiotów w zakresie działalności dla wspólnego dobra

	• Pozwoli na efektywne poszukiwanie nowych inwestorów • Przyczyni się do integracji społeczności lokalnej
Okres realizacji	2011-2013
Przewidywany łączny koszt	Okolo 100.000,00 zł / rocznie
Przewidywane źródła finansowania inwestycji	środki własne, Urząd Marszałkowski, Lubuski Regionalny Program Operacyjny, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, Kapitał Ludzki, środki prywatne

Uproszczona karta przedsięwzięcia gospodarczego nr 2	
Nazwa przedsięwzięcia	Wykorzystanie lokalnego potencjału, stworzenie programów partnerstwa publiczno-prywatnego dla realizacji Programu
Podmioty realizujące	Miasto Żagań, ŻARL Sp. z o. o., jednostki organizacyjne, Przedsiębiorcy, lokalne i regionalne organizacje pozarządowe, instytucje otoczenia biznesu, lokalne firmy, inwestorzy
Zakres rzeczowy	W ramach przedsięwzięcia będą miały miejsce sympozja i szkolenia, dotyczące partnerstwa publiczno-prywatnego w zakresie przedsięwzięć realizowanych w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji, skierowane do podmiotów prywatnych, wspólnot mieszkaniowych, przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji pozarządowych i osób prywatnych, popularyzujących ideę partnerstwa publiczno-prywatnego, jako dobrego narzędzia, zwiększającego efektywność podejmowanych działań w zakresie rewitalizacji, w tym wykorzystywania zrewitalizowanej substancji na rzecz ożywiania społeczno-gospodarczego zdegradowanych miejsc i przestrzeni
Cele	Realizacja projektu przyniesie następujące korzyści: • Wypromuje ideę partnerstwa publiczno-prywatnego, jako świetnego narzędzia działania, • Pozwoli oswoić się z nowym sposobem zarządzania substancją publiczno-prywatną na rzecz wspólnego dobra, • Przyczyni się do przełamania nieufności samorządowców i przedsiębiorców w zakresie współdziałania w ramach ppp • Znacznie zwiększy efektywność podejmowanych działań w zakresie rewitalizacji • Przyczyni się do wypracowania dobrych praktyk współpracy samorządów i przedsiębiorców • Przyczyni się do zwiększenia świadomości lokalnych przedsiębiorców i mieszkańców w zakresie potrzeb i efektów współpracy • Przyczyni się do integracji społeczności lokalnej
Okres realizacji	2010-2011
Przewidywany łączny koszt	Okolo 50.000
Przewidywane źródła finansowania inwestycji	środki własne, Urząd Marszałkowski, Lubuski Regionalny Program Operacyjny, Kapitał Ludzki

Uproszczona karta przedsięwzięcia gospodarczego nr 3

Nazwa przedsięwzięcia	Szkolenia dla osób pracujących zwiększające kompetencje lub zapobiegające niekorzystnym skutkom restrukturyzacji przedsiębiorstw
Podmioty realizujące	ŻARL Sp. z o. o., Miasto Żagań, Instytucje otoczenia biznesu, lokalne i regionalne organizacje pozarządowe, Przedsiębiorcy
Zakres rzeczowy	W ramach przedsięwzięcia we współpracy samorządu instytucji otoczenia biznesu, prężnej organizacji pozarządowej lub prywatnej firmy zrealizowany zostanie projekt o charakterze badawczo-szkoleniowym • pierwszy etap realizacji związany będzie ze szczegółowym rozpoznaniem lokalnego rynku, identyfikacją jego słabości i zagrożeń, związanych ze zmianą gospodarczą, rozpoznaniem potrzeb restrukturyzacyjnych przedsiębiorstw i zapotrzebowaniem na określone kompetencje pod kątem rozwoju rynku w perspektywie kilkuletniej • kolejny etap projektu dotyczyć będzie realizacji potrzeb szkoleniowych pod kątem branż i kompetencji rozwojowych, jak też pod kątem zdefiniowanych potrzeb restrukturyzacyjnych określonych przedsiębiorstw
Cele	Realizacja projektu przyniesie następujące korzyści: • Wypromuje ideę partnerstwa publiczno-prywatnego, jako świetnego narzędzia działania, • Pozwoli oswoić się z nowym sposobem zarządzania substancją publiczno-prywatną na rzecz wspólnego dobra, • Przyczyni się do przełamania nieufności samorządowców i przedsiębiorców w zakresie współdziałania w ramach ppp • Znacznie zwiększy efektywność podejmowanych działań w zakresie rewitalizacji • Przyczyni się do wypracowania dobrych praktyk współpracy samorządów i przedsiębiorców • Przyczyni się do zwiększenia świadomości lokalnych przedsiębiorców i mieszkańców w zakresie potrzeb i efektów współpracy • Przyczyni się do integracji społeczności lokalnej
Okres realizacji	2010-2011
Przewidywany łączny koszt	Okolo 300.000
Przewidywane źródła finansowania inwestycji	Program Operacyjny Kapitał Ludzki, środki własne przedsiębiorstw

Uproszczona karta przedsięwzięcia gospodarczego nr 4	
Nazwa przedsięwzięcia	Działania wspierające zagospodarowanie kierunkowe obszaru ścisłego centrum miasta celem stworzenia możliwości prowadzenia handlu i usług
Podmioty realizujące	Miasto Żagań, ŻARL Sp. z o. o., samorządy gospodarcze, instytucje otoczenia biznesu, lokalne i regionalne organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, działacze społeczni
Zakres rzeczowy	W ramach przedsięwzięcia przewiduje się promocję pod kątem potrzeb zagospodarowania i wykorzystania nowej przestrzeni miejskiej, celem generowania przychodów. Działania będą skierowane do potencjalnych

	drobnych inwestorów, których działalność w centrum Żagania przyczyni się do ożywienia ruchu w centrum miasta, w tym turystycznego – handel i usługi, lokale gastronomiczno-restauratorskie, sklepy pamiątkarskie, usługi związane z turystyką i inne, mające potencjał rozwojowy wraz ze zmianą i rozszerzeniem funkcji przestrzennych centrum miasta. Cykl spotkań promocyjnych zorganizowanych wspólnie z właścicielami budynków, w tym promujących wykorzystanie nowych i rozszerzonych funkcji przestrzeni, wraz z wydobyciem potencjału historycznego i zabytkowanego na terenie rewitalizowanych obszarów
Cele	Realizacja projektu przyniesie następujące korzyści: • Przyczyni się do wypracowania dobrych praktyk współpracy pomiędzy różnymi podmiotami, • Przyczyni się do zwiększenia efektywności promocji miasta, w tym materialnych efektów rewitalizacji • Przyczyni się do wzrostu ruchu turystycznego na terenie miasta • Zwiększy atrakcyjność i ożywi obszary poddane pracom materialno-technicznym w ramach rewitalizacji • Przyczyni się do integracji społeczności lokalnej
Okres realizacji	2010-2011
Przewidywany łączny koszt	20.000 / rocznie
Przewidywane źródła finansowania inwestycji	Środki własne, LRPO, POKL, środki prywatne

Uproszczona karta przedsięwzięcia gospodarczego nr 5	
Nazwa przedsięwzięcia	Rozwój „instytucji” wspierającej inicjatywy gospodarcze (fundusz poręczeń, doradztwo)
Podmioty realizujące	Miasto Żagań, ŻARL Sp. z o. o., jednostki organizacyjne, instytucje kultury, instytucje otoczenia biznesu, lokalne i regionalne organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, działacze społeczni
Zakres rzeczowy	W ramach przedsięwzięcia w 2008 r. do życia została powołana instytucja działająca na rzecz rozwoju lokalnego – w ramach spółki z o.o., zajmująca się doradztwem dla MSP oraz zarządzaniem utworzonym Inkubatorem Przedsiębiorczości. Dodatkowo planuje się aby spółka zajęła się obsługą powołanego z inicjatywy samorządu Funduszu Poręczeń Kredytowych dla firm rozwijających się i nowotworzonych.
Cele	Realizacja projektu przyniesie następujące korzyści: • Przyczyni się do rozwoju istniejącej lokalnej instytucji otoczenia biznesu, która będzie inicjować i koordynować inicjatywy progospodarcze i rozwojowe, na terenie miasta, wykorzystując zrewitalizowaną tkankę urbanistyczną • Rozwój instytucji partnerskiej dla biznesu, świadczącej na miejscu w Żaganiu usługi dla biznesu • Pozwoli skonsolidować środowisko biznesu, organizując różne szkolenia i tematyczne konferencje z zakresu różnych branż • Przyczyni się do zwiększenia efektywności promocji gospodarczej miasta, w tym ich turystycznych aspektów

	• Stworzy szanse rozwoju dla osób z pomysłem i przedsiębiorczych, którzy jednak nie bardzo wiedzą jak zdobyć gotówkę na rozpoczęcie i prowadzenie działalności gospodarczej • Przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej, wzbogacenia oferty turystycznej, a tym samym do wzrostu ruchu turystyczno-biznesowego
Okres realizacji	2010-2020
Przewidywany łączny koszt	Okolo 100.000 / rocznie
Przewidywane źródła finansowania inwestycji	Środki własne, środki prywatne organizatorów lub udziałowców, POKL

Uproszczona karta przedsięwzięcia gospodarczego nr 6	
Nazwa przedsięwzięcia	Promocja przedsiębiorczości wśród mieszkańców obszarów rewitalizowanych
Podmioty realizujące	ŻARL Sp. z o. o., Miasto Żagań, instytucje otoczenia biznesu, lokalne i regionalne organizacje pozarządowe, firmy prywatne
Zakres rzeczowy	W ramach przedsięwzięcia przewiduje się organizację cyklu szkoleń dla osób o dużym potencjale przedsiębiorczości, dotyczących umiejętności związanych z prowadzeniem własnego biznesu. Cykl szkoleń wyłoni wśród osób biorących udział najlepiej przygotowane biznesplany i osoby gotowe do podjęcia własnej działalności gospodarczej, które otrzymają jednorazowe dofinansowanie na rozwój własnej działalności oraz wsparcie pomostowe w postaci comiesięcznych dotacji na okres 6-12 miesięcy na koszty prowadzenia działalności oraz wsparcie doradcze.
Cele	Realizacja projektu przyniesie następujące korzyści: • Aktywne pobudzenie i stymulowanie przedsiębiorczości mieszkańców • Wzrost wiary we własne możliwości wśród uczestników szkoleń • Zwiększenie wiedzy i świadomości, dotyczącej prowadzenia własnego biznesu • Ułatwienie założenia i utrzymania własnej firmy wśród wybranych uczestników szkoleń
Okres realizacji	2011-2013
Przewidywany łączny koszt	700.000
Przewidywane źródła finansowania inwestycji	POKL

6.3 Działania społeczne

Planowane działania społeczne, dotyczą przedsięwzięć realizowanych w latach 2009-2020 i będą realizowane w związku z działaniami inwestycyjnymi, wykorzystując efekty działań architektoniczno-urbanistycznych na obszarze rewitalizowanym. Poniższe karty przedsięwzięć przedstawiają zamierzenia do realizacji przez wielu różnych partnerów. Przedstawione przedsięwzięcia, mając bezpośredni związek z realizowanymi w ramach LPR inwestycjami, będą oddziaływać na cały obszar Miasta, ze szczególnym uwzględnieniem mieszkańców obszarów rewitalizowanych. Przedsięwzięcia te są przede wszystkim związane z potrzebą ożywienia

społecznego – aktywizacji osób wykluczonych, zmniejszenia bezrobocia, zwiększenia poczucia bezpieczeństwa i zwiększenia udziału mieszkańców w życiu publicznym, w tym we współdziałaniu na rzecz wspólnego dobra, czyli na rzecz redukcji niekorzystnych zjawisk społecznych, ściśle związanych z faktem degradacji wyznaczonych obszarów i minimalizacji niekorzystnych wskaźników.

W tabelach tych przy każdym zadaniu znajdują się informacje dotyczące nazwy przedsięwzięcia, potencjalnych partnerów, zaangażowanych w realizację, skrótowego zakresu rzeczowego, celu realizacji, okresu realizacji, przewidywanego łącznego kosztu zadania oraz przewidywanych źródeł finansowania inwestycji.

Uproszczona karta przedsięwzięcia społecznego nr 1	
Nazwa przedsięwzięcia	Szkolenia aktywizujące dla osób bezrobotnych i bezdomnych – klientów Ośrodka Pomocy Społecznej
Podmioty realizujące	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Gmina Żagań o statusie miejskim, organizacje pozarządowe, instytucje publiczne,
Zakres rzeczowy	W ramach przedsięwzięcia będzie realizowany cykl działań dla osób wykluczonych, mających na celu aktywizację osób długotrwale bezrobotnych, bezdomnych, dotkniętych marginalizacją – klientów Ośrodka Pomocy Społecznej. W ramach działań realizowane będą szkolenia kompetencyjne, dotyczące nabycia poszukiwanych na rynku pracy umiejętności, spotkania grupowe i indywidualne motywujące do działania i przywracające objęte pomocą osoby dla społeczeństwa, jak też inne narzędzia aktywizujące.
Cele	Realizacja projektu przyniesie następujące korzyści: • Aktywizuje osoby dotknięte wykluczeniem społecznym o małej wierze w siebie i poczuciu własnej wartości • Spowoduje wzrost wiary we własne możliwości wśród uczestników szkoleń, jak też zwiększy poczucie własnej wartości • Przyczyni się do nabycia umiejętności interpersonalnych, pozwalających normalnie funkcjonować w społeczeństwie, jak też na efektywne poszukiwanie pracy • Zwiększy świadomość w zakresie możliwości wynikających z aktywnego działania • Zwiększy umiejętność współpracy i działania w grupie
Okres realizacji	2010-2013
Przewidywany łączny koszt	80.000 / rocznie
Przewidywane źródła finansowania inwestycji	POKL

Uproszczona karta przedsięwzięcia społecznego nr 2	
Nazwa przedsięwzięcia	Pobudzanie przedsiębiorczości wśród osób wykluczonych społecznie – tworzenie spółdzielni socjalnych
Podmioty realizujące	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Gmina Żagań o statusie miejskim, organizacje pozarządowe, instytucje publiczne, przedsiębiorcy, działacze społeczni
Zakres rzeczowy	W ramach przedsięwzięcia realizowane będą działania szkoleniowe wraz z przyznaniem dotacji, dedykowane dla osób dotkniętych wykluczeniem, z

	dysfunkcją społeczną. Cykl szkoleń dotyczyć będzie prowadzenia działalności gospodarczej w warunkach rynkowych w ramach Spółdzielni Socjalnej, stworzonej przez uczestników szkolenia, zgodnie z Ustawą z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. Nr 94, poz. 651). Uczestnikom przyznane zostaną środki pomocowe na zorganizowanie i rozpoczęcie działalności oraz środki pomostowe na koszty prowadzenia działalności na okres 6-12 miesięcy.
Cele	Realizacja projektu przyniesie następujące korzyści: • Aktywizuje osoby dotknięte wykluczeniem społecznym o małej wierze w siebie i poczuciu własnej wartości • Spowoduje wzrost wiary we własne możliwości wśród uczestników szkoleń, jak też zwiększy poczucie własnej wartości, co przyczyni się do uaktywnienia zmysłu przedsiębiorczości wśród osób wykluczonych • Przyczyni się do nabycia umiejętności interpersonalnych i zarządzania własną działalnością, co pozwoli na normalne funkcjonowanie w społeczeństwie, jak też na efektywne prowadzenie własnego biznesu • Zwiększy świadomość w zakresie możliwości wynikających z aktywnego działania • Zwiększy umiejętność współpracy i działania w grupie • Wyróbi nawyk konsekwencji, jak też nauczy skutków jej braku w codziennej działalności • Wyróbi potrzebę i nauczy wykorzystywać własne możliwości, jak też możliwie szybkiego nabywania nowych umiejętności
Okres realizacji	2010-2011
Przewidywany łączny koszt	100.000
Przewidywane źródła finansowania inwestycji	POKL

Uproszczona karta przedsięwzięcia społecznego nr 3	
Nazwa przedsięwzięcia	Wyrównywanie szans edukacyjnych związanych z dostępem dzieci i młodzieży do nowoczesnej oferty dodatkowych zajęć edukacyjnych i szerokiej oferty edukacji kulturalnej
Podmioty realizujące	Gmina Żagań o statusie miejskim, szkoły podstawowe i gimnazja, przedszkola, organizacje pozarządowe, instytucje kultury
Zakres rzeczowy	W ramach przedsięwzięcia będzie realizowany cykl zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży szkolnej z obszarów rewitalizowanych, zagospodarowujących aktywność i pomysłowość dzieci i młodzieży w czasie wolnym od zajęć szkolnych. Zajęcia dotyczyć będą organizacji różnych twórczych warsztatów aktywizujących w zależności od zainteresowań dzieci – np. warsztaty fotograficzne, filmowe, plastyczne, teatralne, radiowe, krajoznawcze. W ramach zajęć przewiduje się tzw. sesje wyjazdowe do interesujących miejsc i instytucji, związanych z określoną dziedziną warsztatów, jak też zajęcia w plenerze, wycieczki po okolicy, wykorzystując twórczo naturalne uwarunkowania na potrzeby warsztatów. Podczas zajęć akcent postawiony będzie na uwolnienie i wykorzystanie naturalnej ekspresji dzieci i młodzieży, nie na żmudne wchłanianie suchej wiedzy. Planowane są też wyjazdy do opery, na

	spektakle teatralne, koncerty symfoniczne.
Cele	Realizacja projektu przyniesie następujące korzyści: • Przyczyni się do wyrównania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, w tym z terenów wiejskich • Spowoduje wzrost wiedzy i świadomości dzieci co do lokalnych i regionalnych korzeni i uwarunkowań kulturalnych • Spowoduje wzrost kompetencji interkulturalnych, pozwalających na swobodne poruszanie się po innych kulturach, w tym na obcowanie z ich przedstawicielami bez uprzedzeń i lęków • Spowoduje wzrost wiary we własne możliwości, zwiększy poczucie lokalnej i regionalnej tożsamości • Przyczyni się do uświadomienia potrzeby współdziałania na rzecz wspólnego dobra i rozwoju • Zwiększy umiejętność współpracy i działania w grupie
Okres realizacji	2010-2013
Przewidywany łączny koszt	80.000 / rocznie
Przewidywane źródła finansowania inwestycji	POKL

Uproszczona karta przedsięwzięcia społecznego nr 4	
Nazwa przedsięwzięcia	System stypendialny dla najzdolniejszych uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych
Podmioty realizujące	Gmina Żagań o statusie miejskim, szkoły podstawowe i gimnazja, organizacje pozarządowe, instytucje kultury
Zakres rzeczowy	W ramach przedsięwzięcia zostanie opracowany system stypendialny, promujący nieprzeciętne zdolności, konsekwencję i pracowitość dzieci i młodzieży. Co roku stypendia będą wręczane za najlepsze osiągnięcia w dziedzinie nauki, kultury, sportu, działalności społecznej i przedsiębiorczości. Laureatów wyłoni specjalnie powołana komisja powołana z członków władz samorządowych, przedstawicieli instytucji kulturalnych i oświatowych, jak też osób powszechnie uznanych za swoją działalność w dziedzinach, w jakich przyznawane będą stypendia. Stypendium może składać się gratyfikacji pieniężnej, jak też z nagrody rzeczowej, związanej z daną dziedziną, które będą wręczane podczas uroczystej corocznej gali.
Cele	Realizacja projektu przyniesie następujące korzyści: • Przyczyni się do promocji wśród uczniów postaw aktywnych i twórczych poszukiwań, nastawionych na konsekwentne zdobywanie wiedzy i umiejętności • Przyczyni się do promocji młodych zdolnych, rozpoczynających ścieżkę kariery twórczej i zawodowej • Pozwoli młodym laureatom nabrać wiary we własne siły i ugruntuje w nich poczucie lokalnej i regionalnej tożsamości, jak też dumy z miejsca przynależności • Doda młodym ludziom odwagi do dokonywania istotnych wyborów i konsekwencji w ich realizowaniu • Przyczyni się do nabycia umiejętności interpersonalnych i zarządzania własną ścieżką rozwoju
Okres realizacji	2010-2013

Przewidywany łączny koszt	20.000 / rocznie
Przewidywane źródła finansowania inwestycji	Środki własne, środki prywatne sponsorów

Uproszczona karta przedsięwzięcia społecznego nr 5	
Nazwa przedsięwzięcia	Cykl spotkań i prezentacji popularyzujących postawy proekologiczne i prozdrowotne wraz z nauką pierwszej pomocy dzieci i młodzieży
Podmioty realizujące	Gmina Żagań o statusie miejskim, szkoły podstawowe i gimnazja, organizacje pozarządowe, instytucje kultury,
Zakres rzeczowy	W ramach przedsięwzięcia zostanie przeprowadzony cykl spotkań i pogadanek, prezentujących dzieciom i młodzieży szkolnej zasadność segregacji odpadów i potrzeby w zakresie środowiska, jak też nauka zalet proekologicznych postaw i współodpowiedzialności za wspólne dobra naturalne, jak też wspólną przestrzeń na terenach miejskich i wiejskich, która powinna być utrzymywana w odpowiednim porządku i czystości. W ramach projektu w osobnym cyklu zajęć w tych samych grupach dzieci i młodzież przejdą podstawowe szkolenie pierwszej pomocy, jak też przekazana im zostanie wiedza, dotycząca korzyści wynikających z postaw prozdrowotnych, realizujących się w zdrowym odżywianiu i unormowanym trybie życia
Cele	Realizacja projektu przyniesie następujące korzyści: • Przyczyni się do promocji wśród uczniów postaw prozdrowotnych i proekologicznych, kształtujących poczucie odpowiedzialności za otoczenie, zarówno środowisko naturalne, jak i przestrzeń publiczną • Przyczyni się do kształtowania postaw odpowiedzialności i poszanowania życia • Zwiększy postawy empatii, w tym zdolność niesienia pomocy osobom potrzebującym, w tym ofiarom wypadków • Pozwoli nabrać wiary we własne siły i możliwości młodych ludzi, co pozwoli na bardziej pewne i zdecydowane postawy w przyszłości • Doda młodym ludziom odwagi w aktywnej interakcji ze światem zewnętrznym
Okres realizacji	2010-2013
Przewidywany łączny koszt	20.000 / rocznie
Przewidywane źródła finansowania inwestycji	Środki własne, POKL

Uproszczona karta przedsięwzięcia społecznego nr 6	
Nazwa przedsięwzięcia	Zintegrowane działania zwiększające bezpieczeństwo i poczucie bezpieczeństwa
Podmioty realizujące	Komenda Powiatowa Policji, Gmina Żagań o statusie miejskim, Straż Miejska, szkoły podstawowe i gimnazja, jednostki organizacyjne, inne instytucje publiczne, instytucje kultury, organizacje pozarządowe, działacze i liderzy społeczni
Zakres rzeczowy	W ramach przedsięwzięcia będzie miała miejsce: • Edukacja dzieci i młodzieży w ramach szeroko rozumianej

	prewencji kryminalnej – cykl spotkań policjantów z dziećmi i młodzieżą, uświadamiające zagrożenia, jak też pokazujące sposoby zapobiegania im, ugruntowujące w świadomości młodych ludzi pozytywne skojarzenia z funkcjonariuszami, wykorzystanie gotowych scenariuszy spotkań, przygotowanych przez policję, wykorzystanie podczas spotkań wszelkich miłych akcentów, policyjnych maskotek, czy popularnych gadżetów • Stworzenie systemu monitoringu miejsc zagrożonych przestępczością • Propagowanie informacji związanych z bezpieczeństwem w mediach, edukacja dorosłych, dotycząca promocji postaw prospołecznych i współodpowiedzialności za wspólne dobro i za innych
Cele	Realizacja projektu przyniesie następujące korzyści: • Przyczyni się do promocji wśród uczniów postaw promujących uczciwość i porządek publiczny • Przyczyni się do zaistnienia postaw obywatelskich wśród mieszkańców • Przyczyni się do kształtowania postaw odpowiedzialności i poszanowania wspólnego dobra • Przyczyni się do zwiększenia świadomości w zakresie potrzeb dotyczących bezpieczeństwa, zrozumienia że krzywda innych może być moją krzywdą • Zwiększy postawy niosące pomoc, zdecydowanie i odwagę do zdecydowanego sprzeciwu i reakcji na przemoc i niegodziwość • Doda młodym ludziom odwagi w aktywnej interakcji ze światem zewnętrznym
Okres realizacji	2010-2013
Przewidywany łączny koszt	20.000 / rocznie
Przewidywane źródła finansowania inwestycji	Środki własne, POKL

Uproszczona karta przedsięwzięcia społecznego nr 7	
Nazwa przedsięwzięcia	Jarmark Michała – dni Żagania
Podmioty realizujące	Centrum Kultury, Gmina Żagań o statusie miejskim, Pałac Książęcy Sp. z o.o. inne instytucje kultury, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne, instytucje publiczne, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, w tym restauratorzy
Zakres rzeczowy	Jarmark Michała – to szeroko pojęta promocja miasta, integracja lokalnej społeczności oraz prezentacja jego dorobku. Sercem imprezy jest obszar Starego Miasta, w szczególności Rynek, Plac Słowiański, ul. Warszawska, Bracka i Długa. Można uczestniczyć w wielu imprezach kulturalnych, koncertach licznych zespołów muzycznych, turniejach tańca towarzyskiego, prelekcjach na temat historii miasta. Można również obejrzeć liczne wystawy, czy spotkać się z ciekawymi ludźmi. Jarmarkowe imprezy są adresowane do wszystkich grup wiekowych. Kulminacyjnym momentem jest występ znanego zespołu muzycznego.
Cele	Realizacja projektu przyniesie następujące korzyści:

	• Przyczyni się do ożywienia zabytkowej przestrzeni miejskiej, co wpłynie na promocję miasta i jego historii • Wpłynie na ożywienie obszaru zdegradowanego w warstwie społecznej – mieszkańcy będą mieli możliwość poznać sposoby wykorzystania przestrzeni miejskiej i zwiększą swoje kompetencje interkulturalne • Zwiększy uczestnictwo mieszkańców, w tym dzieci i młodzież w kulturze polskiej i europejskiej • Pozwoli mieszkańcom uczestniczącym w pokazach poznać charakter i specyfikę awangardowej ulicznej sztuki teatralnej, co będzie miało wpływ na zwiększenie świadomości kulturowej uczestników i widzów festiwalowych działań • Wydarzenie pozwoli na rozwój wyobraźni najmłodszych, młodych i tych starszych, co przyczyni się do zaistnienia bardziej aktywnych postaw mieszkańców • Zwiększy się poziom integracji społecznej mieszkańców i ich poczucia tożsamości • Doda młodym ludziom odwagi w aktywnej interakcji ze światem zewnętrznym
Okres realizacji	2010-2020
Przewidywany łączny koszt	200.000 / rocznie
Przewidywane źródła finansowania inwestycji	Środki własne, środki prywatne sponsorów, POKL, EWT, Fundacje, programy realizowane bezpośrednio przez Komisję Europejską (Młodzież w działaniu, Europa dla obywateli, Program Kultura 2007-2013)

Uproszczona karta przedsięwzięcia społecznego nr 8	
Nazwa przedsięwzięcia	Letnia Akademia Muzyczna
Podmioty realizujące	Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia w Żaganiu, Centrum Kultury w Żaganiu, Pałac Książęcy Sp. z o.o., Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, szkoły podstawowe i Gimnazja, Instytucje Publiczne, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, w tym restauratorzy
Zakres rzeczowy	Jest to jedyny mistrzowski kurs w kraju, na który przyjeżdżają młodzi ludzie z całego świata przygotowujący się do reprezentowania na wielkich międzynarodowych konkursach. Zwykle w Akademii bierze udział kilkaset osób. Wśród uczniów są głównie Polacy, ale także Japończycy, Koreańczycy, Amerykanie, Anglicy, Słoweńcy i wielu innych. Zajęcia i koncerty głównie odbywają się w salach Pałacu Książęcego, ale także młodzi muzyce koncertują w plenerze, często na ulicach miasta.
Cele	Realizacja projektu przyniesie następujące korzyści: • Przyczyni się do ożywienia zabytkowej przestrzeni miejskiej, co wpłynie na promocję miasta i jego historii • Wpłynie na ożywienie obszaru zdegradowanego w warstwie społecznej – w ramach projektu będzie miała miejsce aktywizacja dzieci i młodzieży w zakresie uczestnictwa w kulturze • Działania zwiększą świadomość i wiedzę dzieci w zakresie kultury lokalnej, regionalnej, Polskiej i Europejskiej • Projekt przyczyni się do zwiększenia poczucia bezpieczeństwa i redukcji aktów przemocy wśród nieletnich oraz aktów wandalizmu

	• pozwoli na rozwój wyobraźni uczestników, co przyczyni się do zaistnienia bardziej aktywnych postaw przyszłych dojrzałych mieszkańców Koźuchowa • Zwiększy się poziom integracji społecznej mieszkańców i ich poczucia lokalnej tożsamości • Doda młodym ludziom odwagi w aktywnej interakcji ze światem zewnętrznym
Okres realizacji	2010-2020
Przewidywany łączny koszt	100.000 / rocznie
Przewidywane źródła finansowania inwestycji	Środki własne, środki prywatne sponsorów, POKL, EWT, Fundacje, programy realizowane bezpośrednio przez Komisję Europejską (Młodzież w działaniu, Europa dla obywateli, Program Kultura 2007-2013)

Uproszczona karta przedsięwzięcia społecznego nr 9	
Nazwa przedsięwzięcia	Kepleriada
Podmioty realizujące	Centrum Kultury, Gmina Żagań o statusie miejskim, Pałac Kultury Sp. z o.o., Muzeum Martyrologii Alianckich Jeńców Wojennych, partnerzy niemieccy, lokalne organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, w tym restauratorzy
Zakres rzeczowy	Coroczny konkurs wiedzy o astronomie, który ostatnie lata życia spędził w Żaganiu. W konkursie bierze udział młodzież z regionu a także uczestnicy ze strony partnera niemieckiego. Impreza zawsze rozpoczyna się przy pomniku Keplera, który stoi na ulicy Warszawskiej, przy Rynku.
Cele	Realizacja projektu przyniesie następujące korzyści: • Przyczyni się do ożywienia zabytkowej przestrzeni miejskiej, co wpłynie na promocję miasta i jego historii • Wpłynie na ożywienie obszaru zdegradowanego w warstwie społecznej – w ramach projektu będzie miała miejsce aktywizacja mieszkańców w zakresie uczestnictwa w kulturze • Działania zwiększą świadomość mieszkańców i ich kompetencje historyczno-kulturalne • Zwiększy się poziom integracji społecznej mieszkańców, ich zdolność do współpracy, jak też poczucie lokalnej tożsamości
Okres realizacji	2010-2020
Przewidywany łączny koszt	20.000 / rocznie
Przewidywane źródła finansowania inwestycji	Środki własne, środki prywatne sponsorów, POKL, EWT, Fundacje, programy realizowane bezpośrednio przez Komisję Europejską (Młodzież w działaniu, Europa dla obywateli, Program Kultura 2007-2013)

Uproszczona karta przedsięwzięcia społecznego nr 10	
Nazwa przedsięwzięcia	Międzynarodowe Forum Perkusyjne
Podmioty realizujące	Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia w Żaganiu, Centrum Kultury w Żaganiu, Pałac Książęcy Sp. z o.o., Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, szkoły podstawowe i Gimnazja, Instytucje Publiczne, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, w tym restauratorzy
Zakres rzeczowy	Coroczna impreza mająca charakter warsztatów, na którą ściągają utalentowani muzycy z całego świata. Generalnie zajęcia odbywają się w salach Pałacu Książęcego, ale również w plenerze. Forum znane jest

	miedzy innymi z korowodu, który przemierzając się głównymi ulicami miasta serwuje mieszkańcom atrakcje muzyczne.
Cele	Realizacja projektu przyniesie następujące korzyści: • Przyczyni się do promocji miasta, w tym do ożywienia zabytkowej przestrzeni miejskiej, co wpłynie na promocję miasta i jego historii • Wpłynie na wzrost świadomości mieszkańców, w tym w zakresie kompetencji interkulturalnych • Wpłynie na ożywienie obszaru zdegradowanego w warstwie społecznej • Przyczyni się do zwiększenia świadomości co do możliwości wykorzystania przestrzeni miejskiej • Zwiększy się poziom integracji społecznej mieszkańców, ich zdolność do współpracy, jak też poczucie lokalnej tożsamości
Okres realizacji	2010-2020
Przewidywany łączny koszt	50.000
Przewidywane źródła finansowania inwestycji	Środki własne, środki prywatne sponsorów, EWT lub programy realizowane bezpośrednio przez Komisję Europejską (Młodzież w działaniu, Europa dla obywateli, Program Kultura 2007-2013)

7. Wskaźniki realizacji programu

Realizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Żagania na lata 2009-2020 wymagać będzie zarówno od gminy Żagań, jak i od pozostałych beneficjentów końcowych usytuowanych w obszarach objętych rewitalizacją dużej pracy w zakresie przygotowywania dokumentacji technicznej, studiów wykonalności, wniosków aplikacyjnych. Zgodnie z wymogami EFRR, każdy projekt musi mieć zgodnie z zasadą trwałości precyzyjnie określone wskaźniki monitorowania, czyli wskaźniki produktu i rezultatu.

Wskaźniki te służą do oceny każdego projektu w kolejnych fazach projektu – w fazie jego realizacji i zakończenia i dotyczą wymiernych wartości, bezpośrednio odnoszących się do wyznaczonych celów projektu.

W Lubuskim Regionalnym Programie Operacyjnym na lata 2007-2013 przyjęto, że do każdego projektu należy podawać wskaźniki obligatoryjne i dodatkowe, które należy podawać z ustalonej listy wskaźników.

Definicje wskaźników:

PRODUKT – wynik interwencji w stan aktualny, czyli bezpośredni, materialny efekt realizacji przedsięwzięcia mierzony konkretnymi wielkościami (np. km jezdni).

REZULTATY – bezpośrednie i natychmiastowe efekty zrealizowanego programu lub projektu. Rezultaty dostarczają informacji o zmianach, jakie nastąpiły w wyniku wdrożenia programu lub projektu u beneficjentów pomocy, bezpośrednio po uzyskaniu przez nich wsparcia.

Dla oceny Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Żagania na lata 2009-2020 przyjęto 15 wskaźników w tym:

7.1. Wskaźniki produktu

W zakresie oczekiwanych produktów:

- 1.1. Długość wybudowanych dróg na obszarach objętych rewitalizacją.
- 1.2. Powierzchnia terenów przeznaczonych do zagospodarowania.
- 1.3. Liczba obiektów zabezpieczonych i wyremontowanych pod kątem elementów konstrukcyjnych.
- 1.4. Długość zmodernizowanych dróg na obszarach objętych rewitalizacją.
- 1.5. Liczba budynków poddanych renowacji.
- 1.6. Liczba budynków poddanych remontowi/przebudowie infrastruktury technicznej.
- 1.7. Długość wybudowanej infrastruktury komunalnej w zakresie ochrony środowiska.
- 1.8. Liczba projektów walki z przestępczością i poprawy bezpieczeństwa mieszkańców.
- 1.9. Liczba budynków przebudowanych/wyremontowanych na cele edukacyjno/społeczne (szkoły, pomoc społeczna, urzędy).
- 1.10. Liczba obiektów zmodernizowanych na cele kulturalne i turystyczne (muzea, domy kultury, obiekty obsługi turystycznej, kościoły).
- 1.11. Liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami.

7.2. Wskaźniki rezultatu

W zakresie oczekiwanych rezultatów (4 wskaźniki):

- 1.12. Liczba nowych miejsc pracy.
- 1.13. Liczba osób korzystających z nowej lokalnej bazy kulturalnej i turystycznej.
- 1.14. Wykrywalność przestępstw w mieście.
- 1.15. Liczba nowych podmiotów gospodarczych.

Oczekiwane wartości wskaźników podane zostaną na rok 2022, czyli zgodnie z zasadą dwóch lat po zakończeniu programu rewitalizacji. Szczegółowa analiza logiki interwencji, mierzalnych wskaźników, ich oczekiwanej wartości, źródeł i sposobów weryfikacji oraz czynników warunkujących - zawiera matryca logiczna dla Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Żagania na lata 2009-2020.

Tabela 39 Wykaz wskaźników określających stopień realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Żagania

Lp	Logika interwencji	Wskaźnik	Oczekiwana wartość	Źródła weryfikacji	Założenia
1	Produkty	Długość wybudowanych dróg na obszarach objętych rewitalizacją	1,5 km	Analizy i oceny Urzędu Miasta	Bezpośrednio dla każdej inwestycji objętej Lokalnym Programem Rewitalizacji Miasta Żagania na lata 2009-2020 konieczne jest uzyskanie niezbędnych dokumentów i pozwoleń: - wydanie decyzji o ustaleniu lokalizacji celu publicznego lub wypis z MPZP, - wydanie decyzji o pozwolenie na budowę, - przygotowanie dokumentacji, czyli studiów wykonalności i wniosków aplikacyjnych do wybranych funduszy. Powyższe czynniki w połączeniu ze złym stanem technicznym infrastruktury i budynków objętych programem rewitalizacji zdecydują o osiągnięciu założonych celów i wskaźników w Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Żagania na lata 2009-2020
		Powierzchnia terenów przeznaczonych do zagospodarowania	28,24 ha	Protokoły odbioru robót budowlanych	
		Liczba obiektów zabezpieczonych i wyremontowanych pod kątem elementów konstrukcyjnych	56 szt.		
2		Długość zmodernizowanych dróg na obszarach objętych rewitalizacją	3,5 km	Sprawozdania z działalności instytucji kultury, organizacji pozarządowych	
3		Liczba budynków poddanych renowacji	122 szt.		
4		Liczba budynków poddanych termo-renowacji	25 szt.		
5		Liczba budynków poddanych remontowi/przebudowie infrastruktury technicznej	43 szt.		
6		Długość wybudowanej infrastruktury komunalnej w zakresie ochrony środowiska	3,3 km		
7		Liczba projektów walki z przestępczością i poprawy bezpieczeństwa mieszkańców	3 szt.		
8		Liczba budynków przebudowanych/wyremontowanych na cele edukacyjno/społeczne (szkoły, pomoc społeczna, urzędy)	13 szt.		
9	Liczba obiektów zmodernizowanych na cele kulturalne i turystyczne (muzea, domy kultury, obiekty obsługi turystycznej, kościoły)	13 szt.			
10	Liczba obiektów zabezpieczonych przed zagrożeniami	3 szt.			
1	Rezultaty	Liczba nowych miejsc pracy	50	Powiatowy Urząd Pracy w Żaganiu	
2		Liczba osób korzystających z nowej lokalnej	60 000 osób		

		bazy kulturalnej i turystycznej		Powiatowa Komenda Policji	
3		Wzrost wykrywalności przestępstw w mieście	15 %	Analizy i oceny Urzędu Miasta	
4		Liczba nowych podmiotów gospodarczych	20 szt.	Dane Głównego Urzędu Statystycznego	

Źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta w Żaganiu, Żagań 2009 r.

Oprócz wymienionych powyżej wskaźników w wyniku realizacji działań w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji należy spodziewać się wystąpienia korzystnych zmian w tkance społecznej obszarów objętych rewitalizacją, które trudno obecnie określić ilościowo. Wraz zatem z postępowaniem prac techniczno-materialnych, związanych z realizacją inwestycji porządkujących i estetyzujących przestrzeń, poprawią się warunki życia i funkcjonowania mieszkańców. Istotna, zauważalna zmiana jakościowa w otoczeniu mieszkańców terenów objętych rewitalizacją stanie się naturalną motywacją, która wraz ze wzrostem ilości działań aktywizujących społeczność lokalną, będzie kolejnym czynnikiem wpływającym na poprawę samopoczucia i zwiększenie aktywności. Piękne, estetyczne fasady, uporządkowana przestrzeń parkowo-rekreacyjna, gustowne elementy małej architektury nobilitują zaniedbaną do tej pory okolicę i jej mieszkańców. Przypomną o czasach świetności historycznych miejsc, jak też zwrócą uwagę, że zapomniane do tej pory zakątki, czy obszary zdegradowane mogą zostać przywrócone do pełnienia nowych funkcji w koncepcji przestrzeni publicznej, tworząc aktywizujące i spajające społecznie i gospodarczo miejsca, funkcjonalne, bezpieczne i przyjazne mieszkańcom i osobom przyjezdnym.

Tego rodzaju sytuacja wpłynie na zaistnienie wewnętrznych bodźców, motywujących do zmiany niekorzystnej sytuacji wielu osób wykluczonych, słabo aktywnych, tkwiących w ubóstwie i słabej kondycji psychicznej, niewierzących we własne siły i co za tym idzie w poprawę ich osobistej sytuacji. Działania o charakterze miękkim skonsolidowane z zauważalnymi zmianami przestrzeni publicznej wykorzystując poprawę nastroju mieszkańców, zwiększą oddziaływanie w zakresie aktywizacji mieszkańców, w tym na poprawę wskaźnika przedsiębiorczości, co przełoży się na wzmożone działania promocyjne w poszukiwaniu klientów, w tym turystów. Zwiększy się presja zarówno na służby miejskie w tym zakresie, jak też zostaną zintensyfikowane własne działania osób przedsiębiorczych, nabierających odwagi i przekonania co do zasadności wyboru działania na własną rękę.

W perspektywie długofalowej dzięki działaniom przewidywanym do zrealizowania w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji zmniejszy się bezrobocie, liczba osób wykluczonych, zwiększy się świadomość mieszkańców w zakresie wykorzystywania szans, co wpłynie na zwiększenie stopnia wykształcenia, zwiększy się też wskaźnik przedsiębiorczości. Wraz ze wzrostem świadomości społeczność lokalna zwiększy swój udział w aktywności obywatelskiej na rzecz dobra publicznego. Co również przyczyni się do zachowania celów, osiągnięciu których służy niniejszy Dokument.

8. Schierarchizowane potrzeby i cele rewitalizacji (nadrzędne i strategiczne)

W niniejszym rozdziale sformułowano cele, którym ma służyć rewitalizacja obszaru zdegradowanego. Określono potrzeby na podstawie przeprowadzonej diagnozy społeczno-gospodarczej i dokonano ich gradacji.

8.1. Obszary priorytetowe, koncentracji działań rewitalizacyjnych

Dla potrzeb Lokalnego Programu Rewitalizacji Obszaru Miasta Żagań na lata 2009-2020 przeprowadzono demarkację obszarów problemowych w ujęciu przestrzennym, dokonaną na podstawie analizy dokumentów określających rozwój miasta Żagań, konsultacji społecznych oraz wizji lokalnych.

Przy rozgraniczeniu obszarów problemowych, wymagających rewitalizacji przyjęto następujące kryteria:

- duża ilość obiektów o wartościach kulturowych lub położenie w obszarze wpisanym do rejestru zabytków lub objętym ochroną konserwatorską,
- zły stan techniczny istniejącej zabudowy,
- niedostateczne wyposażenie w sieci i urządzenia infrastruktury technicznej lub ich zły stan techniczny,
- konieczność poprawy funkcjonalności ruchu kołowego, ruchu pieszego i estetyki przestrzeni publicznych,
- niedostateczne lub nieekonomiczne wykorzystanie przestrzeni,
- szczególnie zanieczyszczone środowisko (wody powierzchniowe, atmosfera, gleba, klimat akustyczny),
- poziom przedsiębiorczości mieszkańców,
- poziom wykluczenia społecznego i biedy,
- występowanie zjawisk patologii społecznej,
- wysoka stopa długotrwałego bezrobocia,
- niekorzystne trendy demograficzne,
- niski poziom wykształcenia,
- wysoki poziom przestępczości i wykroczeń,
- szczególnie wysoki stopień degradacji środowiska,
- niski poziom wydajności energetycznej budynków.

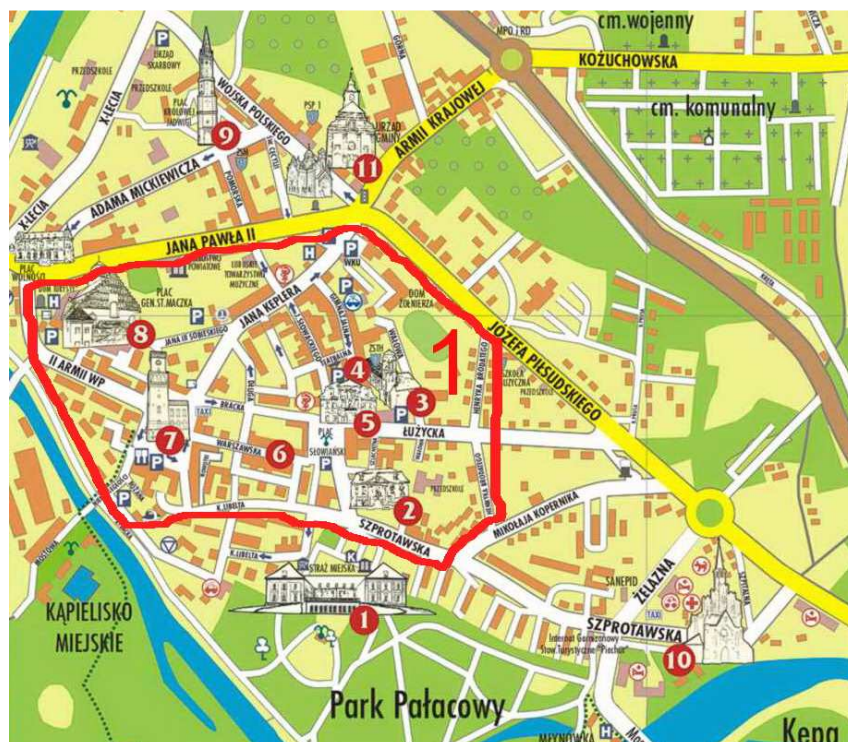
Wszystkie wyznaczone obszary spełniają, co najmniej jedno z powyższych kryteriów.

Ostatecznie wyznaczono 2 obszary priorytetowe, koncentracji działań rewitalizacyjnych:

1. Pierścień I – obszar ścisłego centrum miasta,
2. Pierścień II – obszar centrum miasta,

Pierścień I – obszar ścisłego centrum miasta

Rysunek 7 Lokalizacja obszaru pierścienia I – ścisłe centrum miasta

Źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta w Żaganiu, Żagań 2009 r.

Do obszaru ścisłego centrum miasta należą obiekty usytuowane przy ulicach:

- ulica Warszawska,
- ulica II Armii WP,
- ulica Jana III Sobieskiego,
- ulica Nowotki,
- część ulicy Libelta,
- część ulicy Szprotawskiej,
- część ulicy Łużyckiej (do skrzyżowania z ulicą H. Brodatego),
- ulica Wałowa,
- ulica Szlachetna,
- ulica Słowackiego,
- ulica Teatralna,
- część ulicy Niepodległości,
- część ulicy Pomorskiej,
- ulica Henryka Brodatego,
- ulica Rynek,
- ulica Bracka,
- ulica Plac Klasztorny,

- ulica Gimnazjalna,
- ulica Długa,
- ulica Plac Słowiański,
- ulica Keplera,
- ulica Różana,
- ulica Rybacka,
- Plac Wolności,
- część ulicy Mikołaja Kopernika,
- część ulicy Jana Pawła II.

Obok humanizacji blokowisk oraz rewitalizacji terenów powojсковych i przemysłowych, rewitalizacja centrów miast wskazywana jest jako jeden z głównych priorytetów programów rewitalizacji. Problemy występujące na tych obszarach związane są zazwyczaj z obiektami podlegającymi ochronie konserwatorskiej, pogarszającym się stanem technicznym budynków i niewłaściwym zagospodarowaniem terenów. Z tego rodzaju problemami mamy również do czynienia w przypadku wyznaczonego na obszarze miasta Żagania Obszaru Ścisłego Centrum Miasta. To wielofunkcyjny obszar miasta charakteryzujący się koncentracją substancji zabytkowej, usług i miejsc pracy. Jako centrum odgrywa jedną z najważniejszych ról w podnoszeniu rangi miasta, mając docelowo zwiększać jego walory zarówno estetyczne, jak i funkcjonalne, uwypuklając reprezentatywność miasta. Obszar ten zamieszkuje 28 % mieszkańców miasta oraz 33 % wszystkich firm w Żaganiu prowadzi swoją działalność na terenie tego obszaru. Szczególne znaczenie w przypadku Żagania ma ochrona klimatu i krajobrazu kulturowego miasta, w tym szczególnie substancji historycznej i układu urbanistycznego. W Obszarze Ścisłego Centrum Miasta Żagania zauważa się znaczny odsetek budynków mieszkalnych wybudowanych w okresie przedwojennym. Budynki te z racji swojego wieku są zdegradowane, mają przestarzałą infrastrukturę techniczną i wymagają remontów. W latach osiemdziesiątych powstało również wiele budynków mieszkalnych, jednakże z uwagi na niskiej jakości konstrukcję i wykonanie, budynki te wymagają wysokich nakładów finansowych zarówno na bieżące utrzymanie jak i remonty.

Osobne zagadnienie stanowi problem ładu przestrzennego, oraz konieczność podjęcia działań w celu poprawy organizacji ruchu drogowego i komunikacji publicznej. Zły stan infrastruktury, problem ładu przestrzennego, niewystarczający rozwój sfery kultury i rozrywki, sprawiają, iż potencjał tkwiący w Obszarze Ścisłego Centrum Miasta pozostaje niewykorzystany.

Zdjęcie 16 Charakterystyczna zabudowa obszaru Starego Miasta Żagania

Źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta w Żaganiu, Żagań 2009 r.

Do problemów o charakterze materialnym występującym na obszarze ścisłego centrum miasta należą:

- Niedorozwinięte funkcje Żagania w zakresie infrastruktury wzbogacającej sferę kultury i rozrywki,
- Zaniedbana, wymagająca ochrony substancja zabytkowa,
- Niezadowalający stan publicznej infrastruktury technicznej,
- Nieharmonijne zagospodarowanie terenu (nieład przestrzenny, brak miejsc parkingowych),
- Konieczność porządkowania wnętrza blokowych i ulic,
- Konieczność poprawy ruchu drogowego i komunikacji publicznej,
- Obszar wymagający podjęcia działań estetycznych.

Do problemów o charakterze społecznym występującym na obszarze ścisłego centrum miasta należą:

- Niedorozwinięte funkcje metropolitalne miasta w zakresie rozwoju kultury i rozrywki,
- Wysokie bezrobocie na terenie obszaru – 26 % bezrobotnych w mieście zamieszkuje obszar Starego Miasta,
- Problem struktury własności prawnej i związanych z tym bezkolizyjnych wejść na poszczególne kwartały i realizacji działań w przestrzeni międzyblokowej,
- Nasilanie się problemów społecznych (zubożenie społeczeństwa) i konieczność zwiększenia dostępności do publicznych usług społecznych,
- Problemy społeczne: zjawisko narkomanii, pijaństwo, kradzieże kieszonkowe, przemoc i zastraszanie, dewastacje elewacji budynków i niszczenie klatek schodowych.

Do działań o charakterze materialnym planowanych do realizacji na obszarze ścisłego centrum miasta należą:

- Kształtowanie racjonalnych form i warunków życia mieszkańców poprzez poprawę systemu technicznego i funkcjonalnego budynków mieszkalnych i ich otoczenia: zieleń, parkingi, place zabaw, boiska,
- Remont i modernizacja ciągów komunikacyjnych,
- Tworzenie nowych miejsc pracy,
- Pobudzenie ruchu turystycznego,
- Uzyskanie ładu przestrzennego i estetyki miasta,
- Podnoszenie prestiżu dotąd zaniedbanych miejsc,
- Podjęcie działań urbanistycznych przywracających możliwe do odtworzenia fragmenty dawnego historycznego układu miasta (budynki o charakterze historycznym),

Do działań o charakterze społecznym planowanych do realizacji na obszarze ścisłego centrum miasta należą:

- Poszerzenie oferty kulturalnej Żagania o nowe atrakcyjne programy i projekty kulturalne,
- Ułatwienie dostępu do obiektów kultury wysokiej mieszkańcom miasta, regionu i turystom,
- Zainicjowanie i wzmocnienie współpracy między różnymi podmiotami przy lokalnych działaniach społecznych,
- Zwiększenie udziału społeczności lokalnej w życiu kulturalnym miasta,
- Poprawa wizerunku i tożsamości lokalnej mieszkańców,
- Wzbogacenie oferty turystycznej Żagania i regionu,
- Budowanie społeczeństwa informacyjnego opartego na wiedzy

Zdjęcie 17 Przykład podwórka wymagającego uporządkowania i zagospodarowania na obszarze Starego Miasta

Źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta w Żaganiu, Żagań 2009 r.

Pierścień II – obszar centrum miasta

Rysunek 8 Lokalizacja obszaru pierścienia II – centrum miasta

Źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta w Żaganiu, Żagań 2009 r.

Obszar centrum określony jest następującymi determinantami lokalizacyjnymi:

- od północnego – wschodu obwodnicą miejską (ul. Nowogródzka) od mostu na rzece Bóbr do punktu styczności obwodnicy z ulicą Józefa Piłsudskiego,
- od południowego – zachodu rzeką Bóbr od Kępy Ludwika do mostu na obwodnicy miejskiej,

Pierścień II (obszar centrum miasta) określony został za pomocą wyżej wymienionych determinantów z wyłączeniem obszaru ścisłego centrum miasta (pierścień I).

Do obszaru centrum miasta zaliczone zostały ważne dla rozwoju społeczno – gospodarczego miasta obiekty znajdujące się poza pierścieniem I (obszarem ścisłego centrum miasta), a zgłoszone do programu rewitalizacji.

Problemy występujące na tych obszarach związane są zazwyczaj z obiektami podlegających ochronie konserwatorskiej, pogarszającym się stanem technicznym budynków i niewłaściwym zagospodarowaniem terenów. Jest to wielofunkcyjny obszar miasta charakteryzujący się koncentracją substancji zabytkowej, usług i miejsc pracy. Jako centrum odgrywa jedną z najważniejszych ról w podnoszeniu rangi miasta, mając docelowo zwiększać jego walory zarówno estetyczne, jak i funkcjonalne, uwypuklając reprezentatywność miasta. W Obszarze Centrum Miasta Żagania zauważa się znaczny odsetek budynków mieszkalnych wybudowanych w okresie przedwojennym. Budynki te z racji swojego wieku są zdegradowane, mają przestarzałą infrastrukturę techniczną i wymagają remontów. W latach osiemdziesiątych powstało również wiele budynków

mieszkalnych jednakże z uwagi na niskiej jakości konstrukcję i wykonanie, budynki te wymagają wysokich nakładów finansowych zarówno na bieżące utrzymanie jak i remonty.

Do problemów o charakterze materialnym występujących na obszarze centrum miasta należą:

- Zły stan techniczny infrastruktury obiektów mieszkalnych, kulturalnych, turystycznych i użyteczności publicznej znajdujących się w centrum miasta
- Konieczność funkcjonalnego zagospodarowania otoczenia obiektów mieszkalnych, kulturalnych, turystycznych i użyteczności publicznej znajdujących się w centrum miasta,
- Konieczność organizacji miejsc postojowych.

Do problemów o charakterze społecznym występujących na obszarze centrum miasta należą:

- Niewystarczający poziom usług publicznych świadczonych na rzecz mieszkańców miasta,
- Obszar sprzyjający patologiom społecznym,
- nie uporządkowany ład przestrzenny krajobrazu.

Do działań o charakterze materialnym planowanych do realizacji na obszarze centrum miasta należą:

- Odnowa i renowacja obiektów mieszkalnych, kulturalnych, turystycznych i użyteczności publicznej znajdujących się w centrum miasta,
- Podniesienie standardu technicznego i funkcjonalności budynków kulturalnych, turystycznych i użyteczności publicznej,
- Poprawa estetyki obiektów mieszkalnych, kulturalnych, turystycznych i użyteczności publicznej znajdujących się w centrum miasta,
- Usprawnienie ciągów komunikacyjnych dla pojazdów specjalistycznych,
- Budowa nowych miejsc parkingowych,
- Uzyskanie ładu przestrzennego.

Do działań o charakterze społecznym planowanych do realizacji na obszarze centrum miasta należą:

- Poprawa jakości świadczonych usług dla mieszkańców,
- Zaspokajanie potrzeb społecznych o szczególnym charakterze – poczucie ciągłości historycznej i kulturowej wspólnoty gminy.

Zdjęcie 18 Mury okalające centrum miasta

Źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta w Żaganiu, Żagań 2009 r.

8.2. Cel strategiczny Lokalnego Programu Rewitalizacji

Celem głównym Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Żagań na lata 2009 - 2020 jest stworzenie przyjaznych warunków dla rozwoju społeczno-gospodarczego miasta oraz poprawa życia mieszkańców Żagania.

8.3. Cele szczegółowe (taktyczne) rewitalizacji dla obszarów problemowych

Realizacja Programu Rewitalizacji Miasta Żagania ma przyczynić się do osiągnięcia celów szczegółowych rewitalizacji w ujęciu materialnym i społecznym.

Cele szczegółowe w sferze materialnej:

- ożywienie gospodarcze i społeczne,
- poprawa estetyki przestrzennej miasta,
- zwiększenie atrakcyjności turystycznej i gospodarczej,
- rozwiązanie problemów społecznych,
- zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnej do podejmowania innych inicjatyw rewitalizacyjnych.

Cele szczegółowe w sferze społecznej:

- uporządkowanie zdegradowanej tkanki urbanistycznej,

- poprawa funkcjonalności infrastruktury ruchu kołowego i pieszego,
- zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnej do podejmowania innych inicjatyw rewitalizacyjnych.

8.4. Cele operacyjne rewitalizacji dla obszarów problemowych

Realizacja Programu Rewitalizacji Miasta Żagania ma przyczynić się do osiągnięcia celów operacyjnych rewitalizacji, które przedstawia poniżej zamieszczona tabela.

Tabela 40 Cele operacyjne rewitalizacji

Obszar problemowy	Cele operacyjne
I Obszar ścisłego centrum miasta	• ochrona klimatu i krajobrazu kulturowego miasta, • poprawa warunków zamieszkania, • wyposażenie mieszkańców w niezbędne usługi i urządzenia,
II Obszar centrum miasta	• zapewnienie ochrony konserwatorskiej zabudowy, • poprawa organizacji ruchu kołowego i pieszego, • poprawa estetyki miasta, • uporządkowanie zieleni, • rozwiązanie problemów społecznych, • podniesienie standardu technicznego i funkcjonalności budynków użyteczności publicznej, • tworzenie warunków do aktywizacji gospodarczej.

Źródło: Opracowanie własne, Urząd Miasta w Żaganiu, Żagań 2009 r.

8.5. Strefa społeczna

Rewitalizacja jest procesem obejmującym wzajemnie powiązane i współzależne sfery: gospodarczą (przedsiębiorczość, powiązania i funkcje ekonomiczne, rynek pracy) **SPOŁECZNĄ** (zasoby ludzkie, struktura społeczna, aktywność społeczna, zachowania, tradycje), materialno-techniczną (budynki, budowle, infrastruktura) i przestrzenną (jakość zagospodarowania). Oczekuje się, że interdyscyplinarne działania wpłyną korzystnie na rozwój całego obszaru i społeczności lokalnej, otworzą nowe możliwości nie tylko dla mieszkańców i innych użytkowników obszaru objętego programem rewitalizacji.

Oczekiwane efekty będące wynikiem realizacji programu rewitalizacji w Żaganiu:

- 1) stworzenie realnego, fizycznego miejsca, które będzie służyć ożywianiu i integracji społeczności
 - 2) usprawnienie przepływu i dostępu do informacji
 - 3) planowanie i realizowanie zadań w odpowiedzi na realne potrzeby mieszkańców
 - 4) skuteczniejsze i efektywniejsze wykorzystywanie istniejących zasobów
 - 5) stworzenie płaszczyzny zaangażowania mieszkańców
 - 6) wzrost poczucia przynależności do danej społeczności i odpowiedzialności
1. za procesy w niej zachodzące

- 7) wzrost zaangażowania organizacji lokalnych w zakresie podejmowania działań środowiskowych
- 8) powstanie nowych organizacji pozarządowych
- 9) powstanie lokalnych grup działania
- 10) realizacja projektów inicjowanych i współorganizowanych przez lokalne społeczności
- 11) stały monitoring potrzeb środowiska
- 12) aktywizacja osób wykluczonych
- 13) przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

8.5.1. Ożywienie społeczno – gospodarcze

Na terenie obszaru rewitalizowanego czynnik społeczno – gospodarczy stanowi istotny wpływ na rozwój miasta Żagania. W chwili obecnej na obszarze rewitalizowanym strefa społeczna jak i gospodarcza zajmuje niski poziom swego rozwoju w stosunku do okolicznych miejscowości na terenie województwa lubuskiego. Fakt jaki o tym świadczy to ciągła upadłość firm występujących na terenie Żagania oraz mały stopień aktywności społeczeństwa w działaniu mogącym wzmocnić strefę społeczną. Aby sprostać temu wszystkiemu i wzmocnić naszą pozycję w stosunku do okolicznych miast realizowane są projekty które mają posłużyć ożywieniu społeczno- - gospodarczemu Żagania.

Projekty, które będą realizowane na terenie Żagania to m.in. rewitalizacja starówki miejskiej, modernizacja Pałacu Książęcego oraz zagospodarowanie bulwaru miejskiego przy rzece Bóbr . Jakość życia mieszkańców zarówno w sferze materialnej jak i emocjonalnej zależy przede wszystkim od stopnia rozwoju gospodarczego. Ożywienie społeczno – gospodarcze poprzez realizację powyższych projektów podniesie wśród społeczeństwa świadomość, że jest szansa na to, aby wybić się z lokalnej niedoskonałości spowodowanej brakiem perspektyw życiowych oraz wzmocni w nich poczucie na lepsze jutro. Rozwój gospodarczy wpłynie na zmniejszenie strefy ubóstwa.

8.5.2. Zainicjowanie i wzmocnienie współpracy między różnymi podmiotami przy lokalnych działaniach społecznych

W demokratycznym społeczeństwie organizacje pozarządowe stanowią znakomitą bazę dla rozwoju lokalnych społeczności, gdyż skupiają najaktywniejszych i najbardziej wrażliwych na sprawy społeczne obywateli danego środowiska. Niezbędne jest włączenie podmiotów pozarządowych w system funkcjonowania gminy na zasadzie równoprawnego partnerstwa. Konstytucyjna zasada pomocniczości oraz wynikające z innych ustaw kompetencje jednostek samorządu terytorialnego stanowią podstawę rozwoju wzajemnych relacji między administracją publiczną a organizacjami pozarządowymi. Realizacji współpracy pomiędzy podmiotami ma służyć zasadnicze narzędzie tworzone przez gminy, a mianowicie program współpracy jednostek samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi oraz z podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Program taki aktualnie obowiązujący w Żaganiu przyjęty został uchwałą Rady Miasta Żagań Nr XXXV/139/2008 z dnia 12

grudnia 2008r. Celem głównym programu jest kształtowanie demokratycznego ładu społecznego w środowisku lokalnym, poprzez budowanie partnerstwa między administracją publiczną i organizacjami pozarządowymi. Służyć temu może wspieranie organizacji pozarządowych w realizacji ważnych celów społecznych.

Współpraca z organizacjami realizowana jest w następujących formach:

- zlecenie organizacjom pozarządowym oraz osobom prawnym i jednostkom organizacyjnym działającym na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego, stowarzyszeniom jednostek samorządu terytorialnego, zadań publicznych poprzez wspieranie takich zadań wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji,
- wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności i współdziałanie w celu zharmonizowania tych kierunków,
- konsultowanie z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami, odpowiednio do zakresu ich działania, projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji,
- możliwość tworzenia wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym, złożonych z przedstawicieli organizacji pozarządowych, innych podmiotów oraz przedstawicieli właściwych organów administracji publicznej.

Współpraca gminy z organizacjami odbywa się w następujących obszarach:

1. pomoc społeczna i charytatywna,
2. kultura fizyczna,
3. turystyka,
4. polityka regionalna,
5. kultura,
6. ochrona i promocja zdrowia,
7. porządek i bezpieczeństwo oraz przeciwdziałanie patologiom społecznym,

Przewiduje się również inne formy współpracy, jak:

- sprawowanie patronatu Burmistrza nad imprezami realizowanymi przez Organizację,
- fundowanie nagród, pomoc w organizacji konkursów, udział w komisjach konkursowych,
- organizację lub współudział Gminy w organizacji szkoleń, konferencji, forum wymiany doświadczeń, w celu podniesienia sprawności funkcjonowania organizacji,
- udział w spotkaniach, konferencjach, naradach, szkoleniach organizowanych przez Gminę lub Organizację.

- udzielanie pomocy przy organizowaniu spotkań otwartych przez organizacje, których tematyka wiąże się z Programem, np. poprzez możliwość nieodpłatnego udostępnienia lokalu, środków technicznych.

8.5.3 Zwiększanie udziału społeczności lokalnej w życiu kulturalnym miasta

Na terenie miasta Żagania w ciągu roku organizowane jest sporo uroczystości i imprez, które w znaczny sposób wpływają na podniesienia życia kulturalnego. Społeczeństwo zamieszkujące obszar Żagania aktywnie uczestniczy w różnych uroczystościach, które są organizowane głównie przez Urząd Miasta Żagania, Centrum Kultury w Żaganiu, Pałac Książęcy Sp. z o.o. oraz Muzeum Martyrologii Alianckich Jeńców Wojennych oraz dzięki pomocy różnym sponsorom. Dzięki środkom pochodzącym z Unii Europejskiej możliwa będzie rewitalizacja starówki, a ta inwestycja nie tylko przyczyni się do poprawy stanu techniczny obiektów oraz jego otoczenia ale także do większego zaangażowania społeczności w życie kulturalne, ale także. Starówka będzie mogła zostać wykorzystana do organizacji różnego rodzaju przedsięwzięć kulturalnych i różnych uroczystości.

8.5.4. Ograniczenie patologii

Patologia społeczna to niepożądane zjawiska, które mogą wywołać negatywne skutki w rozwoju danej społeczności lub całego społeczeństwa.

Rodzaje patologii społecznej:

- patologia indywidualna,
- patologia rodziny (małej grupy społecznej),
- patologia struktur organizacyjnych.

Główne przyczyny problemów społecznych, powodujących zjawiska patologiczne:

- ✓ osłabienie więzi społecznych i związanego z nimi mechanizmu kontroli społecznej, wzrost rozpiętości między aspiracjami, a możliwościami ich realizacji,
- ✓ ukształtowanie się w pewnych grupach i środowiskach norm obyczajowych sprzecznych ze społecznie akceptowanym systemem wartości,
- ✓ ekskluzja i marginalizacja społeczna.

W obecnych czasach problem różnorodnych zagrożeń z jakimi spotykają się dzieci, młodzież a także dorośli, staje się zagadnieniem bardzo niepokojącym, ze względu na dynamikę, powszechność, dostęp i wpływ środków na zachowanie.

Trudno jest określić dokładną przyczynę zażywania środków wpływających na prawidłowe funkcjonowanie społeczeństwa, ponieważ już samo zanieczyszczenie środowiska negatywnie oddziałuje na odporność immunologiczną organizmu ludzkiego, wpływa na schorzenia somatyczne i obniża poczucie własnej woli, co może skutkować pojawieniem się potrzeby zażycia jakiegoś środka pobudzającego lub uspokajającego w celu wzmocnienia psychiki.

Generalne przyczyny zachowań niekorzystnych społecznie.

Zmiany w środowisku naturalnym człowieka także bardzo niekorzystnie wpływają na jego psychikę, a szybkość zmian jest tak znaczna, że niektórzy ludzie nie wytrzymują tego tempa co skutkuje pojawieniem się problemów społecznych takich jak: alkoholizm, narkomania, przestępczość, samobójstwa, choroby psychiczne i cywilizacyjne, a także niewydolność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, przemoc w rodzinie itp.

Zjawiska patologiczne:

Dysfunkcja rodziny - rodziny przestępcze, uciążliwe społecznie, rozwody i rodziny niepełne, sieroctwo społeczne, przestępstwa przeciwko rodzinie, przemoc w rodzinie, rodziny alkoholyczne, narkomańskie i dysfunkcyjne, swoboda obyczajów, upośledzenia zdrowotne w wyniku zaniedbań opiekuńczych, obniżone aspiracje życiowe, frustracje i apatia.

Alkoholizm - wzrost ludzi nadużywających i uzależnionych od alkoholu spożycia alkoholu, struktura spożycia - wzrost ilości osób uzależnionych od alkoholu i nadużywających alkoholu, wzrost populacji dzieci i młodzieży używających alkoholu, zachorowalność i śmiertelność z powodu nadużywania alkoholu - zachorowalność na różnorodne choroby osób współuzależnionych, przestępczość w związku z alkoholem.

Narkomania - wzrost oferty narkotykowej, zwiększenie się ilości osób z problemem narkotykowym, wzrost populacji dzieci i młodzieży używającej narkotyków, przestępczość związana z narkotykami, zachorowalność i śmiertelność z powodu nadużywania narkotyków, przemyt narkotyków, zmiany obyczajów związanych z narkomanią, w tym narkomania na wsi i w małych miastach.

Zaburzenia w stosunkach międzyludzkich - nieżyczliwość, nietolerancja, obojętność, egoizm, brak poszanowania dla porządku publicznego, kradzieże, wandalizm, nieprzestrzeganie przepisów prawa i obyczajów, osamotnienie, urzeczowienie stosunków międzyludzkich.

Przestępczość - nasilenie przestępczości według rodzajów popełnianych przestępstw, w tym przeciwko mieniu, życiu i zdrowiu, przestępczość dorosłych, w tym nieletnich, skala recydywy.

Patologia pracy - skala bezrobocia, marnotrawstwa wiedzy i kwalifikacji - zaburzenia sfery wynagrodzenia - zaniedbania bezpieczeństwa i higieny pracy (wypadki przy pracy) - zaburzenia w strukturze zatrudnienia.

Patologia struktur ludności - deformacje struktury demograficznej, zwiększanie się populacji osób w wieku poprodukcyjnym, deformacje struktury społecznej, wzrost liczby osób w warstwach niższych, emigracje, deformacje struktury zawodowej, wzrost bezrobocia.

Patologia warunków życia ludności - zasięg niedostatku i ubóstwa, malejąca rola społecznych funduszy spożycia, zachwiana struktura wydatków indywidualnych na ochronę zdrowia, kulturę, oświatę, naukę i rekreację, warunki mieszkaniowe i sytuacja mieszkaniowa, stan infrastruktury społecznej, warunki życia emerytów i osób niepełnosprawnych, niedostateczna opieka nad dziećmi i młodzieżą, bilans czasu pracy i czasu wolnego.

Patologia środowiska - zanieczyszczenia środowiska naturalnego, gleby, wody, powietrza, żywności, skażenia środowiska psychicznego, hałas, wibracje, promieniowanie, zatłoczenie, konflikty.

Dysfunkcja przestrzeni - patologia procesów urbanizacji, przestrzeni mieszkalnej, dysproporcje w sieci infrastruktury społecznej i technicznej, odpływ ludności, powstawanie obszarów depresji społecznej w wyniku kumulacji zagrożeń cywilizacyjnych.

Problem patologii jest nadal aktywnym i widocznym czynnikiem objawiającym się wśród społeczeństwa. Jako czynnik negatywny źle wpływa zwłaszcza na ludzi młodych. Osoby dotknięte zjawiskiem patologicznym mają słabe poczucie więzi wśród grupy oraz brak poczucia bezpieczeństwa. To wszystko wpływa na rozwój młodych ludzi, która kształtuje ich świadomość oraz ukierunkowuje do czynów nieracjonalnych a i przy tym do łamania zasad moralnych. Aby ograniczyć tak negatywne zjawisko realizowane są różne projekty które mają wzmocnić społeczeństwo.

Modernizacja budynków na obszarze rewitalizowanym przyczyni się do osiągnięcia większej czystości środowiska, zniweluje sytuacje osób przesiadujących pod blokami i spożywających napoje alkoholowe, a tym samym poprawi poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców. Modernizacja budynku Pałacu Książęcego oraz budowa bulwaru uatrakcyjni teren miasta i zwiększy szanse na to, aby młodzież mogła aktywnie i z przyjemnością spędzić wolny czas odrywając się od złych i niemoralnych czynów.

8.5.5. Poprawa wizerunku i tożsamości lokalnej mieszkańców

Tożsamość organizacji jest czymś wewnętrznym, natomiast wizerunek - zewnętrznym. Tożsamość organizacji dotyczy własnego obrazu wykreowanego przez organizację, natomiast wizerunek powstaje w otoczeniu i jest obcym obrazem, często zbiorem wyobrażeń zarówno racjonalnych, jak i emocjonalnych w otoczeniu. Ten zbiór wyobrażeń o organizacji powstaje zarówno jako efekt działań programowych, jak też nieświadomych zachowań.

Tożsamość tworzą m.in.: misja miasta, strategia działania, filozofia działania, kultura organizacyjna, styl zarządzania, reputacja oraz zachowania mieszkańców, sposób prezentacji miasta, sposób komunikowania się z otoczeniem.

Wizerunek jest określonym sposobem widzenia danej instytucji przez otoczenie. Jest czymś zewnętrznym dla organizacji, na które organizacja nie zawsze ma wpływ. Proces budowania tożsamości można wspomóc jakimś hasłem oraz takimi działaniami, które sprawią, że będą w nim uczestniczyć zarówno grupy otoczenia wewnętrznego. Poprawiając wizerunek miasta wzmocnimy jego rozwój poprzez przyciągnięcie turystów, inwestorów a nawet nowych mieszkańców. Wszystko to sprawia że odczuwamy że nasze miasto jest najlepsze i bardziej konkurencyjne od innych miejscowości. Wzmacnia to w nas poczucie tożsamości oraz sprawia, że miasto staje się unikalne.

8.6. Strefa gospodarczo – ekonomiczna

8.6.1. Tworzenie nowych miejsc pracy

Tworzenie nowych miejsc pracy jest największym wyzwaniem współczesnych gospodarek a także jednym z kluczowych tematów ekonomii. Brak miejsca pracy dla lokalnej społeczności stanowi przyczynę ich dramatów osobistych, ograniczając tym samym ich szanse rozwojowe. Przedsięwzięcia prowadzone w związku z realizacją projektów na terenie Żagania pociągną za sobą poruszenie na rynku.

8.6.2. Pobudzenie ruchu turystycznego

Żagań to miasto przyjazne, nowoczesne, nastawione na rozwój gospodarki i turystyki. Można zauważyć ze ruch turystyczny na terenie Żagania sprzyja rozwojowi miasta. Jest on pobudzony poprzez odpowiednie walory związane z krajobrazem i przestrzenią. Dzięki środkom pochodzącym z Unii Europejskiej realizowane są projekty które mają na celu wzmocnić i uatrakcyjnić nasz region oraz zachęcić turystów do częstszego odwiedzania naszego obszaru. Projekty zwiększają bez wątpienia atrakcyjność miasta i bogatego w zabytki regionu.

8.6.3. Uzyskanie ładu przestrzennego i estetyki miasta

Na warunki życia mieszkańców wpływa ład przestrzenny, walory estetyczne krajobrazu naturalnego oraz stan środowiska. Organizując przestrzeń publiczną, wyposażając ulice w nowe elementy architektury, czynimy miasto estetycznym i przyjaznym dla społeczności. Na poprawę wyglądu i odpowiedniej estetyki miasta wpłynie zatrzymanie degradacji budynków, poprawa jakości lokali mieszkalnych oraz stanu środowiska przyrodniczego.

8.6.4. Przywrócenie nieruchomościom ich utraconych wartości

W ostatnim okresie wiele zniszczonych lub uszkodzonych obiektów budowlanych na terenie miasta Żagania zyskuje nowych właścicieli co często skutkuje modernizacją. Poprzez zahamowanie postępującej degradacji budynków poprawiamy warunki życiowe mieszkańców.

W centrum Żagania zlokalizowany jest ratusz pochodzący z początku XIV wieku. Dzięki modernizacji obiekt zostanie zaadaptowany na muzeum regionalne. Możliwość modernizacji zabytkowego ratusza nie tylko przywróci mu utraconą wartość, ale poprawi jego stan techniczny oraz nad nowego wyglądu.

8.6.5. Poprawa standardu zasobów mieszkaniowych

Poprawa standardu zasobów mieszkaniowych oraz przywrócenie nieruchomościom ich utraconej wartości przyczyni się do wzrostu ilości przedsięwzięć inwestycyjnych realizowanych w przeznaczonych do rewitalizacji kwartałach. W odniesieniu do zasobów mieszkaniowych rewitalizacja rozumiana jest jako kompleksowy proces, zmierzający do nadania obszarom takich cech, jak: wysoki standard techniczny zabudowy mieszkaniowej i całego zagospodarowanego terenu, podwyższenie poziomu ładu przestrzennego i wartości estetycznych zespołów, zachowanie wartości dziedzictwa kulturowego, zapewnienie dobrych układów funkcjonalnych oraz usytuowanie właściwych rodzajów

działalności. A zatem obejmuje remonty i modernizację zasobów mieszkaniowych, budynków i przestrzeni publicznych, w tym termomodernizację i zagospodarowanie wnętrz budynków. Do najważniejszych korzyści, wynikających z poprawy stanu zasobów mieszkaniowych w centrum Żagania to:

- podniesienie standardów zamieszkiwania,
- podniesienie prestiżu Starego Miasta,
- rozwój lokalnej gospodarki,
- wyeliminowanie patologii społecznych,
- ożywienie rynku mieszkaniowego,
- podniesienia estetyki budynków,
- poprawa bezpieczeństwa w centrum miasta.

8.6.6. Wzrost ilości przedsięwzięć organizowanych w obszarze oddziaływania inwestycji

Realizacja przedsięwzięć zdefiniowanych w Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Żagań, determinujących nadanie nowych funkcji społeczno – gospodarczych obszarom uznanym za zdegradowane pociągnie za sobą wzrost ilości przedsięwzięć (w szczególności turystyczno – kulturalnych) organizowanych w obszarze oddziaływania przedmiotowych zamierzeń inwestycyjnych. Zjawisko będzie miało charakter długofalowy i będzie widoczne na przestrzeni kilkunastu kolejnych lat. W szczególności można tutaj wskazać przedsięwzięcia o charakterze „miękkim” (zadania gospodarcze i społeczne). Zadania te będą „wykorzystywać” efekty działań „twardych” architektoniczno-urbanistycznych na obszarze rewitalizowanym i mają bezpośredni związek z tymi inwestycjami. Będą one wdrażane przez wielu różnych partnerów. Przedsięwzięcia te są przede wszystkim związane z potrzebą ożywienia społecznego tj. aktywizacją osób wykluczonych, zmniejszeniem bezrobocia, zwiększeniem poczucia bezpieczeństwa oraz zwiększeniem udziału mieszkańców w życiu publicznym, w tym we współdziałaniu na rzecz wspólnego dobra, czyli na rzecz redukcji niekorzystnych zjawisk społecznych, ściśle związanych z faktem degradacji wyznaczonych obszarów i minimalizacji niekorzystnych wskaźników.

8.6.7. Podnoszenie prestiżu dotąd zaniedbanych miejsc

Na terenie regionu objętego rewitalizacją znajdują się obszary o których niegdyś nie myślano ani nie planowano aby włączyć je w życie kulturalne lokalnej społeczności. Dziś są realizowane projekty które mają na celu odbudować zaniedbane miejsca i podnieść ich prestiż w stosunku do pobliskich miejscowości. Do projektów zagospodarowanych na terenach zaniedbanych należy między innymi budowa Bulwaru na rzece Bóbr. Efekty jakie zostaną osiągnięte po realizacji projektu to m.in. wzrost atrakcyjności inwestycyjnej miasta, wzrost szans rozwojowych oraz możliwość przywrócenia zaniedbanego miejsca do życia.

9. Plan finansowy realizacji rewitalizacji na lata 2009 – 2013 (obligatoryjnie) i na lata następne (fakultatywnie)

9.1. Plan finansowy realizacji rewitalizacji na lata 2009 – 2013 oraz lata 2014 - 2020

Szacunkowa wartość zaplanowanych do wykonania prac infrastrukturalnych, gospodarczych i społecznych zgłoszonych do realizacji w ramach rewitalizacji w latach 2009 – 2020 wynosi **52.340.000,00 PLN**, a w rozbiu na poszczególne lata kształtuje się następująco:

- 2009 - **5 400 000 PLN**,
- 2010 - **22 335 000 PLN**,
- 2011 – **2 335 000 PLN**,
- 2012 – **2 990 000 PLN**,
- 2013 – **990 000 PLN**,
- 2014 – 2020 – **18 290 000,00 PLN**.

W rozbiu na poszczególnych inwestorów nakłady inwestycyjne na zadania rewitalizacyjne przedstawia poniżej zamieszczone zestawienie tabelaryczne.

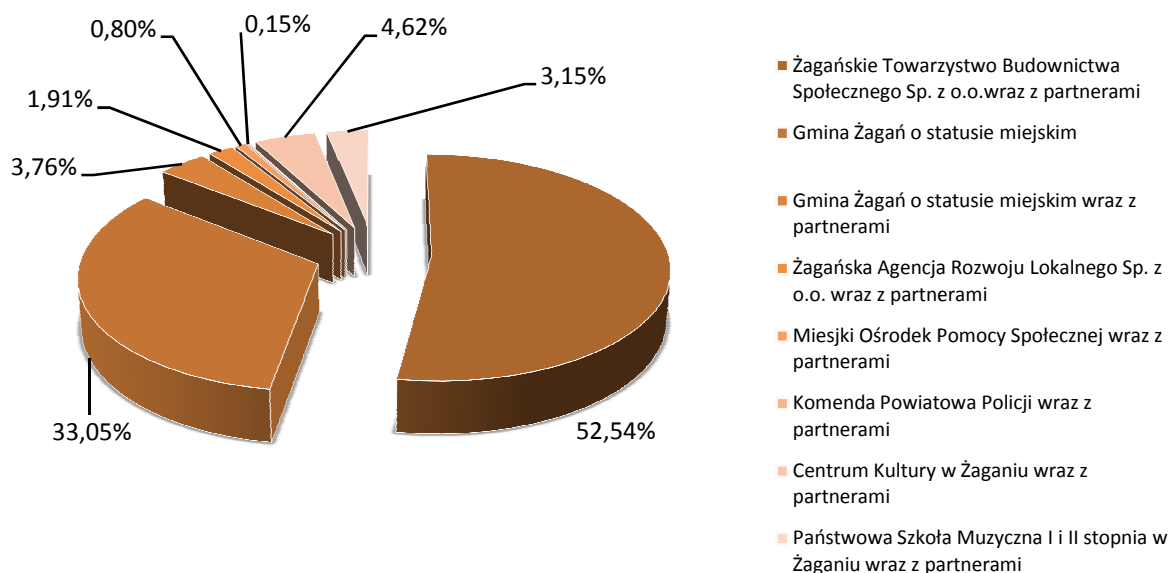
Tabela 41 Nakłady inwestycyjne na poszczególne zadania rewitalizacyjne zgłaszane przez poszczególnych inwestorów (w tys. zł)

Inwestor	2009	2010	2011	2012	2013	2014-2020	Suma	%
Żagańskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. wraz z partnerami	0,00	12 500,00	0,00	0,00	0,00	15 000,00	27 500,00	52,54%
Gmina Żagań o statusie miejskim	5 400,00	8 900,00	1 000,00	2 000,00	0,00	0,00	17 300,00	33,05%
Gmina Żagań o statusie miejskim wraz z partnerami	0,00	265,00	365,00	320,00	320,00	700,00	1 970,00	3,76%
Żagańska Agencja Rozwoju Lokalnego Sp. z o.o. wraz z partnerami	0,00	150,00	450,00	200,00	200,00	0,00	1 000,00	1,91%
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wraz z partnerami	0,00	130,00	130,00	80,00	80,00	0,00	420,00	0,80%
Komenda Powiatowa Policji wraz z partnerami	0,00	20,00	20,00	20,00	20,00	0,00	80,00	0,15%
Centrum Kultury w Żaganiu wraz z partnerami	0,00	220,00	220,00	220,00	220,00	1 540,00	2 420,00	4,62%
Państwowa Szkoła Muzyczna I i II	0,00	150,00	150,00	150,00	150,00	1 050,00	1 650,00	3,15%

stopnia w Żaganiu
wraz z partnerami

Źródło: Opracowanie własne

Wykres 1 Udział poszczególnych inwestorów w nakładach inwestycyjnych ogółem

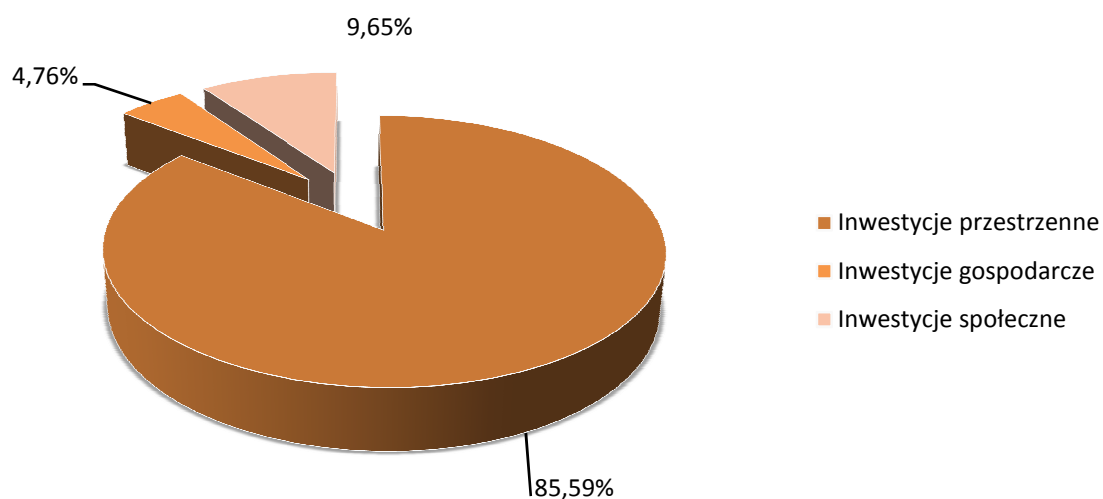
Źródło: Opracowanie własne

Tabela 42 Nakłady inwestycyjne w rozbiciu na obszary rewitalizacji

Obszar	2009	2010	2011	2012	2013	2014-2020	Suma	%
Inwestycje przestrzenne	5 400,00	21 400,00	1 000,00	2 000,00	0,00	15 000,00	44 800,00	85,59%
Inwestycje gospodarcze	0,00	295,00	695,00	400,00	400,00	700,00	2 490,00	4,76%
Inwestycje społeczne	0,00	640,00	640,00	590,00	590,00	2 590,00	5 050,00	9,65%

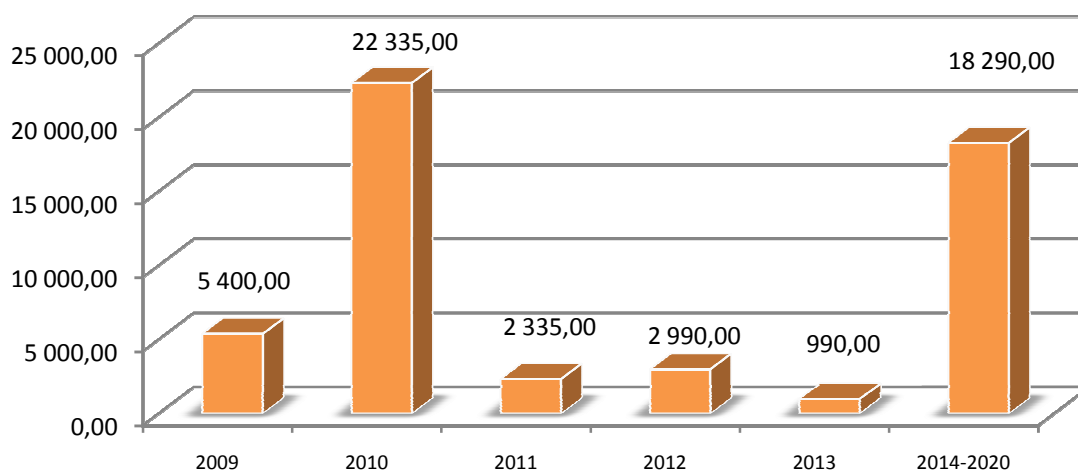
Źródło: Opracowanie własne

Wykres 2 Struktura poszczególnych obszarów w nakładach inwestycyjnych ogółem

Źródło: Opracowanie własne

Wykres 3 Struktura nakładów inwestycyjnych w ramach LPR w podziale na poszczególne lata (w tys. zł)

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 43 Nakłady inwestycyjne w podziale na zadania objęte Lokalnym Programem Rewitalizacji w latach 2009 - 2020

Inwestycje przestrzenne								
Tytuł projektu	Inwestor	2009	2010	2011	2012	2013	2014-2020	SUMA
Rewitalizacja Starówki miejskiej w Żaganiu - etap I	Żagańskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. wraz z partnerami	0,00	12 500,00	0,00	0,00	0,00	0,00	12 500,00
Pałac Książęcy w Żaganiu - Centrum Tożsamości i Przyszłości Europejskiej	Gmina Żagań o statusie miejskim	5 400,00	7 100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	12 500,00
Transgraniczna strefa aktywności turystycznej i rekreacyjnej - Budowa bulwaru nad rzeką Bóbr w Żaganiu	Gmina Żagań o statusie miejskim	0,00	1 800,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 800,00
Rewitalizacja Starówki miejskiej w Żaganiu - etap II	Żagańskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. wraz z partnerami	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	15 000,00	15 000,00
Modernizacja i adaptacja Ratusza na muzeum regionalne	Gmina Żagań o statusie miejskim	0,00	0,00	1 000,00	0,00	0,00	0,00	1 000,00
Restauracja zabytkowego Pałacyku w Żaganiu przy ul. Jana Pawła II	Gmina Żagań o statusie miejskim	0,00	0,00	0,00	2 000,00	0,00	0,00	2 000,00
SUMA		5 400,00	21 400,00	1 000,00	2 000,00	0,00	15 000,00	44 800,00
Inwestycje gospodarcze								
Tytuł projektu	Inwestor	2009	2010	2011	2012	2013	2014-2020	SUMA
Stworzenie i realizacja programu promocji gospodarczej, w tym dogodnych warunków inwestowania na rewitalizowanym obszarze	Gmina Żagań o statusie miejskim wraz z partnerami	0,00	0,00	100,00	100,00	100,00	0,00	300,00
Wykorzystanie lokalnego potencjału, stworzenie programów partnerstwa publiczno-prywatnego dla realizacji Programu	Gmina Żagań o statusie miejskim wraz z partnerami	0,00	25,00	25,00	0,00	0,00	0,00	50,00

Szkolenia dla osób pracujących zwiększające kompetencje lub zapobiegające niekorzystnym skutkom restrukturyzacji przedsiębiorstw	Żagańska Agencja Rozwoju Lokalnego Sp. z o.o. wraz z partnerami	0,00	150,00	150,00	0,00	0,00	0,00	300,00
Działania wspierające zagospodarowanie kierunkowe obszaru ścisłego centrum miasta celem stworzenia możliwości prowadzenia handlu i usług	Gmina Żagań o statusie miejskim wraz z partnerami	0,00	20,00	20,00	0,00	0,00	0,00	40,00
Rozwój „instytucji” wspierającej inicjatywy gospodarcze (fundusz poręczeń, doradztwo)	Gmina Żagań o statusie miejskim wraz z partnerami	0,00	100,00	100,00	100,00	100,00	700,00	1 100,00
Promocja przedsiębiorczości wśród mieszkańców obszarów rewitalizowanych	Żagańska Agencja Rozwoju Lokalnego Sp. z o.o. wraz z partnerami	0,00	0,00	300,00	200,00	200,00	0,00	700,00
SUMA		0,00	295,00	695,00	400,00	400,00	700,00	2 490,00
Inwestycje społeczne								
Tytuł projektu	Inwestor	2009	2010	2011	2012	2013	2014-2020	SUMA
Szkolenia aktywizujące dla osób bezrobotnych i bezdomnych – klientów Ośrodka Pomocy Społecznej	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wraz z partnerami	0,00	80,00	80,00	80,00	80,00	0,00	320,00
Pobudzanie przedsiębiorczości wśród osób wykluczonych społecznie – tworzenie spółdzielni socjalnych	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej wraz z partnerami	0,00	50,00	50,00	0,00	0,00	0,00	100,00
Wyrównywanie szans edukacyjnych związanych z dostępem dzieci i młodzieży do nowoczesnej oferty dodatkowych zajęć edukacyjnych i szerokiej oferty edukacji kulturalnej	Gmina Żagań o statusie miejskim wraz z partnerami	0,00	80,00	80,00	80,00	80,00	0,00	320,00
System stypendialny dla najzdolniejszych uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych	Gmina Żagań o statusie miejskim wraz z partnerami	0,00	20,00	20,00	20,00	20,00	0,00	80,00

Cykl spotkań i prezentacji popularyzujących postawy proekologiczne i prozdrowotne wraz z nauką pierwszej pomocy dzieci i młodzieży	Gmina Żagań o statusie miejskim wraz z partnerami	0,00	20,00	20,00	20,00	20,00	0,00	80,00
Zintegrowane działania zwiększające bezpieczeństwo i poczucie bezpieczeństwa	Komenda Powiatowa Policji wraz z partnerami	0,00	20,00	20,00	20,00	20,00	0,00	80,00
Jarmark Michała – dni Żagania	Centrum Kultury w Żaganiu wraz z partnerami	0,00	200,00	200,00	200,00	200,00	1 400,00	2 200,00
Letnia Akademia Muzyczna	Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia w Żaganiu wraz z partnerami	0,00	100,00	100,00	100,00	100,00	700,00	1 100,00
Kepleriada	Centrum Kultury w Żaganiu wraz z partnerami	0,00	20,00	20,00	20,00	20,00	140,00	220,00
Międzynarodowe Forum Perkusyjne	Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia w Żaganiu wraz z partnerami	0,00	50,00	50,00	50,00	50,00	350,00	550,00
SUMA		0,00	640,00	640,00	590,00	590,00	2 590,00	5 050,00
ŁĄCZNIE FINANSOWANIE LPR		5 400,00	22 335,00	2 335,00	2 990,00	990,00	18 290,00	52 340,00

Źródło: opracowanie własne

9.2. Sytuacja finansowa Miasta Żagań

Gmina Żagań o statusie miejskim posiada bardzo trwałe podstawy swojej działalności oraz jej finansowania, czego dowodem jest bardzo korzystny (z punktu widzenia wielkości prognozowanego zadłużenia) wieloletni plan prognozy zadłużenia. Planowany dług na koniec każdego roku jest znacznie niższy od 60% dochodów gminy w danym roku. Spełniona jest zatem zasada zawarta w art. 114 ustawy o finansach publicznych, określająca relacje dopuszczalnego prawem długu w stosunku do dochodów budżetowych. Szczegółowe informacje zawarto w dalszej części rozdziału.

Wskaźniki obciążenia budżetu miasta

Zgodnie z art. 113 Ustawy o finansach publicznych łączna kwota przypadających do spłaty w danym roku budżetowym rat kredytów i pożyczek oraz potencjalnych spłat kwot wynikających z udzielonych przez jednostki samorządu terytorialnego poręczeń wraz z należnymi w danym roku odsetkami od tych kredytów i pożyczek, oraz należnych odsetek i dyskonta, a także przypadających w danym roku budżetowym wykupów papierów wartościowych emitowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, nie może przekroczyć 15 % planowanych na dany rok budżetowy dochodów jednostki samorządu terytorialnego.

Na podstawie przeprowadzonej analizy stwierdzono, iż wysokość całkowitych zobowiązań Miasta Żagań z tytułu pożyczek, kredytów i potencjalnych zobowiązań z tytułu poręczeń w stosunku do przewidywanych dochodów budżetu Miasta Żagań w latach 2009 – 2023, będzie się kształtował w przedziale 0,30% - 5,15%, patrz Wykres.

Wykres 4 Obciążenie planowanych dochodów ogółem tytułem obsługi zobowiązań finansowych

Źródło: opracowanie własne

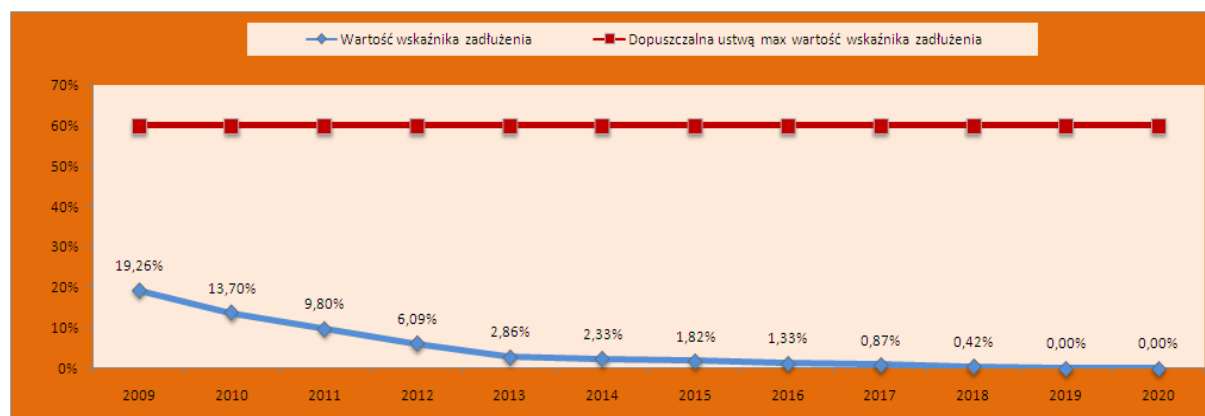
Inną formą kontroli wielkości zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego jest zapis w art. 114 omawianej ustawy, który stanowi, iż łączna kwota długu jednostki samorządu terytorialnego na

koniec roku budżetowego nie może przekraczać 60,0% dochodów ogółem tej jednostki w tym roku budżetowym.

W trakcie roku budżetowego łączna kwota długu jednostki samorządu terytorialnego na koniec kwartału nie może przekraczać 60,0% planowanych w danym roku budżetowym dochodów tej jednostki.

Na **wykresie poniżej** przedstawione zostały wskaźniki zadłużenia w poszczególnych latach analizy. W związku z tym, że wskaźnik ten jest powszechnie obowiązującym należy go brać pod uwagę ubiegając się o finansowanie zewnętrzne. Jego wielkość w kolejnych latach powinna być odpowiednio wyważona w stosunku do budżetu Miasta, a maksymalna wartość nie powinna przekroczyć 19,26% przy planowaniu finansowania w kolejnych latach wszystkich przewidzianych w LPR przedsięwzięć.

Wykres 5 Stosunek zadłużenia na koniec poszczególnych lat do dochodów ogółem (art. 114 Ustawy o finansach publicznych)

Źródło: opracowanie własne

Jak widać powyżej, wskaźniki kształtują się poniżej limitów wyznaczonych przez Ustawę, tj. 60% dla wskaźnika zadłużenia oraz 15% dla wskaźnika obsługi długu. W świetle powyższych danych należy pozytywnie ocenić zdolność Miasta do sfinansowania zarówno udziału własnego jak i zapewnienia ciągłości finansowania realizacji projektów zawartych w Lokalnym Programie Rewitalizacji.

10. System wdrażania

Lokalny Program Rewitalizacji opisuje zestaw działań przewidzianych do realizacji przez różne podmioty, w różnym czasie i w różnych miejscach. Prawidłowa koordynacja przewidzianych w programie zadań jak również właściwe zarządzanie możliwe jest poprzez przyjęcie odpowiedniego systemu wdrażania. Z uwagi na wielkość miasta jak i stopień złożoności zadań przewidzianych do

realizacji na terenie wskazanym do rewitalizacji odpowiedzialnym za wdrażanie Lokalnego Programu Rewitalizacji będzie przede wszystkim Burmistrz Miasta we współpracy z:

- Pełnomocnikiem ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji (osoba do kontaktu w sprawie Lokalnego Programu Rewitalizacji),
- Zespołem Zadaniowym ds. Rewitalizacji.

System wdrażania LPR obejmuje następujące etapy:

ETAP I: Konsultacje społeczne z organizacjami instytucjami i firmami, które zgłosiły swój udział w programie rewitalizacji tj.:

- Gmina Żagań o statusie miejskim – Wydziały Urzędu
- Miejskie Jednostki Organizacyjne
- Instytucje kultury
- Instytucje oświatowe
- Instytucje ochrony zdrowia
- Stowarzyszenia i Fundacje
- Urzędy i instytucje użyteczności publicznej
- Kościoły i związki wyznaniowe
- Spółdzielnia mieszkaniowa
- Wspólnoty mieszkaniowe
- Podmioty gospodarcze

ETAP II: Konsultacje społeczne z organizacjami, instytucjami i firmami, które posiadają zasoby materialne na terenie objętym programem rewitalizacji, a nie zgłosiły swojego udziału w programie rewitalizacji. W trakcie tego etapu istnieją realne możliwości na uzupełnienie programu rewitalizacji o nowe zadania, które zostaną dopisane do Rozdziału VII.

ETAP III: Zebranie i analiza ankiet, których respondentami byli uczestnicy przeprowadzonych konsultacji społecznych. Na podstawie ankiet zostały wskazane działania inwestycyjne na obszarze rewitalizowanym w latach 2009 – 2020 przedstawione w rozdziale 8.

ETAP IV: Podjęcie uchwały przez Radę Miasta o przyjęciu do realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Żagania na lata 2009-2020 oraz wskazanie zespołu odpowiedzialnej za jego koordynację i realizację.

Ze względu na zakres oraz zasięg i znaczenie Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Żagania na lata 2009-2020 proponuje się powołanie Zespołu ds. Rewitalizacji w Urzędzie Miasta Żagań.

Właściwa polityka informacyjna, rozsądne rozplanowanie finansowania inwestycji miejskich może przyczynić się do szybkiego rozwoju miasta. Zespół ds. Rewitalizacji umiejscowiony w Urzędzie

Miasta daje największe gwarancje wdrożenia i realizacji Programu Rewitalizacji Miasta Żagania, później jego monitorowanie i ewaluację. Ważne jest budowanie współpracy pomiędzy urzędem a innymi podmiotami uwzględnionymi w LPR. Tylko poprzez pełny dialog społeczny budować można skuteczną strategię rozwoju miasta realizowaną w tym wypadku poprzez działania rewitalizacyjne.

Zespół ds. Rewitalizacji oraz jego zadania

Za nadzór nad prawidłową realizacją poszczególnych działań odpowiedzialna będzie jednostka koordynująca powołana w Urzędzie Miasta – Zespół ds. Rewitalizacji.

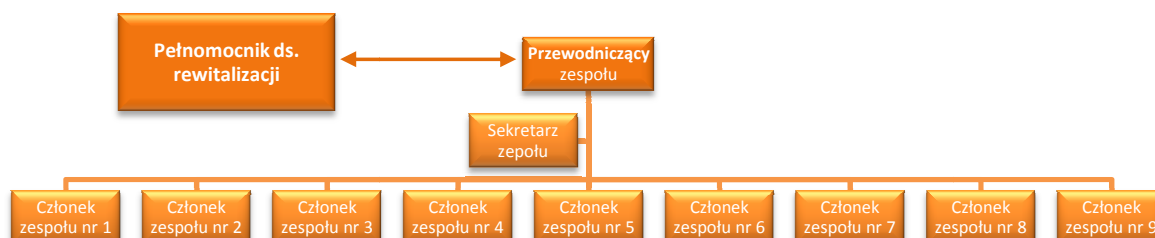
W skład Zespołu wchodzi:

- Pełnomocnik ds. Rewitalizacji,
- Przewodniczący Zespołu,
- Sekretarz Zespołu,
- oraz 9 członków zespołu.

Ponadto, do prac w zespole w roli obserwatorów zaproszeni zostaną:

- Starosta Powiatu Żagańskiego,
- Lubuski Wojewódzki Konserwator Zabytków.

Rysunek 9 Struktura Zespołu ds. rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne

Do zadań zespołu należy:

- ❖ zespolenie polityki przestrzennej realizowanych zadań przez różnych beneficjentów końcowych i Gminę Żagań o statusie miejskim na poszczególnych obszarach problemowych,
- ❖ ustalenie terminów i zasad oraz przyjmowanie do realizacji nowych zadań zgłaszanych do programu.
- ❖ weryfikacja:
 - terminów realizacji etapów projektu,
 - strony finansowej projektu,

- efektywności działań,
- osiągniętych celów.
- ❖ monitoring realizacji zadań objętych programem rewitalizacji,
- ❖ stałe monitorowane dostępnych funduszy na zadania zapisane w Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Żagania: w tym na zadania własne gminy,
- ❖ pomoc beneficjentom programu rewitalizacji przy aplikowaniu o środki zewnętrzne, (szkolenia, seminaria, warsztaty),
- ❖ nadzór nad procesem aplikacyjnym o środki zewnętrzne do wybranych funduszy na
- ❖ zadania własne gminy Żagań,

Proponuje się przyjąć, aby uzupełnienia i rozszerzenia programu rewitalizacji o nowe zadania było dokonywane, co roku, w formie załącznika uszczegółowiającego Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Żagania na lata 2009 -2020.

Procedura aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji

1. Pełnomocnik ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji (LPR) zbiera do 30 września każdego roku propozycje nowych zadań przewidzianych do realizacji. Propozycje nowych zadań mogą składać jednostki organizacyjne Urzędu Miasta, partnerzy społeczni, instytucje publiczne oraz podmioty gospodarcze.
2. Kompletna lista nowych zadań przedkładana jest przez Pełnomocnika ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji do 30 września każdego roku.
3. Pełnomocnik przekazuje listę do weryfikacji Burmistrzowi oraz Skarbnikowi Miasta.
4. Ostateczna lista nowych zadań przedłożona zostaje do Biura Rady Miasta.

Procedura opracowania sprawozdania z wykonania zadań w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji

1. Pełnomocnik ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji przygotowuje sprawozdanie z realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji do 30 marca każdego roku.
2. Sprawozdanie z realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji powinno zawierać m.in.: wyniki działań związanych z pozyskiwaniem funduszy zewnętrznych na realizację zadań zapisanych w LPR, prezentację przebiegu realizacji projektów, które otrzymały dofinansowanie z funduszy zewnętrznych, analizę przyczyn nie zrealizowania projektów zapisanych w LPR w czasie sprawozdawczym lub szerszym.
3. Sprawozdanie przekazane zostaje przez Pełnomocnika ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji Burmistrzowi i Radzie Miasta.

Public Relations Lokalnego Programu Rewitalizacji

Promocję działań realizowanych w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji i założeń samego programu będzie prowadzić Urząd Miasta w Żaganiu zgodnie z zasadami informowania i promocji projektów współfinansowanych z Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego. Wszelkie materiały promocyjne będą określać cele realizacji poszczególnych zadań w ramach programu, planowane wskaźniki osiągnięć oraz źródła finansowania projektów.

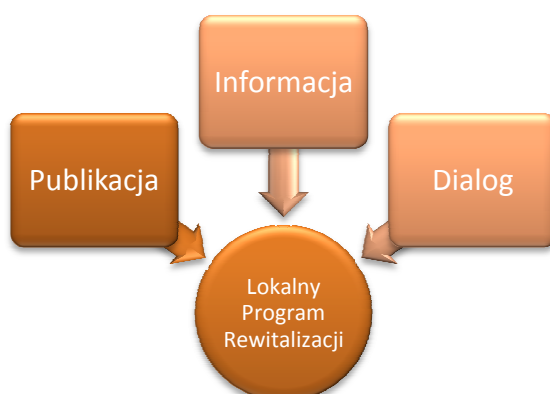
Celem działań związanych z promocją programu jest dotarcie do jak najszerszej grupy beneficjentów działań podejmowanych w ramach programu a także instytucji mogących być partnerami w realizacji inwestycji. Grupami tymi są:

- beneficjenci projektów/ mieszkańcy miasta i gminy,
- środowisko przedsiębiorców,
- organizacje pozarządowe,
- partnerzy społeczni.

W ramach promocji Lokalnego Programu Rewitalizacji podejmowane będą w szczególności takie działania jak:

- umieszczenie na stronie internetowej Urzędu Miasta w Żaganiu informacji o postępach we wdrażaniu LRP,
- organizacja spotkań z potencjalnymi partnerami społeczno-gospodarczymi,
- umieszczenie billboardów (tablic reklamowych) w miejscach realizacji inwestycji infrastrukturalnych, informujących o zakresie realizowanych projektów,
- umieszczenie stałej tablicy pamiątkowej w miejscach powszechnie dostępnych, celem pozostawienia trwałej informacji o ewentualnym wsparciu inwestycji ze środków unijnych, publikacje w prasie, informacje w radiu i telewizji.

Rysunek 10 Schemat elementów składowych procesu promocji Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Żagań

Źródło: opracowanie własne

11. Sposoby monitorowania realizacji programu, oceny i komunikacji społecznej

W celu sprawnego i efektywnego wdrażania programu rewitalizacji niezbędne jest ciągłe monitorowanie efektów rzeczowych projektów, wchodzących w zakres Programu oraz wydatków na ich realizację. Sam proces monitorowania obejmuje zbieranie danych, obrazujących tempo i jakość wdrażania projektów. Za proces monitorowania i raportowania odpowiadać będzie Burmistrz Miasta wraz z podległym mu aparatem wykonawczym w postaci Urzędu Miasta oraz miejskich jednostek organizacyjnych, a także inne podmioty realizujące zadania zawarte w Lokalnym Programie Rewitalizacji. Wewnętrznie za gromadzenie danych obrazujących efekty rzeczowe związane z wdrażaniem zadań gminy ujętych w Programie odpowiedzialny będzie pełnomocnik Burmistrza ds. Lokalnego Programu Rewitalizacji, natomiast za monitorowanie wydatków odpowiedzialny będzie Skarbnik Miasta wraz z Wydziałem Finansowym. Jednostki, które zgłosiły działania do Lokalnego Programu Rewitalizacji zobowiązane są do kwartalnego informowania Urzędu Miasta o postępie prac objętych programem zgodnie z zaleceniami dotyczącymi monitorowania. Monitorowanie efektów rzeczowych obejmować będzie wskaźniki produktu, rezultatu i oddziaływania. Burmistrz jest zobowiązany do corocznego przedkładania Radzie Miejskiej raportu monitoringowego z wdrażania Programu. Oprócz raportu monitoringowego, Burmistrz Miasta przedkładać będzie Radzie Miejskiej prognozę, dotyczącą wdrażania Programu w kolejnym roku wraz z propozycją ewentualnych modyfikacji, która poddawana będzie analizie każdorazowo przy okazji zatwierdzania budżetu. Zakres przedmiotowy raportów okresowych przedkładanych przez Burmistrza Miasta winien obejmować co najmniej:

- przebieg procesu wdrażania poszczególnych projektów,
- realizację planu finansowego,
- sposoby promocji projektów,
- zidentyfikowane i przewidywane zagrożenia realizacji programu.

Stanowiska wypracowywane przez Radę Miejską w przedmiocie przedkładanych raportów z monitoringu, stanowić będą również podstawę sporządzenia oceny wdrożenia Programu sporządzanej na zakończenie okresu planowania.

Ocena wykonania Lokalnego Programu Rewitalizacji powinna zawierać następujące dane:

- rzeczywiste oraz zawarte w poszczególnych wnioskach daty rozpoczęcia i zakończenia poszczególnych projektów,
- metody zarządzania projektami w czasie ich realizacji oraz po wdrożeniu poszczególnych projektów,
- ocenę społeczną oddziaływania poszczególnych projektów,
- szczegółowy wykaz kosztów poniesionych w fazie realizacji projektu oraz jego funkcjonowania.

Ocena stanowić będzie podstawę sporządzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji na kolejny okres programowania. Pełny zakres czynności monitoringowych w obszarze realizacji Lokalnego

Programu Rewitalizacji możliwy jest jedynie dla zadań realizowanych przez Urząd Miasta. Zadania zgłoszone przez pozostałe jednostki mogą być monitorowane w granicach kompetencji Urzędu Miasta w Żaganiu.

Monitorowanie projektu stanowi integralną część codziennego zarządzania. Jego celem jest dostarczenie informacji, na podstawie, której osoby zarządzające projektem mogą wskazać na problemy związane z wdrażaniem projektu oraz je rozwiązać, jak również ocenić postęp w stosunku do pierwotnych planów.

Plan i charakterystyka systemu monitorowania obejmuje pięć poziomów:

- POZIOM 1 – Analiza celów projektu
- POZIOM 2 – Przegląd procedur wdrażania
- POZIOM 3 – Przegląd wskaźników
- POZIOM 4 – Zaprojektowanie formatu raportów
- POZIOM 5 – Przygotowanie planu wdrażania systemu monitorowania

W odniesieniu do Lokalnego Programu Rewitalizacji miasta Żagań na lata 2009-2020 te pięć poziomów w procesie monitoringu dotyczyć będzie poniższych zagadnień, tj.:

1. Analiza celów projektu: monitorowanie w całym okresie realizacji programu rewitalizacji, czy cele określone w LPR są osiągnięte poprzez realizację poszczególnych projektów objętych programem,
2. Przegląd procedur wdrażania: dotyczyć będzie harmonogramu realizacji etapów systemu wdrażania programu rewitalizacji. Zasadniczo ten „poziom” służy dopasowaniu potrzeb informacyjnych do roli podejmowania decyzji przez instytucję zarządzającą programem rewitalizacji, np. przez Zespół ds. Rewitalizacji powołany przy Urzędzie Miasta.
3. Przegląd wskaźników: dotyczy właściwego doboru wskaźników produktu i rezultatu dla poszczególnych projektów przygotowywanych przez beneficjentów końcowych na realizację zadań objętych programem rewitalizacji. Wskaźniki te muszą być zgodne z wytycznymi funduszy współfinansujących dany projekt.
4. Zaprojektowanie formy raportu: raporty z realizacji poszczególnych projektów będą składane w standardowej formie przez beneficjentów końcowych instytucji koordynującej program rewitalizacji (np. Zespół ds. Rewitalizacji powołany przy Urzędzie Miasta).

Monitorowania nie można uznać bowiem za pomyślne tylko dlatego, że zostały zebrane wymagane informacje. Zebrane informacje muszą zostać przekazane w odpowiedniej formie, odpowiedniej osobie i w odpowiednim czasie. Tylko w takiej sytuacji można podjąć techniczną i właściwą decyzję, by zająć się problemem i zapewnić, że projekt „wróci na właściwy szlak”, albo upewnić się, iż jest realizowany prawidłowo. Raporty powinny być składane wg wzoru przedstawionego poniżej.

Tabela 44 Wzór raportu z realizacji projektu objętego Lokalnym Programem Rewitalizacji na lata 2009-2020

I.p.	Wyszczególnienie	Dane
1	Tytuł projektu:	

2	Termin realizacji	
3	Nazwa beneficjenta końcowego	
4	Kierownik projektu	
5	Cele projektu	
6	Opis projektu	
7	Finansowanie	
7.1	- dofinansowanie	
7.2	- wkład własny	
7.3	- inne źródła	
8	Fundusz Strukturalny UE	
8.1	Program	
8.2	Priorytet, działanie, podziałanie, kategoria interwencji	
9	Wskaźniki monitoringu	
9.1	- produkty	
9.2	- rezultaty	
10	Napotkane problemy w trakcie realizacji.	
11	Kontynuacja projektu	

Źródło: Dane własne Urzędu Miasta w Żaganiu.

System aktualizacji

W celu zachowania aktualności opracowania prowadzony będzie stały monitoring postępów realizowanych zgodnie z założeniami programu projektów. Wynikające z określonych względów zmiany, wymagające dokonania aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji zostaną zgłoszone przez pełnomocnika d/s Lokalnego Programu Rewitalizacji Burmistrzowi, a następnie omówione na posiedzeniu Rady Miejskiej. Rada Miejska określi czas i tryb wprowadzenia określonych zmian w Lokalnym Programie Rewitalizacji. W przypadku konieczności rozszerzenia programu o nowe działania, wprowadzony zostanie system konsultacji społecznych, zgodnych z działaniami podjętymi w procesie tworzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji.

System oceny

Ocena stanowić będzie podstawę sporządzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji na kolejny okres programowania. W celu zachowania aktualności opracowania prowadzony będzie stały monitoring postępów projektów, realizowanych zgodnie z założeniami programu. Wynikające z określonych względów zmiany, wymagające dokonania aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji zostaną zgłoszone przez pełnomocnika d/s Lokalnego Programu Rewitalizacji Burmistrzowi, a następnie omówione na posiedzeniu Rady Gminy. Rada Gminy określi czas i tryb wprowadzenia określonych zmian w Lokalnym Programie Rewitalizacji. W przypadku konieczności rozszerzenia programu o nowe działania wprowadzony zostanie system konsultacji społecznych, zgodnych z działaniami podjętymi w procesie tworzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Lokalny Program Rewitalizacji, jest dokumentem programowym, przygotowywanym, wdrażanym i monitorowanym przy znaczącym współudziale społeczności lokalnej. Istnieje zatem potrzeba, aby społeczność lokalna była rzeczowo informowana o wszelkich działaniach obejmujących wskazane w dokumencie inwestycje oraz programy. Za właściwe informowanie i promocję lokalnego

programu rewitalizacji na poziomie gminy odpowiedzialny będzie Burmistrz Miasta. Informacja o ostatecznym wykazie zadań (w tym inwestycyjnych) zawartych w programie oraz harmonogramie ich realizacji będzie udostępniana w następujący sposób:

- publikacja programu, oraz jego oceny, korekty i analizy, w Biuletynie Informacji Publicznej UM Żagań,
- publiczne prezentacje programu przy okazji różnorodnych spotkań ze społecznością lokalną,
- informacje dotyczące programu będą przekazywane za pośrednictwem mediów (telewizja, prasa, Internet).

Władze Żagania będą współpracować z organizacjami reprezentującymi społeczność lokalną, w tym z reprezentantami przedsiębiorców i mieszkańców tych obszarów, których dotyczą zadania przyjęte w programie. Wzajemna komunikacja powinna sprzyjać zrozumieniu celów programu rewitalizacji oraz modyfikacji rozwiązań programu dla poprawy jakości życia mieszkańców.

Podstawą przyjętych działań jest uzyskanie efektu w postaci poinformowania jak najszerszej grupy osób formą i zakresem przyjętych do realizacji zadań. Lokalny Program Rewitalizacji ma na celu między innymi zachęcenie mieszkańców do udziału w procesach inwestycyjnych (szczególnie na poziomie planowania strategicznego). Ze względu na ograniczony poziom środków finansowych konieczne jest zastosowanie takich narzędzi, które dadzą pożądany efekt informacyjny i promocyjny, a także wpłyną na jakość konsultacji społecznych.

Tabela 45 Plan działań informacyjno-promocyjnych LPR

działanie	opis
Informacje prasowe (podstawowe)	zwięzła forma komunikatu z omówieniem najważniejszych faz rozwoju projektu oraz wskazaniem terminów spotkań i warsztatów
Informacje prasowe (artykuły)	min. 3 artykuły prasowe prezentujące idee projektu, omówienie wszystkich najważniejszych elementów projektu, krótką prezentację partnerów projektu, zawierające materiały graficzne (zdjęcia, slajdy, wizualizacje)
Informacje internetowe	zakładka na stronie www.um.zagan.pl zawierająca aktualne informacje dotyczące Lokalnego Programu Rewitalizacji
Warsztaty CHARETTE	kluczowe narzędzie planowania przestrzennego związanego ze zaktualizowanym programem rewitalizacji, umożliwiające połączenie planowania z jednoczesną partycypacją społeczeństwa w procesach rewitalizacyjnych (na etapie planistycznym)

Wszelkie działania informacyjne mają służyć przede wszystkim jak najlepszej promocji inwestycyjnej i turystycznej miasta. Działania te zmierzają do wzmocnienia przekonania o atrakcyjności miasta, wśród inwestorów i mieszkańców. Oferty inwestycyjne, plany działań przestrzennych i plany działań w partnerstwie publiczno-prywatnym preferuje się przygotowywać w formie warsztatów Charette, które w sposób spektakularny maksymalizują efekt projektu. Od powodzenia powyższych działań zależy zarówno rozwój obszaru stanowiącego przedmiot projektu, ale także realizacja innych (zblizonych tematycznie) projektów, dla których mają zostać wypracowane warianty realizacyjne.

12. Podsumowanie

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Żagań jest prezentacją głównych kierunków planowanych działań rewitalizacyjnych w odniesieniu do obszarów uznanych na terenie miasta za zdegradowane. Zakłada się, iż zapoczątkuje on konsekwentnie realizowany proces rewitalizacji miasta z udziałem jak największej liczby partnerów.

Czas realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Obszaru Miasta Żagania został określony na lata 2009 - 2020.

Obszar rewitalizacji obejmuje swym zasięgiem obszary położone na terenie miasta Żagania. W ramach demarkacji przestrzennej wyznaczono 2 obszary koncentracji działań rewitalizacyjnych: Pierścień I – obszar ścisłego centrum miasta oraz Pierścień II – obszar centrum miasta.

Każdy zidentyfikowany obszar cechuje zespół niepożądanych, destrukcyjnych procesów w sferze przestrzennej, społecznej lub ekonomicznej, który powoduje degradację wskazanego obszaru. Towarzyszący rewitalizacji proces przemian ma na celu wyprowadzenie terenu ze stanu kryzysowego i doprowadzenie do jego rozwoju, w tym do poprawy jakości życia lokalnej wspólnoty.

Do kryteriów, na podstawie których wyznaczono obszary zdegradowane w mieście zaliczamy:

- wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia,
- wysoka stopa długotrwałego bezrobocia,
- wysoki poziom przestępczości i wykroczeń,
- niski wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej,
- porównywalnie niski poziom wartości zasobu mieszkaniowego.

Celem głównym Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Żagań na lata 2009 - 2020 jest stworzenie przyjaznych warunków dla rozwoju społeczno-gospodarczego miasta oraz poprawa życia mieszkańców Żagania. Realizacja Programu Rewitalizacji Miasta Żagania ma przyczynić się również do osiągnięcia celów szczegółowych rewitalizacji w ujęciu materialnym i społecznym.

Cele szczegółowe w sferze materialnej:

- ożywienie gospodarcze i społeczne,
- poprawa estetyki przestrzennej miasta,
- zwiększenie atrakcyjności turystycznej i gospodarczej,
- rozwiązywanie problemów społecznych,
- zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnej do podejmowania innych inicjatyw rewitalizacyjnych.

Cele szczegółowe w sferze społecznej:

- uporządkowanie zdegradowanej tkanki urbanistycznej,
- poprawa funkcjonalności infrastruktury ruchu kołowego i pieszego,
- zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnej do podejmowania innych inicjatyw rewitalizacyjnych.

Szacunkowa wartość zaplanowanych do wykonania prac w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji w latach 2009 – 2020 wynosi 52.340.000,00 zł.

Strategicznym beneficjentem programu jest miasto Żagań, bez jego zaangażowania organizacyjnego, merytorycznego, logistycznego, w tym również finansowego realizacja programu byłaby niemożliwa. Miasto Żagań pełnić będzie funkcję instytucji wdrażającej i nadzorującej program rewitalizacji. Prowadzić będzie także działania związane z monitoringiem, ewaluacją i pomiarem efektywności programu rewitalizacji.

Na tej podstawie, na koniec każdego roku dokonywana będzie aktualizacja i uzupełnienie programu rewitalizacji. Proponuje się, aby było to dokonywane wraz z przyjmowaniem nowego budżetu miasta Żagania na kolejne lata. Funkcja koordynatora programu rewitalizacji przypadnie jednostce koordynującej powołanej w Urzędzie Miasta – Zespołowi ds. Rewitalizacji.